

ПРЕДЛАГАЧ: Група пратеници

ДО ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА СОБРАНИЕТО
НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 71 од Уставот на Република Северна Македонија и членовите 139, 144 и 175 од Деловникот на Собранието на Република Северна Македонија, Ви поднесуваме Предлог на закон за изменување и дополнување на Изборниот Законик, по скратена постапка.

ПРАТЕНИЦИ:

Антонио Милошевски

Zeqirja Tairi

Зоран Стојчевски

Велич Вехоти

Иванка Ваширван

ПРЕДЛАГАЧ: Група пратеници

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА
ИЗБОРНИОТ ЗАКОНИК,
ПО СКРАТЕНА ПОСТАПКА

Скопје, јуни 2026 година

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБАТА ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Една од темелните вредности на нашиот уставен поредок е политичкиот плурализам и слободните непосредни и демократски избори. Избирачкото право е уставно загарантирана категорија и има важна улога во секое демократско општество и е дефинирана во член 22 од Уставот на Република Северна Македонија. Материјата за избори во Република Северна Македонија е регулирана со посебен закон кој ги гарантира темелните права и слободи и претставува здрава основа за спроведување на демократски избори. Изборниот законик се донесе во 2006 година и до сега истиот претрпе голем број на измени и дополнувања.

Предложените измени и дополнувања на Изборниот законик се во насока на спроведување на реформите во изборното законодавство со вградување на препораките на ОДИХР од извештаите за сите спроведени избори и потребата за остварување на преземените обврски за спроведување на ефикасни и континуирани реформи базирани на европските стандарди. До сега во Изборниот законик се регулирани мал дел од препораките на ОДИХР.

Основната цел на предлагањето на овој закон е продолжување на реформите во областа на изборното законодавство, негово натамошно унапредување и исполнување на обврските што произлегуваат од членството на ОБСЕ, меѓународните обврски и добри практики особено во поглед на тоа дека Изборниот законик треба сеопфатно да се ревидира за да се осврне на идентификуваните недостатоци, пропусти и недоречености. Ревидирањето и измените и дополнувањата беа спроведени во јавна процедура, по широко инклузивен процес на консултации, и доволно време пред наредните избори.

Европската комисија на 8 ноември 2023 година предложи финансиски план за раст 2024 – 2027 кој треба да обезбеди клучна поддршка за спроведување на новиот План за раст за земјите од Западен Балкан и неговите четири столба и служи како привремен инструмент во форма на заеми и грантови. Во Реформската агенда се утврдени приоритети кои претставуваат сеопфатен и кохерентен пакет за постигнување на предвидените цели. Еден од приоритетите е донесување на Изборниот законик, со краен рок до јуни 2026 година.

Донесувањето на Законот за изменување и дополнување на Изборниот законик е предвидено како обврска во рамките на Реформската агенда на Република Северна Македонија, со цел унапредување на демократските процеси, зајакнување на интегритетот на изборниот систем и усогласување на изборното законодавство со меѓународните стандарди и препораките на релевантните домашни и меѓународни институции.

Предложените измени се насочени кон надминување на воочените правни празнини и проблеми утврдени во досегашната примена на Изборниот законик, обезбедување поголема правна сигурност и конзистентност, како и унапредување на ефикасноста во организацијата и спроведувањето на изборниот процес.

Со донесувањето на овој закон ќе се придонесе кон поголема транспарентност и доверба во изборниот процес, како и кон исполнување на обврските преземени во рамките на процесот на европска интеграција и спроведувањето на Реформската агенда.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА

Законот чие донесување се предлага се заснова врз истите начела на кои се темели Изборниот законик.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА.

Донесувањето на Законот ќе предизвика дополнителни фискални импликации врз Буџетот на Република Северна Македонија во поглед на обезбедување на софтверско решение за електронско гласање на дијаспората.

Со предложеното решение, гласањето во дипломатско-конзуларните претставништва се заменува со електронско гласање. Имплементацијата на овој модел ќе бара обезбедување на соодветно софтверско решение и придружна техничка инфраструктура, што ќе има одредени фискални импликации во почетната фаза на неговото воведување.

Од друга страна, со воведувањето на електронското гласање се очекува значително намалување на трошоците што се издвојуваат за организирање и спроведување на гласањето во дипломатско-конзуларните претставништва, особено во делот на формирање избирачки одбори, обезбедување избирачки материјал, логистика и други организациски активности.

Воедно, предложеното решение ќе овозможи полесен и поедноставен пристап до остварувањето на избирачкото право на државјаните кои престојуваат или живеат во странство, со што се очекува зголемување на достапноста на изборниот процес и поефикасно остварување на правото на глас.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ, НАЧИН НА НИВНО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

Законот нема да предизвика материјални обврски за други субјекти.

V. СКРАТЕНА ПОСТАПКА ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Со оглед на тоа што не е во прашање сложен и обемен закон, согласно член 175 од Деловникот на Собранието на Република Северна Македонија, се предлага Собранието да расправа по Предлогот на закон во скратена постапка.

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ИЗБОРНИОТ ЗАКОНИК

Член 1

Во Изборниот законик („Службен весник на Република Македонија“ број 40/2006, 136/2008, 148/2008, 155/2008, 163/2008, 44/11, 51/11, 142/12, 31/13, 34/13, 14/14, 30/14, 196/15, 35/16, 97/16, 99/16, 136/16, 142/16, 67/17, 125/17, 35/18, 99/18, 140/18, 208/18 и 27/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 98/19, 42/20, 74/21, 215/21, 58/24 и 76/24), во член 2 по точката 16 се додаваат две нови точки 16-а и 16-б, кои гласат:

„16-а. „Електронско гласање од странство“ е начин на остварување на избирачкото право на изборите за претседател на Републиката и за пратеници во Собранието, преку безбеден електронски систем на Државната изборна комисија, од страна на избирачи кои се на привремена работа или престој во странство, кои претходно се пријавиле за таков начин на гласање.

16-б. „Систем за електронско гласање од странство“ е информатичко-комуникациски систем воспоставен, управуван и надгледуван од Државната изборна комисија, кој обезбедува електронска идентификација на избирачот, тајност на гласањето, интегритет на гласот, проверливост на постапката, заштита на личните податоци и спречување на повеќекратно гласање.“

Во точката 21) по зборовите „распишување на изборите до“ се додаваат зборовите „завршување на изборите со“ и на крајот на реченицата се додаваат зборовите „од страна на Државата изборна комисија“

Член 2

Во членот 4 во ставот (1) се додава нова реченица која гласи:

„ Државјаните на Република Македонија кои на денот на изборите се на привремена работа или престој во странство гласаат по електронски пат.

Член 3

Во членот 6 став (2) зборовите „во дипломатско-конзуларните претставништва на Република Македонија во странство односно конзуларни канцеларии“ се заменуваат со зборовите „ електронски од странство, доколку претходно се пријавиле за електронско гласање и се запишани во посебен електронски извод од Избирачкиот список.“

Член 4

По членот 8, се додава нов наслов 6-а, кој гласи: „6-аКористење на државни ресурси“.

Член 5

Членот 8-а се менувца и гласи:

„ (1) Од денот на донесувањето на одлуката за распишување на избори до објавувањето на конечните резултати за избор на претседател на Република Северна Македонија, пратеници во Собранието на Република Северна Македонија согласно со резултатите од изборите, како и од денот на донесувањето

на одлуката за распишување на избори па до завршување на изборите за избор на градоначалник или членови на советот на општините и градот Скопје не може:

- да се започне изградба со средства од Буџетот или од јавни фондови или со средства на јавни претпријатија и други правни лица што располагаат со државен капитал на нови објекти во инфраструктурата како патишта, водоводи, далноводи, канализација, спортски игралишта и други објекти или објекти за општествени дејности училишта, градинки и други објекти, освен ако за таа намена претходно се обезбедени средства од Буџетот, односно се работи за реализација на програма донесена врз основа на закон во тековната година;

- да се објавуваат повици за доделување било какви субвенции кон правни и физички лица, а започнатите постапки се ставаат во мирување. Доколку за доделување на субвенциите е направена ранг листа, забранети се измени и дополнувања на изготвените ранг листи во рокот од став 1 на овој член. Исплата на доделените субвенции може да се врши само доколку до денот на донесувањето на одлуката за распишување на избори донесените акти се правосилни;

- да се вршат еднократни исплати на плати, пензии, социјална помош или други надоместоци од буџетски средства или од средства на јавните фондови кои не се редовни месечни исплати. Како еднократни исплати во смисла на овој закон не се подразбира исплата на надомест на трошоците поврзани со работата согласно закон и општ колективен договор за јавниот сектор;

- да се започне постапка за отуѓување на државен капитал, и

- да се потпишуваат колективни договори.

(2) Во периодот од 20 дена пред започнувањето на изборна кампања па до објавувањето на конечните резултати за избор на претседател на Република Северна Македонија, пратеници во Собранието на Република Северна Македонија согласно со резултатите од изборите, како и од денот на донесувањето на одлуката за распишување на избори па до завршување на изборите за избор на градоначалник или членови на советот на општините и градот Скопје, не може да се одржуваат јавни настани по повод започнувањето на изградба или пуштање во употреба на објекти со средства од Буџетот или од јавни фондови, или со средства на јавни претпријатија или други правни лица што располагаат со државен капитал во инфраструктурата како патишта, водоводи, далноводи, канализација, спортски игралишта и други објекти или објекти за општествени дејности училишта, градинки и други објекти. Под забрана за одржување на јавни настани не се подразбира особено давање на јавна изјава на носител на јавна функција или кандидат за носител на јавна функција на митинг, интервју на медиум, дебата на медиум или одговор на новинарско прашање.

(3) Од денот на донесувањето на одлуката за распишување на избори до завршувањето на изборот на претседател на Република Северна Македонија, пратеници во Собранието на Република Северна Македонија и изборот на Владата на Република Северна Македонија согласно со резултатите од изборите, како и од денот на донесувањето на одлуката за распишување на избори па до завршување на изборите за избор на градоначалник или членови на советот, односно до конституирањето на советот на општините и градот Скопје, Министерството за финансии е должно сите буџетски исплати, освен редовните плати, пензии и комунални трошоци, да ги објавува јавно на интернет страница во посебна база за буџетски трошоци во изборен период.

(4) Министерството за финансии две недели по распишување на изборите поднесува предизборен финансиски извештај во кој ќе биде опфатен преглед на сите планирани и реализирани приходи и расходи од Буџетот по ставки во периодот од почетокот на фискалната година до денот на поднесувањето на извештајот кој се објавува на веб страницата на Министерството за финансии.“

Член 6

Во член 8-б по ставот (6) се додаваат два нови става (7) и (8), кои гласат:

„(7) Забрането е редовните активности на државните органи, органите на општините и на градот Скопје, на државните институции и организации, како и на правните и други лица на кои со закон им е доверено вршење јавни овластувања, да се користат за изборно медиумско претставување на учесници во избори.

(8) За време на изборната кампања, носителите на функции во државните органи, органите на општините и

на градот Скопје, на државните институции и организации, како и на правните и други лица на кои со закон им е доверено вршење јавни овластувања, не смеат да ги користат ниту институционалните, ниту своите службени профили на социјалните мрежи за поддршка, промоција или дискредитација на учесници во избори.“

Член 7

По членот 8-в се додава нов наслов б-б и нов член 8-г кои гласат:

„б-б Запирање и мирување на постапки за вработување и помилување:

Член 8-г

- (1) Од денот на донесувањето на одлуката за распишување на избори до објавувањето на конечните резултати за избор на претседател на Република Северна Македонија, пратеници во Собранието на Република Северна Македонија согласно со резултатите од изборите, како и од денот на донесувањето на одлуката за распишување на избори па до завршување на изборите за избор на градоначалник или членови на советот на општините и Градот Скопје органите на државната управа, органите на локална самоуправа, институциите и правните лица во сопственост на Владата, Собранието и Единиците на локалната самоуправа не може да објавуваат огласи за вработување на нови лица освен во случаи на итни и неодложни работи. Веќе започнатите постапки за вработување се спроведуваат се до носење на одлука за избор, кога постапката за вработување се става во мирување до завршување на изборниот процес, а постапките за вработување ќе продолжат доколку до денот на донесувањето на одлуката за распишување на изборите, донесените акти се правосилни.
- (2) Од денот на донесувањето на одлуката за распишување на избори до објавувањето на конечните резултати за избор на претседател на Република Северна Македонија, пратеници во Собранието на Република Северна Македонија согласно со резултатите од изборите, како и од денот на донесувањето на одлуката за распишување на избори па до завршување на изборите за избор на градоначалник или членови на советот на општините и Градот Скопје органите на државната управа, органите на локална самоуправа, институциите и правните лица во сопственост на Владата, Собранието и Единиците на локалната самоуправа не може да се поведе постапка за престанок на работен однос во државни и јавни институции во време на изборниот процес. Ова не се однесува на веќе поднесените дисциплински постапки за дисциплински престап. Наведените постапки се ставаат во мирување се до завршување на изборниот процес, само доколку мерката која се предлага е престанок на работниот однос на административниот службеник.
- (3) За време на предвремени локални избори или во случаи на повторени локални избори/вонредни локални избори забраната за објавување на огласи за вработување се однесува за единиците на локалната самоуправа и органите на локална самоуправа каде се спроведуваат избори како и на органите на државната управа, институциите и правните лица во сопственост на Владата, Собранието на Република Северна Македонија и Единиците на локалната самоуправа кои на територијата на општината каде се спроведуваат избори имаат подрачни единици или ораганизациони единици.
- (4) Работен однос може да се прекине исклучиво по барање на вработеното лице или при исполнување услови за пензија.
- (5) Од денот на донесувањето на одлуката за распишување на избори до објавувањето на конечните резултати за избор на претседател на Република Северна Македонија, пратеници во Собранието на Република Северна Македонија согласно со резултатите од изборите, како и од денот на донесувањето на одлуката за распишување на избори па до завршување на изборите за избор на градоначалник или членови на советот на општините и Градот Скопје органите на државната управа, органите на локална самоуправа, институциите и правните лица во сопственост на Владата, Собранието и Единиците на локалната самоуправа, постапките по поднесените барања за помилување се ставаат во мирување.“

Член 8

Во член 18 став 2 алинеја 1 по зборовите „стручна служба на Државната комисија за спречување на корупција“, зборот „и“ се заменува со запирка, а по зборовите „вработените во Стручната служба на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги“ се додаваат зборовите „вработените во Стручната служба на Државниот завод за ревизија, вработените во Народната банка на Република Северна Македонија и здравствените работници.“

Член 9

Во членот 19 став (2) по зборовите „право на надоместок“ се додаваат зборовите „до 3 минимални плати“.

Член 10

Во членот 28 став (1) алинеја (6) по зборовите „утврдени со закон“ се додаваат зборовите „освен во случаите кога лицето побарало да продолжи со вршење на функцијата и по исполнување на условите за старосна пензија, а најмногу до 67 години возраст, со писмена изјава до органот кој го избрал или именувал, согласно закон.“

Член 11

Во членот 30-а ставот (4) се менува и гласи:

„(4) Со ЦКЕИ раководи државен службеник вработен во ДИК најмалку на ниво Б2, кој е одговорен пред Државната изборна комисија и пред генералниот секретар на ДИК.“

Член 12

Во член 31 став (1) точката 34-е) на крајот на реченицата по зборовите „Управниот суд“ се додаваат зборовите „во рок од 12 часа“

Во точката (34-ж) зборовите „роковите утврдени со овој Законик во рамките на кои одлучува Управниот суд“ се заменуваат со зборовите „рок од 12 часа“

По точката 39 се додаваат осум нови точки 39-а, 39-б, 39-в, 39-г, 39-д, 39-ѓ, 39-е и 39-ж, кои гласат:

„39-а) го воспоставува, управува, одржува и надгледува системот за електронско гласање од странство;

39-б) пропишува образец и постапка за пријава за електронско гласање од странство;

39-в) го води посебниот електронски извод од Избирачкиот список за избирачите кои се пријавиле и стекнале право да гласаат електронски од странство;

39-г) донесува упатство за начинот на електронска идентификација, автентикација, гласање, проверка, чување, броење и утврдување на резултатите од електронското гласање од странство;

39-д) обезбедува независна техничка, безбедносна и правна проверка на системот за електронско гласање од странство пред негово користење на избори;

39-ѓ) обезбедува услови за набљудување на електронското гласање од странство од страна на овластени претставници на подносителите на листи, домашни и меѓународни набљудувачи, без нарушување на тајноста на гласањето и заштитата на личните податоци;

39-е) донесува план за постапување при технички, безбедносен или друг инцидент кој може да влијае врз достапноста, тајноста, интегритетот или доверливоста на електронското гласање;

39-ж) по завршување на изборите објавува посебен извештај за спроведувањето на електронското гласање од странство, кој содржи податоци за бројот на пријавени избирачи, бројот на прифатени и одбиени пријави, бројот на избирачи кои електронски гласале, бројот на неважечки електронски гласови, техничките настани и преземените мерки, без објавување податоци со кои може да се наруши тајноста на гласањето.“

Член 13

Во член 42 се додава нов став (5) кој гласи:

„(5) Управата за водење на матичните книги е должна да ги доставува податоците до Државната изборна комисија еднаш неделно.“

Член 14

Во член 44 став (2) зборовите „Министерство за труд и социјална политика“ се заменуваат со зборовите „Министерство за социјална политика, демографија и млади“.

Член 15

Во членот 45 став (4), по зборовите „конзуларните канцеларии“ се додаваат зборовите: „за електронско гласање од странство“.

По ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

„(5) Граѓаните кои доставиле пријава за електронско гласање од странство и се запишани во посебниот електронски извод од Избирачкиот список не се запишуваат во изводите од Избирачкиот список на кои се гласа во Република Македонија.

Ставот (5) станува став (6).

Член 16

Во членот 46, алинеја 1 се менува и гласи:

„- за електронско гласање од странство на граѓаните кои за време на изборите се на привремена работа или престој во странство, а врз основа на пријава за електронско гласање од странство,“.

Член 17

По членот 50-б се додава нов член 50-в, кој гласи:

„Пријава за електронско гласање од странство

Член 50-в

(1) Државјаните на Република Македонија кои се на привремена работа или престој во странство и кои имаат право да гласаат на изборите за претседател на Републиката и за пратеници во Собранието, можат да поднесат пријава за електронско гласање од странство.

(2) Пријавата од ставот (1) на овој член се поднесува електронски преку апликација, односно портал на Државната изборна комисија, од денот на распишувањето на изборите до завршувањето на јавниот увид во Избирачкиот список.

(3) Пријавата содржи:

- лично име и презиме на избирачот;
- единствен матичен број на граѓанинот;
- број на важечка патна исправа или лична карта;

- последно пријавено живеалиште во Република Македонија;
- држава и место на привремен престој или работа во странство;
- лична електронска пошта и мобилен телефонски број;
- изјава дека избирачот се пријавува за електронско гласање од странство и
- може да содржи други податоци потребни за остварување на правото на глас.

(4) Идентитетот на избирачот кој поднесува пријава за електронско гласање од странство се утврдува преку најмалку два независни механизми за автентикација, и тоа преку податоци од важечка лична исправа и електронска потврда преку лична електронска пошта и мобилен телефонски број, а доколку се воспоставени услови, и преку квалификуван електронски потпис или друг признат електронски идентитет согласно закон.

(5) Државната изборна комисија по службена должност ги проверува податоците од пријавата со податоците во Избирачкиот список и со податоците од надлежните органи.

(6) Државната изборна комисија по пријавата одлучува со решение во рок од 24 часа од приемот на пријавата. Решението се доставува по електронски пат.

(7) Против решението со кое се одбива пријавата за електронско гласање од странство, избирачот може да поднесе тужба до Управниот суд по електронски пат во рок од 24 часа од приемот на решението. Управниот суд одлучува во рок од 24 часа од приемот на тужбата.

(8) Избирачот чија пријава е прифатена се запишува во посебен електронски извод од Избирачкиот список.

(9) Избирачот кој е запишан во посебниот електронски извод од Избирачкиот список може, најдоцна до 3 дена пред заклучувањето на Избирачкиот список, да поднесе барање за повлекување на пријавата за електронско гласање од странство.

(10) За избор на претседател на Републиката, пријавата за електронско гласање од странство важи и за вториот круг на гласање, доколку се спроведува втор круг.“

Член 18

Во членот 49-а во ставот (1) по зборовите „политичките партии“ се додаваат зборовите „и коалиции што учествуваат на избори само за општината/изборна единица во кои учествуваат на изборите и“.

Во ставит (2) по зборовите „Политичките партии“ се додаваат зборовите „и коалиции што учествуваат на избори само за општината/изборна единица во кои учествуваат на изборите и“.

Член 19

Во член 55 став (2) зборовите „ЦД-ром податоци“ се заменуваат со зборовите „медиум за чување на електронски податоци“.

Член 20

По член 60 се додаваат два нови члена 60 - а и 60 - б, кои гласат:

„Подносител на листа на кандидати за пратеници

Член 60-а

(1) Кога подносител на листа на кандидати за пратеници е група избирачи, е потребно да се соберат

најмалку 0,8% потписи од запишаните избирачи во изводот на Избирачкиот список на изборната единица.

(2) Потписите од ставот (1) на овој член се собираат пред службено лице во подрачните одделенија и канцеларии на Државната изборна комисија.

Подносител на листа на кандидати за членови на совет и градоначалник со собрани потписи

Член 60-б

(1) Кога подносител на листа на кандидати за членови на Совет, односно листа на кандидат за градоначалник е група избирачи, е потребно да се соберат најмалку 0,8 % потписи од запишаните избирачи во изводот од Избирачкиот список за општината, односно Градот Скопје.“

(2) Потписите од ставот (1) на овој член се собираат пред службено лице во подрачните одделенија и канцеларии на Државната изборна комисија.“

Член 21

Во член 69-а по ставот (1) се додава нов став (2) кој гласи:

„(2) За изборна кампања во смисла на ставот (1) од овој член не се смета јавното изнесување на ставови, мислења и програмски определби, учеството на јавни собири, трибини или други настани, како и интернет претставувањето преку лични профили на социјалните мрежи, доколку за тие активности не се користат средства од наменската трансакциска сметка за финансирање на изборната кампања.“

Ставовите (2), (3) и (4) стануваат ставови (3), (4) и (5)

Став (5), кој станува став (6) се менува и гласи: „ Подносител на листа, односно кандидат може да поднесе приговор за непочитување на одредбите од ставовите (1), (3), (4) и (5) на овој член.“

Ставовите (6), (7) и (8) стануваат ставови (7), (8) и (9).

Член 22

Членот 74-а се менува и гласи:

„(1) Во случај на постоење сомневање за непочитување на одредбите за финансирање на изборната кампања од овој законик, Државната комисија за спречување на корупцијата по сопствена иницијатива или по приговор од организатор на изборна кампања или акредитирани набљудувачи поведува постапка за утврдување на фактичката состојба.

(2) Државната комисија за спречување на корупцијата приговорот од ставот (1) на овој член го доставува до лицето против кое е поднесен во рок од 24 часа од приемот на приговорот.

(3) Лицето од ставот (2) на овој член може да се изјасни за наводите во приговорот во рок од три дена од денот на неговиот прием.

(4) Државната комисија за спречување на корупцијата е должна на јавна седница, во рок не подолг од пет дена од денот на приемот на приговорот, да ги испита наводите и да постапи по приговорот.

(5) Државната комисија за спречување на корупцијата одлучува по приговорите на јавна седница и е должна во рок од 24 часа од денот на одржаната јавна седница одлуката да ја објави на својата веб-страница. На јавната седница се повикува и има право да присуствува подносителот на приговорот, како и овластен претставник на организаторот на изборната кампања против кого е поднесен приговорот.

(6) Против одлуката од ставот (5) на овој член дозволена е тужба до Управниот суд во рок од 24 часа од приемот на одлуката.

(7) Управниот суд е должен да донесе одлука во рок од 48 часа од приемот на тужбата.

(8) Доколку се утврди дека наводите во приговорот се основани, Државната комисија за спречување на корупцијата е должна во рок од 15 дена од денот на донесувањето на одлуката да иницира постапка за утврдување одговорност пред надлежните органи.“

Член 23

(1) Во членот 75 став (1) се менува и гласи:

„Јавниот радиодифузен сервис, трговските радиодифузни друштва и електронските медиуми (интернет портали) што го покриваат изборниот процес, имаат обврска тоа да го прават на правичен, избалансиран и на непристрасен начин во сите свои содржини. Јавниот радиодифузен сервис и националните радиодифузери се должни тоа да го прават на пристапен и достапен формат и јазик како и на знаковен јазик.“

(2) Во ставот (7) зборовите „електронските медиуми (интернет порталите)“ се заменуваат со зборовите „онлајн медиуми-интернет портали“

Член 24

Членот 75-г се менува и гласи:

(1) Радиодифузерите се должни да го снимаат излезниот сигнал на својата програма за време на изборната кампања, а снимките од целокупната програма да ги чуваат најмалку 30 дена по завршување на изборите.

(2) На барање на АВМУ радиодифузерите се должни најдоцна во рок од 48 часа од добивањето на барањето да и достават на Агенцијата снимки од бараната емитувана програма, како и други податоци поврзани со медиумското известување за изборниот процес.

(3) За потребите на мониторингот врз платено политичко рекламирање, и за ажурирање на дигиталната архива што АВМУ ја води за вкупното платено политичко рекламирање објавено за време на изборната кампања, радиодифузерите, онлајн медиумите - интернет портали, печатените медиуми и аудиовизуелните медиумски услуги се должни да и ги достават на Агенцијата сите објавени рекламни спотови и други форми/објави на платено политичко рекламирање.

(4) Учесниците во изборна кампања се должни да и ги достават на Агенцијата сите објави за платено политичко рекламирање со основните податоци за секоја од објавите закупени на платформите за споделување видеа и социјалните мрежи

(5) Рекламните спотови и другите форми/објави на платено политичко рекламирање треба да се достават до Агенцијата веднаш по нивното објавување, а најдоцна во рок од два дена по нивното објавување, електронски, во машински читлив формат, преку соодветна платформа што ќе ја обезбеди Агенцијата.

(6) Печатените медиуми и онлајн медиумите-интернет портали, треба да достават:

- Електронски примерок од секоја објава со јасно видлив и читлив датум за секој ден од периодот за кој е закупен рекламниот простор во печатениот медиум
- Електронски примерок (принт скрин) од секој објавен банер со јасно видлив и читлив датум, за секој ден од периодот за кој е закупен рекламниот простор на онлајн медиумот-интернет портал кој нуди закуп на фиксен банер,
- Електронски примерок (принт скрин) од секој објавен банер со јасно видлив и читлив датум, како и писмени изјав за реализирани импресии за секој ден од периодот за кој е закупен рекламниот простор на онлајн медиумот - интернет портал кој нуди закуп на рекламен простор врз основа на импресии.

Член 25

Во членот 75-д став (1) зборовите „електронските медиуми (интернет порталите)“ се заменуваат со

зборовите „онлајн медиуми-интернет портали“.

Ставот (5) се брише.

Член 26

Членот 75-ѓ се менува и гласи:

- (1) За време на изборна кампања, и во првиот и во вториот круг на гласање, на секој реален час емитувана програма, радиодифузерите можат да емитуваат вкупно десет минути дополнително време исклучиво наменети за платено политичко рекламирање. Секој учесник во изборна кампања, од овие десет минути на секој реален час емитувана програма, може да закупи две минути или најмногу четири минути за платено политичко рекламирање под услов да остане незакупен простор во реалниот час емитувана програма
- (2) Кога постои интерес за спојување на блоковите платено политичко рекламирање од еден учесник во изборна кампања во два последователни реални часа, радиодифузерот е должен да обезбеди гаранција дека спојувањето на блокови во два последователни часа, два пати по ред, нема биде за ист учесник во изборна кампања.
- (3) За време на изборна кампања, и во првиот и во вториот круг на гласање, електронските медиуми (интернет портали) и печатените медиуми може да одвојат половина од својот рекламен простор за платено политичко рекламирање. Секој учесник во изборна кампања, може да закупи 20% или најмногу 40% од овој рекламен простор за платено политичко рекламирање, доколку не постои интерес од други учесници во изборна кампања.
- (4) Радиодифузерите, печатените медиуми и електронските медиуми (интернет портали), доколку обезбедуваат платено политичко рекламирање за учесниците во изборна кампања, се должни во рок од пет работни дена од денот на распишување на изборите, да се регистрираат во Државната изборна комисија. Медиумите што нема да се регистрираат во Државната изборна комисија, немаат право да емитуваат/објавуваат платено политичко рекламирање.
- (5) Начинот на кој учесниците за време на изборна кампања можат да закупат платено политичко рекламирање согласно ставовите (1) и (3) на овој член поблиску се уредува со акт на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни услуги.
- (6) Електронските медиуми (интернет портали) имаат право на упис во Регистарот само доколку ги исполнуваат следниве услови:
 - активно работат најмалку 18 месеци пред денот на распишување на изборите;
 - domeјнот им е мк, и
 - јавно им се објавени податоците за импресум, сопственичка структура и начин на финансирање.
- (7) Едно правно лице давател на медиумска услуга, во Регистарот може да упише само еден интернет портал, со еден domeјн и на една платформа.
- (8) Регистарот на радиодифузери, печатени медиуми и електронски медиуми (интернет портали) се води врз основа на поднесено барање за упис до Државната изборна комисија, со прилог тековна состојба издадена од Централен регистар на Република Северна Македонија, не постара од 30 дена.
- (9) Електронските медиуми (интернет портали) за упис во Регистарот треба да достават и:
 - доказ (испечатен извадок од порталот) дека јавно им се објавени податоците за импресум, сопственичка структура и начин на финансирање,
 - завршна сметка од годината пред одржување на изборите, и
 - изјава заверена на нотар дека најмалку една година пред денот на распишување на изборите објавувале содржини на интернет порталот.

(10) Учесникот во изборна кампања не може да нарача платено политичко рекламирање од радиодифузерите, печатените медиуми и електронските медиуми (интернет портали) што не се регистрирани во Регистарот на радиодифузери, печатени медиуми и електронски медиуми (интернет портали) и да ги исплати од средства на трансакциската сметка за изборна кампања.

(11) Радиодифузерите, печатените медиуми и електронските медиуми (интернет портали) се должни во рок од пет дена од денот на распишувањето на изборите да утврдат ценовници за платено политичко рекламирање на учесниците во изборна кампања и да ги достават до Државната изборна комисија, Државниот завод за ревизија и Државната комисија за спречување на корупција. Радиодифузерите ги доставуваат и до Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги.

(12) Во периодот од утврдување на ценовниците до започнување на изборната кампања, радиодифузерите, печатените медиуми и електронските медиуми (интернет портали) се должни најмалку двапати јавно да ги објават на своите програми, односно во своите изданија или интернет страници.

(13) Ценовниците не смеат да се менуваат до конечно завршување на изборниот процес, а цените за платено политичко рекламирање не смеат да бидат повисоки од цените за комерцијалното рекламирање.

(14) Државната изборна комисија е должна да ги објави доставените ценовници на својата веб страница, најдоцна во рок од десет дена од истекот на рокот за доставување на ценовниците.

(15) Учесниците во изборна кампања и радиодифузерите, електронските медиуми (интернет портали) и печатените медиуми склучуваат договори за платено политичко рекламирање. Договорите содржат јасни податоци за закупените периоди за рекламирање, времетраењето на секој од рекламните спотови што се предмет на договорите, за цените и за вкупната вредност на договорите.“

Член 27

Во членот 76 ставот (7) се менува и гласи:

„(7) Кампањите на Државната изборна комисија не се сметаат за платено политичко рекламирање. Радиодифузерите, печатените медиуми и електронските медиуми (интернет портали) што се дел од Регистарот за платено политичко рекламирање, по барање на Државната изборна комисија имаат обврска да ги емитуваат, односно објавуваат без надоместок, издвоени од другите содржини и означени како бесплатно емитување/објавување“

Ставот (8) се брише.

Член 28

Во членот 76-а ставот 2 се брише.

Ставот (3), кој станува став (2) се менува и гласи:

„(2) За време на изборна кампања, и во првиот и во вториот круг на гласање, Јавниот радиодифузен сервис во дневно-информативните емисии и во посебните информативни програми ќе обезбеди информирање за активностите на учесниците во изборната кампања во согласност со принципите за избалансирано покривање на изборите утврдени во член 75-а од Изборниот законик.“

Ставовите (4), (5), (6) и (7) стануваат ставови (3), (4), (5) и (6).

Ставот (8), кој станува став (7) се менува и гласи:

„(7) За време на изборна кампања и во првиот и во вториот круг на гласање, Програмскиот сервис наменет за емитување на активностите на Собранието на Република Северна Македонија е должен да емитува бесплатно политичко претставување на учесниците во изборна кампања во согласност со принципите за избалансирано покривање на изборите утврдени во членот 75-а од овој Законик. Своето време за бесплатно политичко претставување, учесниците во изборна кампања може да го искористат преку директно обраќање од студио или преку достава на снимен материјал од изборни активности.“

Ставовите (9), (10), (11) и (12) стануваат ставови (8), (9), (10) и (11).

Член 29

Член 76-в се менува и гласи:

- (1) Агенцијата за аудио и аудиовизуелни услуги за време на изборната кампања е должна да воспостави сеопфатен мониторинг врз основа на радиодифузерите, а кај онлајн медиумите - интернет портали и печатените медиуми да го следи почитувањето на правилата за платено политичко рекламирање и за изборен молк.
- (2) За аудиовизуелните медиумски услуги во однос на барањето за означување на платено политичко рекламирање и за почитување на изборен молк ќе постапува по претставки.
- (3) За своите активности поврзани со мониторингот на изборното медиумско претставување, Агенцијата по потреба ќе ја информира ДИК, најмалку на секои 10 дена за време на изборната кампања, а известувањата ќе ги објавува на својата веб страница.
- (4) Агенцијата е должна да обезбеди податоци за вкупниот обем на објавено платено политичко рекламирање за време на изборната кампања на радиодифузерите, онлајн медиумите - интернет портали и на печатените медиуми што ќе ги објави на својата веб страница најдоцна 30 дена по завршувањето на изборната кампања, и ќе ги достави до Државната изборна комисија, Државниот завод за ревизија и Државната комисија за спречување на корупција.
- (5) За потребите на мониторингот врз платеното политичко рекламирање, Агенцијата ќе води дигитална архива за вкупното платено политичко рекламирање објавено за време на изборната кампања на радиодифузерите, онлајн медиумите-интернет портали, печатените медиуми, аудиовизуелните медиумски услуги и на платформите за споделување видеа и социјалните мрежи. Податоците за секој изборен процес ќе ги чува најмалку две години по неговото завршување.
- (6) Агенцијата е должна во рок од 24 часа по утврдувањето на прекршувањата на одредбите од овој Законик, против радиодифузерот, онлајн медиумот, печатениот медиум или аудиовизуелната медиумска услуга што ги повредил одредбите, да покрене прекршочна постапка пред надлежен суд.
- (7) Надлежниот суд е должен по барањето за прекршочна постапка од ставот (6) на овој член да одлучи во рок од 24 часа од денот на приемот на барањето.
- (8) Против одлуката на надлежниот суд може да се изјави жалба во рок од 24 часа од приемот на одлуката.
- (9) Второстепениот суд е должен по жалбата да одлучи во рок од 24 часа од денот на приемот на жалбата.
- (10) Доколку утврди прекршување на одредбите за правично, избалансирано и непристрасно покривање на изборите од страна на јавниот радиодифузен сервис, Агенцијата ќе поднесе предлог до Програмскиот совет на МРТ за покренување на постапка за разрешување на директорот на Јавниот радиодифузен сервис.“

Член 30

(Во членот 76-д став (5) се менува и гласи:

„Финансиските средства за платено политичко рекламирање обезбедени од Буџетот на Република Северна Македонија во текот на изборниот процес, не смеат да ја надминат сумата од 2 (две) евра во денарска противвредност без пресметан ДДВ, по запишан избирач од вкупно запишани избирачи на територијата на Република Северна Македонија, а за локални избори дополнително по 1 (едно) евро во денарска противвредност без пресметан ДДВ по запишан избирач на територијата на општината и Градот Скопје каде се одржува втор круг на гласање и за претседателски избори доколку има втор круг дополнително по 1 (едно) евро во денарска противвредност без пресметан ДДВ по запишан избирач од вкупно запишани избирачи на

територијата на Република Северна Македонија. Овие средства се распределуваат на следниов начин:

- најмногу 45% од средствата може да искористат двете најголеми политички партии од позицијата кои на последните избори за пратеници во Собранието на Република Македонија освоиле најмногу гласови, сразмерно според бројот на освоени пратеници или со меѓусебен писмен договор за што ја известуваат Државната изборна комисија во рок кој што истата го определува,

- најмногу 45% од средствата може да искористат двете најголеми политички партии во опозиција кои на последните избори за пратеници во Собранието на Република Македонија освоиле најмногу гласови, сразмерно според бројот на освоени пратеници или со меѓусебен писмен договор за што ја известуваат Државната изборна комисија во рок кој што истата го определува

- најмногу 7% од средствата може да искористат политичките партии во Собранието на Република Македонија кои на последните избори за пратеници не освоиле доволно пратеници да формираат пратеничка група, сразмерно според бројот на освоени пратеници или со меѓусебен писмен договор за што ја известуваат Државната изборна комисија во рок кој што истата го определува и

- најмногу 3% од средствата може да искористат политичките партии кои не се застапени во Собранието на Република Македонија или кандидати, по претходен писмен договор за што ја известуваат Државната изборна комисија во рок кој што истата го определува .

По ставот (5) се додава нов став (6) кој гласи:

„ (6) Државната изборна комисија, најдоцна во рок од пет дена од потврдувањето на листите, донесува и објавува одлука за распределба на средствата за платено политичко рекламирање, согласно ставот (5) од овој член.“

Ставовите (6), (7), (8), (9), (10) и (11) стануваат ставови (7), (8), (9), (10), (11) и (12).

Член 31

По членот 76-д се додава нов наслов 3 и нов член 76-ѓ ко гласи:

„3. Кампања преку платформи за споделување видеа и социјални мрежи

Член 76-ѓ

(1) При изборното медиумско претставување и платено политичко рекламирање преку платформи за споделување на видеа, социјални мрежи за време на изборната кампања, учесниците во изборната кампања се обврзуваат да ги почитуваат следните принципи:

1. Ќе се воздржуваат од и строго ќе го осудуваат користењето говор кој поттикнува насилство, говор на омраза, нетолеранција или дискриминација врз основа на пол, раса, боја на кожа, род, припадност на маргинализирана група, етничка припадност, јазик, државјанство, социјално потекло, религија или верско уверување, други видови уверувања, образование, политичка припадност, личен или општествен статус, ментална или телесна попреченост, возраст, семејна или брачна состојба, имотен статус, здравствена состојба или која било друга основа.
2. Ќе се воздржуваат од намерно креирање, објавување и ширење злонамерни информации и спинови.
3. Ќе настојуваат да користат аргументи и факти во јавните дебати и дискусии, примерен и учтив јазик во комуникацијата со јавноста, и ќе ги почитуваат различните мислења и ставови.
4. Ќе ги почитуваат правилата и стандардите за заштита на личните податоци согласно прописите за заштита на личните податоци
5. Ќе се воздржуваат од и ќе осудат секаква употреба на автоматски ботови и/или неавтоматски организирани структури на социјалните мрежи (тролови и трол-форми) за оркестрирано злонамерно ширење дезинформации, за манипулирање со јавното - мислење и со ставовите на граѓаните за собирање на политички поени или кибермалтретирање особено кон новинари и други медиумски работници.
6. Ќе ги користат платформите и социјалните мрежи на начин што ќе биде јасно чиј е, односно кој е одговорен за профилот/страницата/каналот

7. Ќе ги модерираат коментарите на своите профили/страници/каналы и ќе ги отстрануваат сите содржини кои се спротивни на ставот (1) алинеја 1 од овој член
 8. На своите профили/страници/каналы нема да објавуваат содржини со кои би можеле да го прекршат изборниот молк.
- (2) За платено политичко рекламирање што се објавува преку платформи за споделување видеа и социјални мрежи за време на изборната кампања, учесниците во изборната кампања се обврзуваат:
- 1) Јавно да го означат платеното политичко рекламирање;
 - 2) Јавно да означат кој е нарачател на платеното политичко рекламирање;
 - 3) Во случај кога нарачателите на рекламирањето се трети лица, да се произнесат каква е нивната поврзаност со нив;
 - 4) Доколку користат техники за таргетирање или техники за испорака на реклами, таа информација на јасен и недвосмислен јазик, да им ја направат лесно достапна на лицето или лицата кон кои се насочени овие техники заедно со политичката реклама;
 - 5) Да објават детални информации за обемот на закупено платено политичко рекламирање преку платформи за споделување видеа и социјални мрежи за време на изборната кампања, и за потрошените средства за негово објавување, што ќе ги достават до надлежните институции.

Член 32

Членот 78-а се менува и гласи:

- (1) „За платено политичко рекламирање за време на изборна кампања, и во првиот и во вториот круг на гласање, може да се користат 50% од вкупниот број рекламни паноа и билборди на територијата на определената општина, Градот Скопје, односно на територијата на која стопанисува определено правно лице.
- (2) Општините, Градот Скопје и правните лица кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди се должни во рок од пет дена од денот на распишување на изборите јавно да ги објават локациите и цените за закуп на рекламните паноа и билборди на своите веб страници и податоците да ги достават до ДИК, ДЗР и до ДКСК, задно со испечатен извадок од објавата.
- (3) Податоците за локациите, видот, карактеристиките и цените на рекламните паноа и билборди, се доставуваат на образец кој на предлог од ДЗР и од ДКСК, го пропишува Министерството за правда.
- (4) Цените за закуп на рекламните паноа и билборди не смеат да се менуваат до завршување на изборниот процес и не смеат да бидат поголеми од просечните цени за закуп пресметани во годината пред одржување на изборите.
- (5) Секој учесник во изборна кампања има право да закупи 20% или ако нема интерес од другите учесници, најмногу 40% од рекламните паноа и билборди со кои стопанисува конкретна општина, Градот Скопје или правно лице.
- (6) Локациите што се нудат за платено политичко рекламирање се распоредуваат по пат на ждрепка согласно став (4) од овој член. Ждрепката ја спроведува Државната изборна комисија.
- (7) Општините, Градот Скопје и правните лица кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди се должни да поднесат извештај за доделените локации на секој учесник во изборната кампања, за средствата кои се побаруваат од секој учесник како и за средствата кои се платени.
- (8) Извештајот од ставот (7) на овој член се поднесува најдоцна 15 дена по денот на завршување на изборната кампања до Државната изборна комисија, Државниот завод за ревизија и Државната комисија за спречување на корупција, кои се должни да го објават на своите интернет страници.
- (9) Извештајот од ставот (7) на овој член се поднесува на образец кој на предлог од Државниот завод за ревизија и Државната комисија за спречување на корупција го пропишува Министерството за правда.“

Член 33

Во членот 82 по ставот (6) се додаваат четири нови ставови (7), (8), (9) и (10), кои гласат:

- „ (7) Со одлуките од став 3 и 6 од овој член се утврдуваат условите, времето и цената за нивно

користење кои се подеднакви за сите организатори на изборната кампања.

- (8) Донесените одлуки одговорните лица на установата, односно органот во рок од 5 дена од нивното донесување ги објавуваат на своите веб страни и ги доставуваат до Државната комисија за спречување корупција и Државниот завод за ревизија.
- (9) Во рок од 30 дена од објавувањето на конечните резултати за избор на претседател на Република Северна Македонија, пратеници во Собранието на Република Северна Македонија, како и до завршување на изборите за избор на градоначалник или членови на советот на општините и Градот Скопје, субјектите од став 2 на овој член се должни до Државната комисија за спречување на корупцијата и Државен завод за ревизија да достават извештај за времето, цената за нивно користење, корисници-организатори на изборната кампања како и остварени приходи.
- (10) Извештаите од став 9 на овој член се поднесуваат на Обрасци кои на предлог на Државната комисија за спречување на корупција и Државен завод за ревизија ги пропишува министерот за правда.“

Член 34

Во членот 83 ставовите (3), (4), (5) и (6) се менуваат и гласат:

„(3) Вкупниот износ на донации од едно физичко лице што може да се искористи за финансирање на изборната кампања, не смее да го надмине износот од 6.000 евра во денарска противвредност без разлика дали истиот е уплатен на трансакциската сметка или е обезбеден со трансфер од редовната сметка на политичката парија од донации од физички лица, односно од сметките на членовите на коалицијата.

(4) Вкупниот износ на донации од едно правно лице што може да се искористи за финансирање на изборната кампања, не смее да го надмине износот од 50.000 евра во денарска противвредност без разлика дали истиот е уплатен на трансакциската сметка или е обезбеден со трансфер од редовната сметка на политичката парија од донации од правни лица, односно од сметките на членовите на коалицијата.“

(5) Изборната кампања може да се финансира од донации од физички и правни лица во вид на пари, ствари и услуги чија вредност не смее да го надмине износот утврден со ставовите (3) и (4) од овој член

(6) Ако висината на донацијата е поголема од износот утврден во ставовите (3) и (4) од овој член учесникот во изборната кампања е должен во рок од пет дена од денот на добивањето на донацијата, разликата меѓу дозволената и донираната вредност да ја префрли во Буџетот на Република Северна Македонија“

Член 35

Во членот 84-б се додава нов став (8) кој гласи:

„(8) Начинот на водење на деловните книги и подготвување на финансиските/финансикиот извештај за изборната кампања имајќи ги предвид сите видови/извори на финансирање на изборната кампања особено кога не секогаш истите предизвикуваат паричен прилив на трансакциона сметка и воведувањето на дигитално известување и следење од страна на учесниците, односно надлежните органи, го пропишува министерот за финансии.“

Член 36

Членот 85 се менува и гласи:

„(1) Учесникот во изборната кампања е должен веднаш, а најдоцна во рок од 15 дена од денот

на затворање на трансакциската сметка од член 71 ставови (10) и (11) да поднесе вкупен финансиски извештај за изборната кампања.

- (2) Извештајот од став 1 од овој член се поднесува на образец кој на предлог на Државната комисија за спречување на корупција и Државен завод за ревизија ги пропишува Министерството за финансии.
- (3) Финансискиот извештај се поднесува до Државна изборна комисија, Државниот завод за ревизија и Државната комисија за спречување на корупцијата.
- (4) Учесниците во изборната кампања, Државниот завод за ревизија и Државната комисија за спречување на корупцијата извештајот од ставот (1) на овој член јавно го објавуваат на своите веб страни.
- (5) Учесникот во изборната кампања на група избирачи, вишокот од собраните средства од донации ќе го подари во добротворни цели.
- (6) Учесникот во изборната кампања на коалиција вишокот од собраните средства ги враќа на политичките партии согласно договорот за заедничко настапување за време на одржување на избори.
- (7) Учесникот во изборната кампања на политичката партија вишокот од собраните средства го враќа на сметката за редовно работење на политичката партија.
- (8) Учесникот во изборната кампања превзема обврски за финансирање на изборната кампања во рамки на обезбедените средства на трансакциската сметка со назнака “за изборна кампања“ согласно член 71 став 10 од Изборниот законик.
- (9) Министерство за финансии за секој изборен процес спроведува обуки на учесниците во изборната кампања за материјално финансиското работење и начинот на пополнување на финансиските извештаи предвидени со овој член и со членот 84-б од овој закон.
- (10) Државниот завод за ревизија во рок од 60 дена од денот на поднесување на извештајот од ставот (1) на овој член е должен да спроведе ревизија. Ревизијата се спроведува од денот на отворањето на трансакциската сметка за изборната кампања до завршувањето на трансакциите на таа сметка.
- (11) Државниот завод за ревизија доколку утврди неправилности во финансискиот извештај на учесникот во изборната кампања, кои се спротивни на одредбите на овој законик поднесува барање за поведување на прекршочна постапка или пријава до надлежниот јавен обвинител во рок од 30 дена од денот на утврдувањето на неправилностите.
- (12) Државниот завод за ревизија има право при спроведување на ревизијата на финансискиот извештај на учесникот во изборната кампања да побара дополнителни објаснувања и податоци со цел целосно утврдување на евентуални неправилности во истиот.
- (13) Државната изборна комисија, Државниот завод за ревизија и Државната комисија за спречување на корупцијата склучуваат Меморандум за соработка во врска со спроведувањето на одредбите за финансирањето на изборната кампања за размена на информации за утврдени неправилности во врска со доставените финансиски извештаи и мерките преземени од нивна страна спрема субјектот кој е предмет на надзор.

Член 37

- (1) Во членот 85-а став (3) зборовите „Министерство за финансии, Државна изборна комисија“ се бришат.

(2) Во ставот (4) зборовите „пропишан од“ се заменуваат со зборовите „кој на предлог на Државната комисија за спречување на корупција и Државен завод за ревизија ги пропишува“.

Член 38

Членот 88 се менува и гласи:

(1) Средствата за спроведување на изборите се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија и со нив располага Државната изборна комисија.

(2) Од средствата наменети за изборите две третини служат за покривање на трошоците поврзани со изборните дејствија на органите за спроведување на изборите.

(3) Една третина од средствата за спроведување на изборите служи за покривање на дел од трошоците што ги направиле учесниците во изборната кампања чии кандидати се избрани.

(4) За сите видови избори и референдум, средствата за исплата на надоместоците на членовите и замениците членови на изборните органи, како и на другите лица ангажирани за спроведување на изборите, се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија и со нив располага Државната изборна комисија.

(5) Општините и Градот Скопје се должни да го организираат и обезбедат превозот на членовите на изборните органи и изборниот материјал од општинската изборна комисија до избирачките одбори и обратно, за сите видови избори и референдум.

(6) Средствата за трошоците од ставот (5) на овој член се обезбедуваат од буџетот на општината, односно буџетот на Градот Скопје.

(7) Доколку општината или Градот Скопје има блокирана трансакциска сметка или поради други објективни причини не може да ги обезбеди средствата за трошоците од ставот (5) на овој член, средствата привремено се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија врз основа на претходно образложено барање и документација доставени до Министерството за финансии и Државната изборна комисија.

(8) Поблиските критериуми, постапката, потребната документација и начинот на обезбедување на средствата од ставот (7) на овој член ги пропишува министерот за финансии.

Член 39

Член 110 се менува и гласи:

„Избирачот гласањето го врши на тој начин што на гласачкото ливче јасно и недвосмислено ја изразува својата волја за листата на кандидати, односно за кандидатот за кој се определил да гласа, согласно со овој законик. По извршеното гласање, гласачкото ливче го преклопува и го става во гласачката кутија.“

Член 40

Во член 111-а став (2) зборовите „Министерството за труд и социјална политика“ се заменуваат со зборовите „Министерство за социјална политика, демографија и млади“.

Член 41

По членот 113-б се додаваат четири нови члена 113-в, 113-г, 113-д и 113-ѓ, кои гласат:

„Електронско гласање од странство

Член 113-в

(1) Регистрираните избирачи гласаат електронски од странство преку системот за електронско гласање од странство.

(2) Електронското гласање од странство започнува во 7:00 часот и завршува најдоцна во 19:00 часот според локално време на државата од каде се пријавил гласачот, истиот ден кога се одржуваат изборите во Република Македонија.

(3) Регистрираниот електронски избирач пристапува до системот за електронско гласање од странство преку електронска идентификација и автентикација согласно упатството на Државната изборна комисија.

(4) Системот за електронско гласање од странство мора да обезбеди:

- недвосмислена идентификација на избирачот пред гласањето;
 - одвојување на идентитетот на избирачот од дадениот глас;
 - тајност на гласањето;
 - спречување на повеќекратно броење на гласот;
 - заштита од неовластен пристап, измена, бришење или откривање на податоци;
 - електронска потврда дека гласот е примен во системот, без откривање за кого е гласано;
 - можност за независна проверка на интегритетот на постапката без нарушување на тајноста на гласањето.
- (5) Гласачот може да гласа електронски само еднаш во периодот од ставот (2) на овој член.
- (6) По истекот на периодот за електронско гласање од странство, системот автоматски го оневозможува електронското гласање.
- (7) Електронскиот глас не смее да содржи податок врз основа на кој може да се утврди идентитетот на избирачот.

Член 113-г

- (1) За системот за електронското гласање од странство се спроведува независна техничка и безбедносна проверка со изготвен позитивен извештај.
- (2) Проверката од ставот (1) на овој член ја врши независно стручно тело, правно лице или институција избрана од Државната изборна комисија во транспарентна постапка, кое не смее да биде поврзано со изработувачот, одржувачот или операторот на системот.
- (3) Извештајот од ставот (1) на овој член се доставува до Државната изборна комисија.
- (4) Државната изборна комисија објавува јавна верзија на извештајот, без податоци кои можат да ја загорзат безбедноста на системот, тајноста на гласањето или заштитата на личните податоци.
- (5) Пред првата употреба на системот на избори, Државната изборна комисија може да спроведе јавна проба, симулација и тестирање на системот, со учество на овластени претставници на подносителите на листи, домашни и меѓународни набљудувачи.

Член 113-д

- (1) Државната изборна комисија формира посебна комисија за електронско гласање од странство, составена од претставници на Државната изборна комисија и стручната служба на Државната изборна комисија.
- (2) Во работата на комисијата од ставот (1) на овој член можат да присуствуваат овластени претставници на подносителите на листи и акредитирани набљудувачи, без право на пристап до лични податоци или податоци со кои може да се наруши тајноста на гласањето.
- (3) Електронските гласови се дешифрираат, бројат и сумираат по завршувањето на гласањето во Република Македонија.
- (4) Постапката на дешифрирање, пребројување и сумирање на електронските гласови се спроведува во присуство на овластени претставници на подносителите на листи и независни набљудувачи.
- (5) Резултатите од електронското гласање од странство се утврдуваат со посебен записник, кој содржи:
- број на избирачи запишани во посебниот електронски извод;
 - број на избирачи кои гласале електронски;
 - број на важечки електронски гласови;
 - број на неважечки електронски гласови;
 - резултати по кандидати, односно листи на кандидати и
 - други податоци согласно овој законик кои не ја нарушуваат тајноста на гласањето.
- (6) Резултатите од електронското гласање од странство се сумираат со резултатите од гласањето во странство и со вкупните резултати за изборите, согласно одредбите на овој законик.

Член 113-ѓ

- (1) Доколку за време на електронското гласање од странство настане технички, безбедносен или друг инцидент кој може да влијае врз достапноста, тајноста, интегритетот или доверливоста на гласањето, Државната изборна комисија веднаш презема мерки за отстранување на инцидентот.
- (2) Доколку инцидентот не може да се отстрани без ризик за тајноста или интегритетот на гласањето, Државната изборна комисија со образложена одлука може привремено да го прекине и одложи електронското гласање од странство. Одложувањето не може да трае повеќе од 72 часа од прекилот на гласањето.
- (3) Одлуката од ставот (2) на овој член веднаш се објавува на веб страницата на Државната изборна комисија и се доставува до подносителите на листи и акредитираните набљудувачи.
- (4) Доколку електронското гласање од странство биде прекинато пред истекот на рокот за гласање, Државната изборна комисија со одлуката од ставот (2) на овој член го утврдува начинот на остварување на избирачкото право на регистрираните електронски избирачи кои не гласале, доколку тоа е можно без

нарушување на изборниот процес.

(5) За секој инцидент од ставот (1) на овој член се составува посебен записник и истиот е составен дел на извештајот за спроведените избори.“

Член 42

Во член 148 став (1) се менува и гласи:

„Секој подносител на листа на кандидати, односно кандидат во постапката за гласање, сумирање и утврдување на резултатите од гласањето за избор на градоначалник, за избор на членови на совет на општина и за избор на градоначалник и членови на Советот на Град Скопје, вклучително и за електронско гласање од странство може да поднесе приговор до Државната изборна комисија.“

Ставот (3) се менува и гласи:

„Државната изборна комисија е должна да ги утврди фактите и околностите што се од значење за одлучување по приговорот преку увид во гласачкиот материјал само доколку забелешките внесени во записникот се основ за поништување на гласањето во ибирачкото место. Заради целосно и правилно утврдување на фактичката состојба, Државната изборна комисија по потреба може да изведува докази, особено преку увид во исправи, изјави на странките, сведочења, вештачење и други соодветни докази. Државната изборна комисија е должна да донесе одлука во рок од 72 часа од приемот на приговорот.“

По ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

„(4) Кога приговорот се однесува на електронското гласање од странство, Државната изборна комисија ги утврдува фактите врз основа на записниците, системските извештаи, ревизорските извештаи, електронските записи и други докази, при што не смее да се открие идентитетот на избирачот, ниту содржината на неговиот глас.“

Ставовите (5) и (6) стануваат ставови (6) и (7).

Член 43

Во член 149-а став (3) зборовите „4 часа“ се заменуваат со зборовите „12 часа“

Член 44

Во член 150 ставот (2) се менува и гласи:

„Управниот суд е должен да донесе одлука во роковите предвидени со овој закон по приемот на тужбата. По завршувањето на јавната расправа управниот суд одлуката ја донесува на јавна седница. Судот е должен да ја објави одлуката на својата веб страница во рок од 24 часа од моментот на објавувањето на изреката. Објавените одлуки ќе го содржат и начинот на гласање на секој судија поединечно.“

Член 45

Член 151 став (1) алинеја 1 се менува и гласи:

„- Избирачкиот одбор не го спроведува гласањето на начин утврден со овој законик, а неправилностите влијаеле на постапката за гласање или постапката за сумирање и утврдување на резултатите, при што тие нерегуларности се наведени во записникот од избирачкото место.

Во алинеја 5, по зборовите „избирачите што гласале“ се додаваат зборовите: „доколку тоа може да се утврди врз основа на записникот од избирачкото место или од забелешките внесени во истиот.“

Во алинеја алинеја 6, по зборовите „гласачката кутија“ се додаваат зборовите „доколку тоа може да се утврди врз основа на записникот од избирачкото место или од забелешките внесени во истиот.“

Член 46

Во членот 165 по ставот (3) се додава нов став (4) кој гласи:

„(4) Во населено место во кое живеат помалку од десет избирачи истите се запишуваат во избирачкиот список во најблиското избирачко место.“

Член 47

Во членот 166 во став (1) по зборовите „селските населби“ се додаваат зборовите „освен во случаите од член 165 став (4) од овој закон“.

Член 48

Во членот 175 став (1) дел ИЗБОРНА ЕДИНИЦА 1“ по зборовите „Општина ЧАИР избирачки места од 2924 до 2928“ се додаваат зборовите „Општина ЧАИР Избирачки места од 2924/1 до 2924/1“, по зборовите „Општина АЕРОДРОМ Избирачки места од 2682/1 до 2684/1“ се додаваат зборовите: „Општина АЕРОДРОМ Избирачки места од 2684/2 до 2684/2“, зборовите: „Општина АЕРОДРОМ Избирачки места од 2689/1 до 2689/1“ и зборовите „Општина АЕРОДРОМ Избирачки места од 2711/1 до 2711/1“, зборовите „Општина САРАЈ Избирачки места од 2433/1 до 2435/1“, зборовите „Општина САРАЈ Избирачки места од 2438/1 до 2438/1“ се заменуваат со зборовите „Општина САРАЈ Избирачки места од 2438/1 до 2439/1“, зборовите „Општина САРАЈ Избирачки места од 2447/1 до 2447/1“ се заменуваат со зборовите „Општина САРАЈ Избирачки места од 2446/1 до 2447/1“, зборовите „Општина САРАЈ Избирачки места од 2451/1 до 2452/1“ се заменуваат со зборовите „Општина САРАЈ Избирачки места од 2450/1 до 2452/1“.

Во дел „ИЗБОРНА ЕДИНИЦА 2“ по зборовите „Општина ГАЗИ БАБА Избирачки места од 2476/1 до 2476/1“ се додаваат зборовите „Општина ГАЗИ БАБА Избирачки места од 2491/1 до 2491/1“, по зборовите „Општина ГОРЧЕ ПЕТРОВ“ Избирачки места 2560/1 до 2560/1“ се додаваат зборовите „Општина Горче Петров Избирачки места од 2567/1 до 2567/1“ и зборовите „Општина Горче Петров Избирачки места од 2590/1 до 2590/1“ се заменуваат со зборовите „Општина Горче Петров Избирачки места од 2590/1 до 2591/1“, по зборовите „Општина Чаир Избирачки места од 2924 до 2928“ се додаваат зборовите „Општина Чаир Избирачки места од 2924/1 до 2924/1“, по зборовите „Општина Бутел Избирачки места од 2914/1 до 2915/1“ се додаваат зборовите „Општина Бутел Избирачки места од 2915/2 до 2915/2“, по зборовите „Општина БУТЕЛ Избирачки места од 2950/1 до 2951/1 се додаваат зборовите „Општина Бутел Избирачки места од 2953/1 до 2954/1“, се додаваат зборовите „Општина КУМАНОВО Избирачки места од 1061/1 до 1061/1“, се додаваат зборовите „Општина КУМАНОВО Избирачки места од 1073/1 до 1073/1“, по зборовите „Општина ЛИПКОВО Избирачки места од 1111/1 до 1113/1“ се додаваат зборовите „Општина ЛИПКОВО Избирачки места од 1115/1 до 1115/1“, „Општина ЛИПКОВО Избирачки места од 1117/1 до 1118/1“ и по зборовите „Општина ЛИПКОВО Избирачки места од 1119/1 до 1121/1“ се додаваат зборовите „Општина ЛИПКОВО Избирачки места од 1124/1 до 1124/1“, по зборовите „Општина ЧУЧЕР САНДЕВО Избирачки места од 2462 до 2475“ се додаваат зборовите „Општина ЧУЧЕР САНДЕВО Избирачки места од 2470/1 до 2471/1“ и „Општина ЧУЧЕР САНДЕВО Избирачки места од 2473/1 до 2473/1“.

Во дел „ИЗБОРНА ЕДИНИЦА 3“ по зборовите „Општина ВИНИЦА Избирачки места од 0303 од 0332“ се додаваат зборовите „Општина ВИНИЦА Избирачки места од 0304/1 до 0304/1“, а зборовите „Општина ПЕТРОВЕЦ Избирачки места од 2382/1 до 2382/1“ се заменуваат со зборовите „Општина ПЕТРОВЕЦ Избирачки места од 2381/1 до 2383/1“.

Во дел „ИЗБОРНА ЕДИНИЦА 4“ зборовите „Општина ГЕВГЕЛИЈА Избирачки места од 0349/1 до 0350/1“ се заменуваат со зборовите „Општина ГЕВГЕЛИЈА Избирачки места од 0349/1 до 0351/1“, по зборовите „Општина ПРИЛЕП Избирачки места од 1494 до 1507“ се додаваат зборовите „Општина ПРИЛЕП Избирачки места од 1494/1 до 1494/1“ и по зборовите „Општина СТРУМИЦА Избирачки места од 1730/1 до 1731/1“ се додаваат зборовите „Општина СТРУМИЦА Избирачки места од 1741/1 до 1741/1“.

Во дел „ИЗБОРНА ЕДИНИЦА 5“ зборовите „Општина ДЕБАР Избирачки места од 0477/1 до 0477/1“ се заменуваат со зборовите „Општина ДЕБАР Избирачки места од 0477/1 до 0477/2“ и по зборовите „Општина ДЕБАР Избирачки места од 0549 до 0554“ се додаваат зборовите „Општина ДЕБАР Избирачки места од 0553/1 до 0553/1“, по зборовите „Општина ЦЕНТАР ЖУПА Избирачки места од 0562/1 до 0562/1“ се додаваат зборовите „Општина ЦЕНТАР ЖУПА Избирачки места од 0569/1 до 0569/1“, зборовите „Општина КИЧЕВО Избирачки места од 0736/1 до 0739/1“ се заменуваат со зборовите „Општина КИЧЕВО Избирачки места од 0736/1 до 0740/1“, зборовите „Општина ОХРИД Избирачки места од 1258/1 до 1259/1“ се заменуваат со зборовите „Општина ОХРИД Избирачки места од 1257/1 до 1259/1“.

Во дел „ИЗБОРНА ЕДИНИЦА 6“ по зборовите „Општина БОГОВИЊЕ Избирачки места од 2050/1 до

2050/1“ се додаваат зборовите „Општина БОГОВИЊЕ Избирачки места од 2052/1 до 2052/1“, „Општина БОГОВИЊЕ Избирачки места од 2054/1 до 2054/1“ и „Општина БОГОВИЊЕ Избирачки места од 2056/1 до 2057/1“, зборовите „Општина БОГОВИЊЕ Избирачки места од 2065/1 до 2065/1 се заменуваат со зборовите „Општина БОГОВИЊЕ Избирачки места од 2065/1 до 2066/1“, по зборовите „Општина БРВЕНИЦА Избирачки места од 2036/1 до 2040/1 се додаваат зборовите „Општина БРВЕНИЦА Избирачки места од 2042/1 до 2042/1“, зборовите „Општина ВРАПЧИШТЕ Избирачки места од 0444/1 до 0445/1“ се заменуваат со зборовите „Општина ВРАПЧИШТЕ Избирачки места од 0443/1 до 0445/1“, по зборовите „Општина ГОСТИВАР Избирачки места од 0396/1 до 0398/1“ се додаваат зборовите „Општина ГОСТИВАР Избирачки места од 0401/1 до 0401/1“, зборовите „Општина ЖЕЛИНО Избирачки места од 2090/1 до 2091/1“ се заменуваат со зборовите „Општина ЖЕЛИНО Избирачки места од 2090/1 до 2092/1“ и се додаваат зборовите „Општина ЖЕЛИНО Избирачки места од 2095/1 до 2096/1“ и зборовите „Општина ЖЕЛИНО Избирачки места од 2101/1 до 2101/1“, по зборовите „Општина ЈЕГУНОВЦЕ Избирачки места од 2115 до 2134“ се додаваат зборовите „Општина ЈЕГУНОВЦЕ Избирачки места од 2121/1 до 2121/1“, зборовите „Општина КИЧЕВО Избирачки места од 0816/1 до 0817/1“ се додаваат зборовите „Општина КИЧЕВО Избирачки места од 0814/1 до 0817/1“, по зборовите „Општина ТЕАРЦЕ Избирачки места од 2007 до 2031“ се додаваат зборовите „Општина ТЕАРЦЕ Избирачки места од 2018/1 до 2019/1“, а зборовите „Општина ТЕАРЦЕ Избирачки места од 2029/1 до 2031/1“ се заменуваат со зборовите „Општина ТЕАРЦЕ Избирачки места од 2028/1 до 2031/1“, а по зборовите „Општина ТЕТОВО Избирачки места од 1981/1 до 1981/1“ се додаваат зборовите „Општина ТЕТОВО Избирачки места од 1984/1 до 1985/1“ и „Општина ТЕТОВО Избирачки места од 1987/1 до 1988/1“.

Член 49

Во членот 179 став 1 зборовите „спротивно на членот 8-а“ се заменуваат со зборовите „спротивно на членовите 8-а, 8-в ставови 1,7 и 8 и 8 – г“.

Член 50

Во членот 180 зборовите „членот 72“ се заменуваат со зборовите „членовите 72 и 76-г“.

Член 51

Во член 181 ставот (1) воведната реченица се менува и гласи:

„(1) Глоба во износ од 2.250 евра во денарска противвредност ќе им се изрече за прекршок на радиодифузерите, онлајн медиумите - интернет портали и печатените медиуми, ако:

Алинеја 3 се менува и гласи:

„-не го снима излезниот сигнал на својата програма за време на изборната кампања и не ги чува снимките од својата програма најмалку 30 дена по завршување на изборите (член 75-г став (1)).“

Алинеја 4 се менува и гласи:

„-не достави снимки и други податоци поврзани со медиумското известување за изборниот процес спротивно на членот 75-г став (2) од овој законик.“

Алинеја 7 се менува и гласи:

„-Јавниот радиодифузен сервис и националните радиодифузери не ги објават содржините поврзани со изборниот процес во формат достапен за лицата со попреченост и не постапат според утврденото во член 75 став (4) од овој законик.“

Алинеја 8 се менува и гласи:

„-не постапат согласно обврската утврдена во член 75-г став (5) од овој законик.“

Во ставот (1) се додаваат две нови алинеи 9 и 10 кои гласат:

„-не постапат согласно обврските утврдени со член 75-г став (6) од овој законик.

-не постапат согласно член 76-ѓ од овој законик.

Член 52

Во членот 181-а ставот (1)) воведната реченица се менува и гласи:

„(1)Глоба во износ од 4.000 евра во денарска противвредност ќе им се изрече за прекршок на радиодифузерите, онлајн медиумите - интернет портали и печатените медиуми, ако:

По алинеја 2 се додава нова алинеја 3 која гласи:

„-не постапуваат согласно обврските од член 75 став (3) од овој законик.“

Во алинеја 3 која станува алинеја 4 зборовите „(член 75 став (6))“ се менуваат и гласат „(член 75 став (5))“.

Во алинеја 4 станува алинеја 5 зборовите „(член 75 став (7))“ се заменуваат со зборовите „член 75 став (6)“.

Во ставот (2) по зборовите „изборна кампања“ се додаваат зборовите („член 84-а“.

Член 53

Во член 182 став (1) во воведната реченица зборовите „електронскиот медиум (интернет портал)“ се заменуваат со „онлајн медиумот-интернет портал“.

Во алинеја 3 зборовите „член 75- д став (6)“ се заменуваат со зборовите „член 75- д став (4)“ .

Алинејата 4 се менува и гласи:

„-не ги емитува, односно објавува кампањите на Државната изборна комисија во согласност со член 76 став (7) од овој законик, и“

Алинеите 5,6,7 и 8. се бришат

Член 54

Во член 183 ставот (1) воведната реченица се менува и гласи:

„(1) Глоба во износ од 4.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на радиодифузерот, онлајн медиумот - интернет портал и на печатениот медиум, ако:“

Алинеја 5 се менува и гласи:

„-јавниот радиодифузен сервис емитува платено политичко рекламирање (член 76 став (5))“

По алинејата 5 се додава нова алинеја 6 која гласи:

„-посебните информативни програми се користат како платено политичко рекламирање (член 76 став (6))“

Член 55

Во членот 184 ставовите (2) и (3) се менуваат и гласат:

„ (2) Глоба во износ од 1.000 до 3.000 евра во денарска противвредност ќе им се изречат на

градоначалниците на општините во Република Северна Македонија и на градоначалникот на градот Скопје, доколку постапат спротивно на членот 78-а од овој Законик.“

(3) Глоба во износ од 10.000 евра во денарска противвредност, ќе им се изрече на правните лица кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди доколку постапат спротивно на членот 78-а од овој Законик.“

Член 56

Во членот 189-а ставот (1) зборовите „радиодифузерот или печатениот медиум“ се заменуваат со зборовите „радиодифузерот, печатениот медиум, електронскиот медиум и интернет портал“.

Член 57

Во членот 190 став (1) се менува и гласи:

„ Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на Претседателот и членовите на Државната комисија за спречување на корупција, доколку постапат спротивно на одредбите на членот 74-а ставови (1) и (2) од овој Законик.“

Член 58

По членот 190 се додава нов член 190-а, кој гласи:

„Забрана за злоупотреба на електронското гласање

Член 190-а

(1) Забрането е:

- неовластено барање, прибирање, користење или откривање на податоци за електронска идентификација или автентикација на избирач;
- присилување, поткупување или наведување на избирач да гласа електронски на определен начин или да го открие својот глас;
- неовластен пристап, обид за пристап, попречување, измена, бришење или нарушување на системот за електронско гласање од странство;
- јавно или приватно објавување доказ за тоа како избирачот гласал, доколку тоа е насочено кон нарушување на тајноста, слободата или самостојноста на гласањето.

(2) За дејствијата од ставот (1) на овој член се применуваат казнените одредби од овој законик и други закони со кои се уредуваат изборните прекршоци, кривичните дела против изборите, компјутерскиот криминал и заштитата на личните податоци.

(3) Лице кое намерно влијае врз точноста на резултатите од електронското гласање или овозможува такво влијание од страна на друго лице одговара согласно Кривичниот законик.

(4) Правното лице кое учествувало во такво дејствие се исклучува од постапки за јавни набавки во период од пет години.“

Член 59

Државната изборна комисија е должна во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон со консензус да донесе подзаконски акт со кој ќе се уреди електронското гласање на дијаспората.

Член 60

Одредбите од член 1, 2, 3, 12, 15, 16, 17, 41, 42 и 58 од овој законик коишто се однесуваат на електронското гласање од странство ќе се применат на првите наредни редовни избори за претседател на Републиката по влегувањето во сила на овој закон.

Одредбите коишто се однесуваат на гласањето од странство во ДКП, односно конзуларните канцеларии од Изборниот законик („Службен весник на Република Македонија“ број 40/2006, 136/2008, 148/2008, 155/2008, 163/2008, 44/11, 51/11, 142/12, 31/13, 34/13, 14/14, 30/14, 196/15, 35/16, 97/16, 99/16, 136/16, 142/16, 67/17, 125/17, 35/18, 99/18, 140/18, 208/18 и 27/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 98/19, 42/20, 74/21, 215/21, 58/24 и 76/24) ќе се применуваат само за првите наредни избори за пратеници во Собранието на Република Северна Македонија по влегувањето во сила на овој закон.

Член 61

Се овластува Законодавно -правната комисија на Собранието на Република Северна Македонија да утврди пречистен текст на Изборниот законик.

Член 62

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ НА ПРЕДЛОГ ЗАКОНОТ

Предлогот на Закон за изменување и дополнување на Изборниот законик содржи 61 члена.

Со првиот член се предлага дополнување на членот 2 со две нови точки 16-а и 16-б во поглед на дефинирање на поимите воведување електронско гласање во странство и систем за електронско гласање, како и измена на точка 21 заради прецизирање на поимот „Завршување на избори“ односно дека изборите ќе се сметаат за завршени со денот на донесување на одлуката од страна на

Државната изборна комисија за завршени избори. Се додава нова точка 26-а која се однесува на дефинирање на поимот „онлајн медиуми-интернет портали“, заради усогласување со Законот за медиуми.

Со вториот член се предлага дополнување на членот 4 став (1) за можноста државјаните на Република Северна Македонија кои на денот на изборите се на привремена работа или престој во странство да го остварат своето право на глас преку електронско гласање.

Со третиот член се предлага воведување на електронско гласање за дијаспората заради овозможување полесен и поедноставен пристап до остварувањето на избирачкото право на државјаните кои престојуваат или живеат во странство, со што се очекува зголемување на достапноста на изборниот процес и поефикасно остварување на правото на глас.

Со четвртиот, петиот, шестиот и седмиот член, односно со измените на членот 8-а, со дополнувањето на членот 8-б и со новиот член 8-г се прави промена во постојните решенија на член 8-а со нова содржина имајќи ја предвид препораката број 2 и Препораката 53 на ОДИХР од Парламентарните избори од 2024 година „Властите треба да преземаат континуирани енергични напори за да се спротивстават на каква било форма на притисок врз гласачите и врз вработените во јавниот и приватниот сектор, вклучително и купување гласови. Во согласност со постојното законодавство, извештаите за притисоци и купување гласови треба да бидат темелно истражени и кривично гонети, со заштита на оние кои пријавиле. Јавните институции треба да бидат проактивни во информирањето на јавните и државните службеници за независни механизми каде што можат да пријават притисоци во врска со изборите, а високите државни функционери треба да дадат јасни јавни изјави и писмени упатства дека таквите постапки нема да се толерираат и дека ниту еден граѓанин не треба да стравува од какви било негативни последици како резултат на поддршка или неподдршка на кој било кандидат или партија “.

Се предлагаат забрани на одредени активности за време на изборниот процес, и тоа:

- да се започне изградба со средства од Буџетот или од јавни фондови или со средства на јавни претпријатија и други правни лица што располагаат со државен капитал на нови објекти во инфраструктурата како патишта, водоводи, далноводи, канализација, спортски игралишта и други објекти или објекти за општествени дејности училишта, градинки и други објекти, освен ако за таа намена претходно се обезбедени средства од Буџетот, односно се работи за реализација на програма донесена врз основа на закон во тековната година;
- да се објавуваат повици за доделување било какви субвенции кон правни и физички лица, а започнатите постапки се ставаат во мирување. Доколку за доделување на субвенциите е направена ранг листа, забранети се измени и дополнувања на изготвените ранг листи во рокот од став 1 на овој член. Исплата на доделените субвенции може да се врши само доколку до денот на донесувањето на одлуката за распишување на избори донесените акти се правосилни;
- да се вршат еднократни исплати на плати, пензии, социјална помош или други надоместоци од буџетски средства или од средства на јавните фондови кои не се редовни месечни исплати. Како еднократни исплати во смисла на овој закон не се подарзбира исплата на надомест на трошоците поврзани со работата согласно закон и општ колективен договор за јавниот сектор;
- Да се започне постапка за отуѓување на државен капитал, и
- Да се потпишуваат колективни договори.

Заради екстензивно толкување на одредбите од член 8-а од страна на институциите се предлага нова содржина каде се предложени јасни и недвосмислени одредби дека од денот на донесувањето

на одлуката за распишување на избори до објавувањето на конечните резултати за избор на претседател на Република Северна Македонија, пратеници во Собранието на Република Северна Македонија согласно со резултатите од изборите, како и од денот на донесувањето на одлуката за распишување на избори па до завршување на изборите за избор на градоначалник или членови на советот на општините и Градот Скопје органите на државната управа, органите на локална самоуправа, институциите и правните лица во сопственост на Владата, Собранието и единиците на локалната самоуправа не може да се објавуваат огласи за вработување на нови лица освен во случаи на итни и неодојливи работи. Веќе започнатите постапки за вработување се спроведуваат се до носење на одлука за избор, кога постапката за вработување се става во мирување до завршување на изборниот процес, а постапките за вработување ќе продолжат доколку до денот на донесувањето на одлуката за распишување на изборите, донесените акти се правосилни.

Во однос на предвремените локални избори или во случаи на повторени/вонредни локални избори се предвидува забрана за објавување на огласи за вработување само за единиците на локалната самоуправа, како и органите на локална самоуправа каде се спроведуваат избори како и на органите на државната управа, институциите и правните лица во сопственост на Владата, Собранието на Република Северна Македонија и Единиците на локалната самоуправа кои на територијата на општината каде се спроведуваат избори имаат подрачни единици или организациони единици.

Се предвидува во овие околности работниот однос да може да се прекине исклучиво по барање на вработеното лице или при исполнување услови за пензија.

Со оваа одредба ќе се изврши усогласување со Препораката број 2 и Препораката 53 од ОДИХР дадена за Парламентарните избори од 2024 година, која гласи: „Властите треба да преземаат континуирани енергични напори за да се спротивстават на каква било форма на притисок врз гласачите и врз вработените во јавниот и приватниот сектор, вклучително и купување гласови. Во согласност со постојното законодавство, извештаите за притисоци и купување гласови треба да бидат темелно истражени и кривично гонети, со заштита на оние кои пријавиле. Јавните институции треба да бидат проактивни во информирањето на јавните и државните службеници за независни механизми каде што можат да пријават притисоци во врска со изборите, а високите државни функционери треба да дадат јасни јавни изјави и писмени упатства дека таквите постапки нема да се толерираат и дека ниту еден граѓанин не треба да стравува од какви било негативни последици како резултат на поддршка или неподдршка на кој било кандидат или партија.“ Предвидено е дополнување на постојниот член 8-б согласно Препораката број 23 на ОДИХР дадена за Парламентарните избори во 2024 година, која гласи: „Правната рамка за кампања треба дополнително да се измени за да вклучи јасни правила за учество на јавни службеници, вклучително и на социјалните мрежи.“

Со членот 8 се врши дополнување на членот 18 во насока на проширување на листата на лица кои не можат да бидат членови во општинската изборна комисија, односно Изборната комисија на градот Скопје и избирачкиот одбор. Се предлага вработените во Стручната служба на Државниот завод за ревизија да бидат изземени од причина што Државниот завод за ревизија согласно Изборниот законик врши ревизија над изборниот процес согласно одредбите од Изборниот законик. Во однос на вработените во Народната банка на Република Северна Македонија се предлага истите да бидат изземени поради статусот кој го има Народната банка на Република Северна Македонија согласно Уставот на Република Северна Македонија што претставува всушност и разлика од централната и локалната администрација. Предлогот за изземање на здравствените работници произлегува од природата на нивната професијата и обврските што ги имаат.

Со оваа одредба ќе се изврши усогласување со Препораката 13 на ОДИХР дадена за Парламентарните избори во 2024 година, која гласи: „Како што беше претходно препорачано, треба да се ажурира базата на податоци за државните и јавните службеници што се користат за

избор на изборни службеници, со цел да се обезбеди непречен и ефикасен процес на селекција. Може да се ревидира фондот на институции од кои вработените се повикани да служат во изборните органи.“ и Препораката 38 на ОДИХР дадена за Парламентарните избори во 2024 година, која гласи: „За да се обезбеди стабилност и професионалност на изборната администрација, мандатот на членовите на Државната изборна комисија треба јасно да биде пропишан со Изборниот законик. Кодексот, исто така, треба да обезбеди јасна и транспарентна процедура за номинирање и назначување на изборни комисии.“

Со членот 9 се предлага уредување и ограничување на висината на надоместокот на стручната служба, подрачните одделенија и помошните тела во Државната изборна комисија до три минимални плати.

Членот 10 се однесува на усогласување со одредбите од Законот за работните односи во поглед на старосната пензија како основ за престанок на функцијата на веќеизбраните членови на Државната изборна комисија.

Со членот 11 се предвидува со ЦКЕИ да раководи државен службеник вработен во ДИК најмалку на ниво Б2, кој ќе биде одговорен пред ДИК и пред генералниот секретар на ДИК.

Со член 12 се предлага прецизирање на рокот во ставот (34-е) кога може да се поднесе тужба до Управниот суд и рокот во ставот (34-ж) кога Вишиот управен суд е должен да одлучи по поднесена жалба. Воедно, се предлага додавање на нови точки 39-а до 39-ж заради прецизирање на надлежностите на ДИК во врска со електронското гласање на дијаспората.

Со оваа одредба ќе се изврши усогласување со Препораката број 28 на ОДИХР дадена за Парламентарните избори во 2024 година, која гласи: „За да се обезбеди ефективен правен лек, законот треба да обезбеди навремена судска проверка на сите административни одлуки поврзани со изборите, вклучувајќи ги и сите прописи на Државната изборна комисија.“, како и Препораката број 60 на ОДИХР дадена за Парламентарните избори во 2024 година, која гласи: „Роковите за поднесување и решавање на жалби може да се продолжат за да се овозможи соодветна подготовка и рефлектирана одлука. Треба да се размисли за продолжување на роковите за испитување на прекршоците поврзани со изборите, за да се усогласи со добрата практика. Треба да се обезбедат забрзани постапки за истрага на изборни прекршоци.“

Со членот 13 се предлага воведување соодветни рокови, услови и задолженија за Управата за водење на матични книги за дневно и точно ажурирање на податоците за граѓаните за кои се надлежни починатите лица и истите да ги доставува до Државната изборна комисија еднаш неделно.

Со членот 14 се врши номотехничко усогласување на член 44 и 111-а односно називот на Министерството за труд и социјална политика се заменува со Министерство за социјална политика, демографија и млади, согласно последните измени на Законот за организација и работа на органите на државната управа.

Со членовите 15, 16 и 17 се предлага усогласување на членовите 45 став (4) и 46, како и додавање на нов член 50-б заради воведување на електронско гласање на дијаспората.

Со член 18 се врши презицирање на членот 49-а и тоа по зборовите „политички партии“ да се додадат зборовите „и коалиции што учествуваат на избори само за општината/изборната единица во кои учествуваат на изборите“

Со оваа одредба ќе се изврши усогласување со Препораката број 13 на ОДИХР дадена за Парламентарните избори во 2024 година, која гласи: „Како што беше претходно препорачано, треба да се ажурира базата на податоци за државните и јавните службеници што се користат за избор на изборни службеници, со цел да се обезбеди непречен и ефикасен процес на селекција. Може да се ревидира фондот на институции од кои вработените се повикани да служат во

изборните органи. “, како и Препораката број 50 на ОДИХР дадена за Парламентарните избори во 2024 година, која гласи: „За да се олесни остварувањето на избирачкото право, би можело да се разгледаат дополнителни мерки за право на право на глас за првпат гласачите без лични карти, за граѓаните чии лични карти истекува непосредно пред распишувањето на изборите и за граѓаните кои нема да подигнат нова легитимација пред да се ажурира избирачкиот список од ДИК.“

Со членот 19 се предлага измена на член 55 став (2) во поглед на давањето на податоци од страна на Државната изборна комисија од потпишаниот или претходно подготвен извод од Избирачкиот список за секое избирачко место и се предлага место „ЦД-ром податоци“, истите да ги обезбеди на „медиум за чување на електронски податоци“.

Со членот 20 се предлага додавање на нови членови 61 и 62 кои се однесуваат на подносителите на листи на кандидати за пратеници и кандидати за членови на совет и градоначалник со собрани потписи од причина што овие членови беа укинати претходно од страна на Уставниот суд на Република Северна Македонија со Одлука У. бр. 186/2024 од 30 мај 2025 година, објавена во „Службен весник на РСМ“ под бр.116/2025.

Со членот 21 се прецизира дефиницијата што не претставува изборна кампања од причина што во пракса се појавуваат одредени дилеми и се поднесуваат приговори до ДИК токму поради вербални изјави дадени во јавноста.

Со членот 22 се предлага прецизирање на член 74-а во насока на усогласување со одредбите од член 32 од Законот за спречување на корупција и судир на интереси.

Со членот 23 се предлага измена на членот 75 став (1). Со предложените измени не се менува суштината на постојниот член 75, туку се предлага усогласување на текстот со Препораката број 41 на ОДИХР дадена за Парламентарните избори од 2024 година која гласи: „Треба да се преиспитаат регулативите за платено политичко рекламирање во медиумите, со цел да се овозможи непречен пристап до медиумите на недискриминаторска основа.“ Во ставот (7) зборовите „електронски медиуми (интернет портали)“ се заменуваат со зборовите „онлајн медиуми-интернет портали“ заради усогласување со новата дефиниција предвидена во член 2 точка 26-а) и воедно, усогласување со Законот за медиуми.

Со членот 24 се предлага нова содржина на член 75-г и е во корелација со предлогот за изменување на членот 76-в кој се однесува на обврските на Агенција за аудио и аудиовизуелни услуги за време на изборните процеси. Целта на предложените измени е зголемување на транспарентноста на платеното политичко рекламирање и надминување на системските слабости поврзани со надзорот врз објавувањето на платеното политичко рекламирање што го констатираат надлежните институции.

Со член 25 се предлага во постојниот член 75-д став (1) зборовите „електронски медиуми – интернет портали“ да се заменат со „онлајн медиуми-интернет портали“ заради усогласување со одредбите од Законот за медиуми и воедно, се предлага ставот (5) да се избрише затоа што одредбата во проширена верзија се повторува во член 76 став 7.

Со членот 26 се предвидува нова содржина на членот 75-ѓ во насока на усогласување со Препораката број 7 на ОДИХР дадена за Парламентарните избори од 2024 година, која гласи: „Треба да се ревидираат одредбите со кои се регулира емисиите на јавниот радиодифузер за време на периодот на кампањата, со цел да се овозможи уредувачка слобода и да се обезбеди правичен пристап и покривање вести на помалите партии и независните кандидати. Понатамошните реформи треба да имаат за цел зајакнување на квалитетот на содржината произведена од јавниот радиодифузен сервис, вклучително и истражувачко и аналитичко новинарство.“. Понатаму, ќе се изврши усогласување со Препораката број 8, која гласи: „Треба да се преиспитаат регулативите за платено политичко рекламирање во медиумите, за да се овозможи непречен пристап до медиумите врз основа на разумни и објективни критериуми. Треба да се воспостави јасен механизам за

поделба на буџетот меѓу помалите партии и независните кандидати. Официјалната одлука за распределба на буџетот за рекламирање на кампањата во медиумите треба да биде навремено објавена.“ и Препораката број 42, која гласи: „Треба да се преиспитаат регулативите за платено политичко рекламирање во медиумите, со цел да се овозможи непречен пристап до медиумите на недискриминаторска основа.“

Постојните одредби во член 75-ѓ не обезбедуваат еднакви можности на учесниците во избори и се тешко применливи за различни видови изборни процеси поради што речиси редовно се предмет на дилеми и различни толкувања.

При определувањето правила за платеното политичко рекламирање потребно е да се води сметка правилата да го гарантираат принципот на „еднакви можности“ на учесниците во изборите и да обезбедуваат заштита на медиумските корисници (да не се доведуваат во заблуда во врска со природата на содржините), особено на малолетната публика. Притоа, мора да се има предвид дека основен извор на финансирање на комерцијалните медиуми се приходите од рекламирање.

Според меѓународните стандарди за платеното политичко рекламирање за време на избори, сите учесници во изборите треба да имаат можност да закупат рекламно време или рекламен простор врз основа на еднакви услови во поглед на периодот на емитување на рекламирањето во програмската шема на радиодифузерот или рекламната позиција кај печатените медиуми и интернет порталите, и во однос на цените и условите за плаќање. Во контекст на гарантирањето „еднакви можности“ може да се наметнат и ограничувања за обемот на рекламирање што учесниците во изборите ќе можат да го закупат.

Во земјите каде што е дозволено платеното политичко рекламирање за време на избори, висината на цените за рекламирање ја определуваат самите медиуми и ова е единственото правилно решение. Притоа, поради специфичната природа на рекламирањето за време на избори, регулативата може да наметне барање цените да не бидат повисоки од цените за редовниот маркетинг, но нема оправдување да оди подалеку од ова за да не ја наруши нивната самостојност и независност.

Постојната одредба во Изборниот законик - цената да не ја надминува „просечната цена за рекламирање пресметана во последните пет изминати изборни циклуси“, е спротивна на принципите на комерцијално функционирање на медиумите, затоа што не одговара на економските услови кога се случуваат изборите, а секој нареден изборен процес таа се намалува.

Оттаму, целта на предложените амандмани е да се овозможи непречен пристап до медиумите и еднакви услови за платено политичко рекламирање на учесниците во изборите, на недискриминаторска основа, од една страна и почитување на автономноста и независноста на медиумите, од друга страна. Предлозите се во контекст на препораките на ОДИХР дадени за последните три изборни процеси спроведени на државно ниво.

Со членот 27 се предвидува измена на членот 76 од номотехничка природа. Во ставот 7 се предлага усогласување на содржината со другите предлози и за јазично прецизирање за да се применува на сите медиуми. Ставот (8) е остаток од претходни измени на Изборниот законик и во постојниот контекст нема никакво значење, а создава забуна и поради таа причина се предлага да се избрише.

Со членот 28 се предвидува измена на членот 76-а и тоа ставот 2 се предлага да се избрише.

Член 76-а ги уредува обврските на Јавниот радиодифузен сервис. Одредбите за структурата на информативните програми на Јавниот радиодифузен сервис и за бесплатното политичко претставување на Собранискиот канал ја ограничуваат уредувачката слобода на Јавниот радиодифузен сервис и не обезбедуваат еднакви услови за покривање на активностите на учесниците во изборите. Ова повеќепати досега беше потенцирано во препораките на ОДИХР за

изборните процеси и во извештаите на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги за изборното медиумско претставување.

Треба да се избрише ставот (2) кој пропишува математичка структура на вестите (30%+30%+30%+10%), која пак не е применлива за различни видови изборни процеси и многу го ограничува времето за претставување на вонпарламентарните партии и на независните кандидати.

Ставот (8) од член 76-а кој се однесува на бесплатното политичко претставување на Собранискиот канал треба да се замени со појасна одредба која ќе го гарантира принципот на „еднакви можности“ на учесниците во изборниот процес. Во зависност од видот на изборниот процес, како и од бројот на потврдени учесници во изборите, на Собранискиот канал треба да му се даде уредувачка слобода сам да одлучи за вкупното времетраење на бесплатното претставување, а времето да го распореди во согласност со принципите на еднаквост и пропорционалност утврдени во член 75-а од Изборниот законик, како што тоа е уредено за Јавниот радиодифузен сервис во ставот (5) од истиот член. Овој облик на изборно медиумско претставување е особено важен за подносителите на листи што не се застапени во Парламентот, затоа што вообичаено не добиваат големо внимание во вестите, а располагаат и со помалку средства за платено политичко рекламирање. Постојната одредба го ограничува времетраењето на нивното бесплатно претставување на вкупно 1 час, наспроти времето од по 3 часа за учесниците во изборите што се претставени во Собранието на државата.

Измената на член 76-а се предлага во насока на усогласување со три препораки на ОДИХР дадени за Парламентарните избори од 2024 година, и тоа Препораката број 26 „Националните радиодифузери треба да настојуваат да ги направат своите програми достапни за лицата со сензорни оштетувања. Може да се размисли за измена на Изборниот законик со цел да се обезбедат појасни и поконкретни насоки за пренесување достапни информации до електоратот.“, Препораката број 41: „Треба да се преиспитаат регулативите за платено политичко рекламирање во медиумите, со цел да се овозможи непречен пристап до медиумите на недискриминаторска основа.“, Препораката број 42, која гласи: „За да се гарантира политичката независност, јавниот радиодифузен сервис треба да претрпи низа реформи, вклучително и промена на процедурата за избор и именување на членовите на Програмскиот совет и намалување на неговата зависност од државниот буџет. Понатамошните реформи на јавниот радиодифузен сервис треба да имаат за цел подобрување на квалитетот на содржината произведена внатре, вклучително и истражувачко и аналитичко новинарство.“.

Со членот 29 се предлага нова содржина на член 76-в заради пропишување на обврските на Агенција за аудио и аудиовизуелни услуги за време на изборните процеси. Имајќи ги предвид препораките од ОДИХР и системските слабости на изборната регулатива што ги посочуваат Државниот завод за ревизија и Државната комисија за спречување на корупција повеќе години наназад, се предлага освен обврската за сеопфатен мониторинг врз радиодифузерите, на Агенцијата да и се доверат надлежности за мониторинг на правилата за платено политичко рекламирање и на правилата за изборен молк и за другите медиуми (печатени медиуми, онлајн медиуми-интернет портали). Обврската за достава на извештаи за своите активности до Државната изборна комисија, прво неделно, а потоа на дневно ниво претставува непотребно административно оптоварување и се предлага да се замени со доставување на извештаи до Државната изборна комисија по потреба, а најмалку на секои 10 дена за време на изборната кампања. Се задолжува Агенцијата да води дигитална архива за објавеното платено политичко рекламирање за време на избори, а учесниците во изборите и медиумите се задолжуваат да ги доставуваат рекламните во машински читлив формат, што истовремено ќе овозможи и непречени услови за мониторинг на емитувањето/објавувањето на платеното политичко рекламирање. Исто така, се задолжува Агенцијата да обезбеди податоци за вкупниот обем на објавеното платено политичко рекламирање за време на изборната кампања на радиодифузерите, онлајн медиумите-интернет портали и на печатените медиуми што ќе ги објави на својата веб страница, најдоцна 30 дена по завршување на изборната кампања, и ќе ги достави Државната изборна комисија, Државниот завод

за ревизија и Државната комисија за спречување на корупција.

Одредбите се усогласени со Препораката број 27 од Парламентарните избори од 2024 година која гласи „Законскиот услов за секојдневно известување од страна на регулаторот за медиуми до изборната администрација може да се замени со ад хок извештаи кои се однесуваат на конкретни проблеми поврзани со изборите.“

Со членот 30 се предлага измена на членот 76-д во насока на усогласување со Препораките од ОДИХР дадени за Парламентарните избори од 2024 година, и тоа Препораката број 7 „Треба да се ревидираат одредбите со кои се регулира емисиите на јавниот радиодифузер за време на периодот на кампањата, со цел да се овозможи уредувачка слобода и да се обезбеди правичен пристап и покривање вести на помалите партии и независните кандидати. Понатамошните реформи треба да имаат за цел зајакнување на квалитетот на содржината произведена од јавниот радиодифузен сервис, вклучително и истражувачко и аналитичко новинарство.“ и Препораката број 8 „Треба да се преиспитаат регулативите за платено политичко рекламирање во медиумите, за да се овозможи непречен пристап до медиумите врз основа на разумни и објективни критериуми. Треба да се воспостави јасен механизам за поделба на буџетот меѓу помалите партии и независните кандидати. Официјалната одлука за распределба на буџетот за рекламирање на кампањата во медиумите треба да биде навремено објавена.“

Со членот 31 се предвидува по членот 76-д да се додаде нов наслов како точка 3 кој гласи „3. Кампања преку платформи за споделување на видеа и социјални мрежи“ и потоа се додава нов член 76-ѓ од причина што дигиталната револуција го смени начинот на кој се водат кампањите за изборните процеси. Платформите за споделување на видеа и социјалните мрежи им даваат нови можности на учесниците во избори за пристап до гласачите, а им овозможуваат и на гласачите да бидат активни и да учествуваат во јавниот живот и во демократската дебата. Развојот и на природата на услугите на платформите и на водењето кампањи на социјалните мрежи открива и многу предизвици за интегритетот на изборите. Освен ширењето дезинформации и други манипулации, многу важни прашања се и финансирањето на кампањите од непријавени и неконтролирани извори и водењето кампањи од трети страни. Дополнително, влијанието на некои од овие практики може и да се засили и преку употреба на алгоритмите што ги користат платформите. На европско ниво постојат документи во кои се регулираат различни аспекти на функционирањето на дигиталниот простор. На пример, во Актот за дигитални услуги (Digital Services Act – DSA) има повеќе механизми за отстранување на незаконските содржини од онлајн просторот и за ефикасна заштита на фундаменталните права на корисниците, вклучувајќи ја и слободата на говорот. Механизмите вклучуваат: полесно известување за незаконските содржини, поголема транспарентност на модерирањето на содржините, повеќе можности за поднесување на поплаки, повеќе информации и поголеми можности за избор што ќе гледаме, поголема контрола на можностите за персонализација, нулта толеранција за таргетирање реклами кон деца и тинејџери, заштита на децата, како и механизми за заштита на интегритетот на изборните процеси.

Во однос на рекламирањето, сите платформи за споделување на видеа имаат обврска за секоја реклама презентирана на секој индивидуален корисник, да овозможуваат корисникот на јасен и недвосмислен начин и во реално време да ги идентификува најмалку следните податоци: дека станува збор за реклама, физичките или правните лица што ја платиле рекламата, главните параметри искористени за избор на корисниците на кои ќе им се презентира рекламата, а таму каде што е соодветно и информации за тоа како да се сменат тие параметри.

Во Регулативата за транспарентноста и таргетирање на политичкото рекламирање, која го надополнува Актот за дигитални услуги, и која е дел од поголем пакет на иницијативи на ЕУ чија цел е зајакнување на европската демократија, меѓу другото и за промовирање на слободни и фер избори, односно за зачувување на интегритетот на изборите, утврдени се хармонизирани правила за висок степен на транспарентност на политичкото рекламирање и со него поврзаните услуги. Исто така, регулативата има за цел и да ги заштити физичките лица во однос на процесирањето на

лични податоци во политичкото рекламирање преку воспоставување правила за користење на техниките за таргетирање и амплификација (засилување).

За разлика од Актот за дигитални услуги, Регулативата ги проширува категориите информации што треба да се направат достапни во контекст на политичкото рекламирање, како и опфатот на релевантни даватели на услуги. Додека Актот за дигитални услуги наметнува барања за транспарентност на онлајн платформите, Регулативата го опфаќа целиот спектар на субјекти вклучени во подготовката, пласирањето, промоцијата, објавувањето и дисеминацијата на политичко рекламирање. Комплементарност помеѓу двата акта и во однос на барањето големите онлајн платформи да прават проценки на системските ризици за актуелните или можните ефекти врз изборните процеси кои произлегуваат од функционирањето и користењето на системите за селекција и прикажување на рекламите.

Техниките на политичко таргетирање и амплификација што содржат сензитивни лични податоци се забранети, освен ако лицето не даде јасна согласност за тоа. Оние кои ги користат податоците од политичко таргетирање и амплификација, исто така, ќе треба да исполнат одредени барања. Правилата за таргетирање важат и за субјекти надвор од продукцискиот синџир на конкретна реклама, како што се политичари, политички партии, организатори на кампања, секој што таргетира политички реклами.

Во Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги има базични одредби што се однесуваат на платформите за споделување видеа што се под јурисдикција на нашата држава, а такви нема во моментов. Во нашата држава главно се користат многу поголемите платформи како Фејсбук, Инстаграм, ТикТок и Јутуб, кои за одредбите од медиумската регулатива се под јурисдикција на регулативните тела каде што се нивните седишта во Европа, а за Актот на дигитални услуги надлежност за постапување има директно Европската комисија. Оттаму, не е соодветно во Изборниот законик да се вклучуваат одредби за платформите за споделување на видеа, тие треба да бидат имплементирани во други закони. Меѓутоа, во Изборниот законик може да се регулираат обврските на учесниците во изборите во поглед на водењето на кампања преку платформите и социјалните мрежи, особено во поглед на транспарентноста на политичкото рекламирање. Предлогот е во насока на усогласување со препораките од ОБСЕ/ОДИХР, а целта е да се зголеми транспарентноста на изборниот процес и одговорноста на сите учесници во кампањата.

Со членот 32 се прави измена на целиот член 78-а во контекст на препораката на ОДИХР дадена за Локалните избори во 2021 година „Во согласност со принципот на еднаквост на можностите, правилата на кампањата треба да се ревидираат за да се обезбеди порамноправен пристап до медиумите и распределба на просторот за постери и билборди за малите партии и независните кандидати“, како и искуството од досегашната примена на одредбата. Воедно, се предвидува и обврска на општините, градот Скопје и правните лица кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди да поднесат извештај за доделените локации и за искористените локации за рекламни паноа и билборди на секој учесник во изборната кампања, за средствата кои се побаруваат од секој учесник како и за средствата кои се наплатени.

Во членот 33 се предвидува измена на членот 82 во насока да се исклучи самостојното одлучување на одговорните лица во установите и органите на државната управа и да се обезбедат еднакви услови за користење на сите учесници во изборна кампања, но и поголема транспарентност од институциите за остварените приходи или трошоци од страна на учесниците во изборната кампања.

Со членот 34 се предлагаат измени и дополнувања на член 83 во поглед на изборната кампања и се предлагаат дополнително следните извори на финансирање:

- Донации што политичката партија ги обезбедила на редовната сметка од работењето;

- донации од физички лица во висина од 3.000 евра во денарска противвредност;
- донации од правни лица во висина од 30.000 евра во денарска противвредност, и
- кредити на политичката партија наменети за изборна кампања во висина на максималниот дозволен износ на трошоци за изборна кампања согласно овој закон.“

Во истиот член се додаваат и нови два става кои се однесуваат на донациите и тоа согласно ставот (3) вкупниот износ на донации од едно физичко лице што може да се искористи за финансирање на изборната кампања, не смее да го надмине износот од 6.000 евра во денарска противвредност без разлика дали истиот е уплатен на трансакциската сметка или е обезбеден со трансфер од редовната сметка на политичката партија од донации од физички лица, односно од сметките на членовите на коалицијата.

Со ставот (4) се предлага вкупниот износ на донации од едно правно лице што може да се искористи за финансирање на изборната кампања, не смее да го надмине износот од 50.000 евра во денарска противвредност без разлика дали истиот е уплатен на трансакциската сметка или е обезбеден со трансфер од редовната сметка на политичката партија од донации од правни лица, односно од сметките на членовите на коалицијата.“

Претходните ставови (3) и (4) стануваат ставови (5) и (6) и со нив е проширано дека изборната кампања може да се финансира од донации од физички и правни лица во вид на пари, ствари и услуги чија вредност не смее да го надмине износот утврден со ставовите (3) и (4) од овој член. Ако висината на донацијата е поголема од износот утврден во ставовите (3) и (4) од овој член учесникот во изборната кампања е должен во рок од пет дена од денот на добивањето на донацијата, разликата меѓу дозволената и донираната вредност да ја префрли во Буџетот на Република Северна Македонија“

Ставот (5) станува став (7).

Со членот 35 се предлага **дополнување на членот 84-б** со нов став (8) со кој се предвидува начинот на водење на деловни книги и подготвување на финансиски извештаи/финансискиот извештај за изборната кампања имајќи ги предвид сите видови/извори на финансирање на изборната кампања особено кога не секогаш истите предизвикуваат паричен прилив на трансакциска сметка и воведувањето на дигитално известување и следње од страна на учесниците, односно надлежните органи да се пропише со акт кој ќе го донесе министерот за финансии.

Со членот 36 се предлага измена на членот 85 заради негово усогласување со членот 84-б. Се врши усогласување на членот 85 со Препораката број 25 од Извештајот на ОБСЕ/ОДИХР од 2024 година, „Агенциите одговорни за надзор на финансирањето на кампањите треба да спроведат ефективна контрола на приходите и трошоците од кампањата во текот на изборниот процес и треба соодветно и навремено да ги разгледаат сите извештаи и жалби во врска со наводните нерегуларности.“ и Препораката број 55 „Изборниот законик треба да бара извештаите за финансирање на кампањата да бидат доставени и објавени на денот на поднесувањето во единствен формат погоден за јавен увид и придружен со придружна финансиска документација. Санкциите за задоцнето или неподнесување треба да бидат ефективни, пропорционални и разубедувачки. Рокот за поднесување на финалните извештаи треба повторно да се прилагоди за да ја одрази меѓународната добра практика.“

Со членот 37 се предлага измена на член 85-а став (3) заради прецизирање на одредбите кои се однесуваат на институциите до кои се поднесува извештај за рекламниот простор искористен од секој учесник во изборната кампања и средствата кои се платени или се побаруваат по таа основа. Се предлага Министерството за финансии и Државната изборна комисија да бидат избришани од причина што истите немаат никаква обврска по однос на поднесените извештаи. Исто така, се

предлага прецизирање на ставот (4) кој се однесува на пропишување на образецот на извештајот да се донесе на предлог на Државната комисија за спречување на корупција и Државниот завод за ревизија од министерот за финансии.

Со членот 38 се предвидува уредување на случаите и критериумите за финансирање на општините со блокирани сметки и се предлага ДИК целосно да ги исплаќа надоместоците за сите изборни органи за сите видови избори и референдум, додека пак општините целосно да го преземат организирањето на превозот на изборните органи и изборниот материјал од ОИК до ИО и обратно за сите видови на избори и референдум.

Со членот 39 се предлага измена на член 110 од причина што истиот се коси со членот 115, односно направено е усогласување што претставува важечко гласачко ливче и јасно изразена волја.

Со членот 41 се предлага додавање на четири нови члена 113-в, 113-г, 113-д и 113-ѓ кои се однесуваат на електронското гласање од странство.

Со членот 42 се предлага дополнување на член 148 ставот (1) со цел да се овозможи право на приговор на секој подносител на листа на кандидати во постапка за гласање, сумирање и утврдување на резултати од гласањето. Ова се однесува на изборите за градоначалници и членови на советите на општините, како и за градоначалникот и членови на Советот на Град Скопје.

Со член 43 се предлага измена на рокот за постапување на Државната изборна комисија од 4 часа на 12 часа во членот 149-а став (3).

Со член 44 се предвидува прецизирање на одредбите од член 150 кои се однесуваат на одлучување на Управниот суд.

Со членот 45 се предлага прецизирање на одредбите за случаите кога Државната изборна комисија по службена должност, или по поднесен приговор, со решение го поништува гласањето на гласачкото место.

Со членот 46 се предвидува додавање на нов став (4) во член 165 кој се однесува на можноста на избирачите во населено место во кое живеат помалку од 10 избирачи да се запишат во избирачкиот список во најблиското избирачко место.

Со членот 47 се предлага дополнување на член 166 заради усогласување со измената од претходниот член.

Со членот 48 се предлага дополнително отворање на гласачките места со нумерација кроз еден (/1) на веќе постоечките гласачки места каде што бројот на запишани гласачи надминува 1000 согласно податоците доставени од Државната изборна комисија.

Општини и избирачки места во кои има над 1000 избирачи, а во кои е потребно да се додат нови избирачки места (со состојба на податоците во Избирачки список од 01.02.2026 година)

ОПШТИНА	населено место	ИМ	број на избирачи	број на ИМ кои треба да се додадат
АЕРОДРОМ	СКОПЈЕ - АЕРОДРОМ	2684/1	1050	3
	СКОПЈЕ - АЕРОДРОМ	2689	1077	
	СКОПЈЕ - АЕРОДРОМ	2711	1013	

БОГОВИЊЕ	ГОРНО СЕДЛАРЦЕ	2052	1115	3
	КАМЕЊАНЕ	2054	1019	
	КАМЕЊАНЕ	2056	1037	
	КАМЕЊАНЕ	2057	1073	
	ЖЕРОВЈАНЕ	2066	1133	
БРВЕНИЦА	МИЛЕТИНО	2042	1028	1
БУТЕЛ	ВИЗБЕГОВО	2915	1420	4
	ВИЗБЕГОВО	2915/1	1314	
	ЉУБОТЕН	2953	1055	
	ЉУБОТЕН	2954	1175	
ВИНИЦА	ВИНИЦА	0304	1097	1
ВРАПЧИШТЕ	НЕГОТИНО - ПОЛОШКО	0443	1125	1
ГАЗИ БАБА	СКОПЈЕ - ГАЗИ БАБА	2491	1092	1
ГЕВГЕЛИЈА	ГЕВГЕЛИЈА	0351	1013	1
ЃОРЧЕ ПЕТРОВ	НОВО СЕЛО / КУЧКОВО	2567	1083	2
	КИСЕЛА ЈАБУКА	2591	1004	
ГОСТИВАР	ГОСТИВАР	0401	1009	1
ДЕБАР	МОГОРЧЕ / ОСОЈ / ГАРИ	0477	1024	2
	ОТИШАНИ / ЦЕПИШТЕ	0553	1114	
ЖЕЛИНО	ГРУПЧИН	2092	1101	4
	ЧИФЛИК	2095	1211	
	КОПАЧИН ДОЛ	2096	1080	
	ЛАРЦЕ	2101	1025	
ЈЕГУНОВЦЕ	КОПАНЦЕ	2121	1025	1
КИЧЕВО	КИЧЕВО	0740	1039	2
	ЗАЈАС	0814	1100	
	ЗАЈАС	0815	1029	
КУМАНОВО	КУМАНОВО	1061/1	1003	1
	КУМАНОВО	1073	1086	
ЛИПКОВО	МАТЕЈЧЕ	1115	1093	3
	ОРИЗАРИ	1117	1050	
	ОРИЗАРИ	1118	1009	
	СЛУПЧАНЕ	1124	1003	
ОХРИД	ОХРИД	1257	1019	1
ПЕТРОВЕЦ	Р'ЖАНИЧИНО	2381	1019	2
	СРЕДНО КОЊАРИ	2383	1108	
ПРИЛЕП	КАНАТЛАРЦИ	1494	1027	1
САРАЈ	ГРЧЕЦ	2436	1016	4
	ГРЧЕЦ	2437	1043	
	ШИШЕВО	2439	1030	
	БОЈАНЕ	2446	1208	
	АРНАКИЈА	2450	1057	
СТРУМИЦА	СТРУМИЦА	1741	1026	1
ТЕАРЦЕ	СЛАТИНО	2018	1139	2
	СЛАТИНО	2019	1059	
	ДОБРОШТЕ	2028	1002	
ТЕТОВО	САРАЌИНО	1984	1133	4

	ГОЛЕМА РЕЧИЦА	1985	1061	
	ГОЛЕМА РЕЧИЦА	1987	1057	
	ГОЛЕМА РЕЧИЦА	1988	1027	
ЦЕНТАР ЖУПА	НОВАК	0569	1212	1
ЧАИР	СКОПЈЕ - ЧАИР	2924	1025	1
ЧУЧЕР - САНДЕВО	КУЧЕВИШТЕ	2470	1223	3
	КУЧЕВИШТЕ	2471	1156	
	ТАНУШЕВЦИ	2473	1027	

Со член 49 се предлага измена на членот 179 став (1) во поглед на изрекување прекршочна санкција на член на Влада, заменик министер и функционер кој раководи со орган ако постапува спротивно на членовите 8-а и 8-б.

Со членот 50 се прецизира одредбата од членот 180 во поглед на изрекување прекршочна санкција на регистрирана политичка партија, коалиција односно независен кандидат доколку не се придржуваат до членовите 72 и 76-ѓ.

Со член 51 се предвидува измена на членот 181 став (1) со прецизирање на прекршочните одредби кои се однесуваат на обврските на јавниот радиодифузен сервис и доколку со националните радиодифузери не ги објавуваат содржините поврзани со изборниот процес во формат достапен за лицата со попреченост.

Со членот 52 се предлага прецизирање на прекршочните одредби и дополнување на членот 181-а став (2) со прецизирање на одредбата во која се предвидува глоба за службеното лице кое што одобрило користење средства од Буџетот на Република Северна Македонија или буџетите на општините и градот Скопје за платено рекламирање за време за изборна кампања (член 84-а).

Со членот 53 се предлага измена на членот 182 во поглед на прецизирање на одредбите кои се однесуваат на изрекување прекршок доколку радиодифузерот, печатениот медиум и електронскиот медиум (интернет портал) не постапуваат согласно одредбите од овој законик и усогласување на терминологијата согласно Законот за медиуми.

Со членот 54 се предлага измена на членот 183 став (1) во поглед на прецизирање на одредбите каде е предвиден прекршок за радиодифузерот, онлајн медиум – интернет портал и на печатениот медиум доколку постапат спротивно на одредбите од овој законик во поглед на платеното политичко рекламирање.

Со член 55 се предлага измена на член 184 ставовите (2) и (3).

Според ставот (2) Глоба во износ од 1.000 до 3.000 евра во денарска противвредност ќе им се изречат на градоначалниците на општините во Република Северна Македонија и на градоначалникот на градот Скопје, доколку постапат спротивно на членот 78-а од овој Законик.

Според ставот (3) Глоба во износ од 10.000 евра во денарска противвредност, ќе им се изрече на правните лица кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди доколку постапат спротивно на членот 78-а од овој Законик.

Со член 56 се предлага измена на членот 189-а став (1) во поглед на изрекување прекршок и тоа освен на радиодифузерот и печатениот медиум, се дополнува одредбата со електронскиот медиум и интернет портал кој нема да поднесе извештај за рекламниот простор искористен од секој организатор на изборната кампања и средствата кои се платени или се побаруваат по таа основа, најдоцна 15 дена по денот на завршувањето на изборната кампања (член 85-а).“

Со член 57 се предвидува прецизирање на одредбата од член 190 став (1) и тоа на место главниот државен ревизор се предлага да стои претседателот и членовите на Државната комисија за

спречување на корупција.

Со членовите 58 и 59 се предвидува додавање на нови преодни одредби кои се однесуваат на подзаконскиот акт кој е потребно ДИК да го донесе за електронското гласање во рок од шест месеци од влегување во сила на овој закон и примената на електронското гласање да започне на првите наредни избори за претседател на Републиката, по стапување во сила на законот.

Со членот 60 се овластува Законодавно -правната комисија на Собранието на Република Северна Македонија да утврди пречистен текст на Изборниот законик.

Се предлага законот да влезе во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Решенијата содржани во предложените одредби се меѓусебно поврзани и претставуваат една правна целина.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Ќе се изврши усогласување на одредбите со препораките на мисиите за набљудување на изборите на ОДИХР во насока на подобрување на изборните процеси во кои се идентификувани одредени слабости и подобрување за заштита на демократските права и поддршка на долгорочен развој на изборниот процес. Доколку не се постапи по препораките ќе останат присутни истите изборните недостатоци констатирани во извештаите на ОДИХР што може да предизвикаат штетни последици во постојниот кредибилитет на изборниот процес. Неисполнувањето на препораките, исто така, може да предизвика негативни реакции од страна на меѓународните чинители кои имаат интерес во унапредувањето и заштитата на човековите права. Отсуството на политичка волја, отсуство на поддршка во парламентот, недоволно време пред следните избори или доколку се распишани предвремени избори се главните фактори кои можат да влијаат во неспроведување на препораките на ОДИХР. Собранието на Република Северна Македонија ја има главната одговорност да се справи со овие прашања, а за спроведување на реформите во изборното законодавство неопходен е силен национален придонес и консензус помеѓу политичките партии.

Предложените решенија ќе придонесат кон зајакнување на улогата на институциите одговорни за спроведување на одредбите од овој законик. Дополнително, констатираниите слабости и недостатоци во извештаите на Државната комисија за спречување на корупција, Државниот завод за ревизија и Агенцијата за аудио и аудиовизуелни услуги се надминати со прецизирање и подобрување на текстот на одредбите заради обезбедување јасна и доследна примена на Изборниот законик.

ТЕКСТ НА ОДРЕДБИТЕ ОД ИЗБОРНИОТ ЗАКОНИК КОИ СЕ ИЗМЕНУВААТ И ДОПОЛНУВААТ

1. Поимник

Член 2

Определени поими во овој законик го имаат следново значење:

1. “Избирачко право“ има секој државјанин на Република Македонија со наполнети 18 години живот и деловно способен;
2. ”Избирачкиот список“ е јавна исправа во која се запишани граѓаните со избирачко право;
3. “Изборни органи“ се органите надлежни за спроведување на изборите утврдени со овој законик;
4. ”Член на изборен орган “ се претседателот, членовите и нивните заменици кои ги сочинуваат изборните органи и ги спроведуваат изборните дејствија;
5. “Подносител на листа“ се регистрираните политички партии или нивни коалиции регистрирани во Државната изборна комисија, група избирачи и пратеници;
6. “Кандидат“ е државјанин на Република Македонија утврден од надлежната изборна комисија во согласност со овој законик, за кој ќе се гласа на избори;
7. “Независен кандидат“ е кандидат за избор на претседател на Републиката, пратеник, градоначалник или член на совет кој е поддржан од “група избирачи“;
8. “Политичка партија“ е регистрирана политичка партија во согласност со закон;
9. "Позицијата" ја сочинуваат политичките партии на власт кои на последните избори за пратеници во Собранието на Република Македонија освоиле најмногу гласови;
10. "Опозицијата" ја сочинуваат политичките партии во опозиција кои на последните избори за пратеници во Собранието на Република Македонија освоиле најмногу гласови;
11. “Овластен претставник“ е лице ополномоштено од еден регистриран кандидат, политичка партија или коалиција за застапување на нивните интереси пред изборните органи;
12. “Коалиција“ е здружување врз основа на договор на две или повеќе регистрирани политички партии за заедничко настапување за време на одржување на избори;
13. “Изборна кампања“ е јавно претставување на потврдените кандидати од надлежните изборни органи и нивните програми во предизборниот период за одреден вид на избори;
14. “Учесник во изборна кампања“ е овластено лице од политичка партија, коалиција или група избирачи кои ја организираат изборната кампања;
15. “Набљудувачи“ се претставници на домашни и странски регистрирани здруженија на граѓани кои имаат овластување од Државната изборна комисија за набљудување на изборите;

16. „Дипломатско-конзуларните претставништва на Република Македонија“ се претставништва на Република Македонија во други држави и во меѓународни организации кои вршат работи утврдени со закон;
17. „Државјани на Република Македонија на привремена работа или престој во странство“, во смисла на овој закон, се државјани на Република Македонија кои имаат пријавено последно живеалиште во Република Македонија, а на денот на изборите привремено престојуваат во странство повеќе од три месеци или се на привремена работа или престој во странство повеќе од една година согласно со евиденцијата од надлежен орган;
18. “Вработените во јавната администрација“ ја сочинуваат категоријата на лица вработени во дејностите образование, здравство, култура, наука и социјална заштита, а кои според закон вршат задачи од јавен интерес;
19. “Вработените во државната, општинската администрација и администрацијата на градот Скопје“ ја сочинуваат категоријата на лица со статус на државен службеник во согласност со закон и
20. “Изборна администрација“ ја сочинуваат вработените во стручната служба на Државната изборна комисија, членовите на изборните органи, секретарите на општинските изборни комисии, нивните заменици и други лица времено ангажирани за изборен процес во помошните тела на Државната изборна комисија.
21. “Изборен процес“ е времето од донесувањето на актот за распишување на изборите до објавувањето на конечните резултати од одржаните избори, на ниво на општина, градот Скопје, односно изборната единица каде што се врши изборот;
22. “Облици на изборно медиумско претставување“ се дневно-информативните емисии, програмите што им овозможуваат директен пристап на учесниците во изборната кампања до избирачите, и посебните информативни емисии;
23. “Дневно-информативни емисии“ се сите изданија на радио и на телевизиските вести и дневници;
24. “Директен пристап до избирачите“ се облиците на бесплатно политичко претставување и на платено политичко рекламирање, преку кои учесниците во изборната кампања слободно ги промовираат своите програми, ставови и кандидати;
25. “Бесплатно политичко претставување“ е директен пристап на учесниците во изборната кампања до избирачите, преку кој слободно и без паричен надоместок се промовираат изборните програми, ставови и кандидати;
26. “Платено политичко рекламирање“ е директен пристап на учесниците во изборната кампања до избирачите, преку кој за паричен надоместок се промовираат изборните програми, ставови и кандидати. Видови на платено политичко рекламирање се огласи, соопштенија, политички изборни спотови, музички спотови што функционираат како химни на учесниците во изборната кампања, преноси или снимки од митинзи, средби и други настапи на учесниците во изборната кампања;
27. “Посебни информативни програми“ се програми наменети за информирање на граѓаните за начинот и за техниката на гласањето и за остварувањето на избирачкото право и информативно-политички програми жанровски реализирани како интервјуа, дебати или ТВ/радио соочувања: актуелно информативни програми, актуелно информативни програми со документаристички пристап и тематски специјализирани информативни програми и
28. “Изборно медиумско претставување“ е промовирање (непосредно или посредно) на ставови, програми, платформи, достигнувања, активности и друго на политички партии, коалиции, групи избирачи и нивни претставници.
29. „Случаи на итни и неодложни работи “ се вработувањата на определно време заради замена на отсутен работник поради подолго боледување или отсуство, смрт на вработен, изведување сезонски работи за кои однапред е утврден потребниот број на лица и се обезбедени средства со годишните програми, како и вработување на определено време на наставен кадар за непречено одвивање на образовниот процес.

3. Изборен модел

Член 4

- (1) Избор на претседател на Републиката се врши на територијата на Република Македонија и во дипломатско-конзуларните претставништва на Република Македонија во Европа и Африка, во Северна и Јужна Америка и во Австралија и Азија, како една изборна единица според мнозинскиот модел.
- (2) Во Собранието на Република Македонија се избираат од 120 до 123 пратеници, од кои 120 пратеници се избираат според пропорционалниот модел, при што територијата на Република Македонија е поделена на шест изборни единици утврдени со овој законик и во секоја се избираат по 20 пратеници и 3 пратеници се избираат според пропорционалниот модел во една изборна единица која ги опфаќа Европа, Африка, Северна и Јужна Америка, Австралија и Азија.
- (3) Првиот пратеник во изборната единица која ги опфаќа Европа, Африка, Северна и Јужна Америка, Австралија и Азија е избран доколку листата на кандидати за пратеници освоила најмалку онолку број на гласови со кои што е избран пратеник со најмал број на гласови во изборните единици во Република Македонија на последните парламентарни избори во Република Македонија.
- (4) Вториот пратеник во изборната единица која ги опфаќа Европа, Африка, Северна и Јужна Америка, Австралија и Азија е избран доколку листата на кандидати за пратеници освоила двојно поголем број на гласови од бројот на гласови со кои што е избран пратеник со најмал број на гласови во изборните единици во Република Македонија на последните парламентарни избори во Република Македонија.
- (5) Третиот пратеник во изборната единица која ги опфаќа Европа, Африка, Северна и Јужна Америка, Австралија и Азија е избран доколку листата на кандидати за пратеници освоила тројно поголем број на гласови од бројот на гласови со кои што е избран пратеник со најмал број на гласови во изборните единици во Република Македонија на последните парламентарни избори во Република Македонија.
- (6) Доколку во изборната единица која ги опфаќа Европа, Африка, Северна и Јужна Америка, Австралија и Азија, ниту една од листите на пратеници не го добила потребниот број на гласови утврден во ставот (3) на овој член, не се избира ниту еден пратеник.
- (7) Во изборните единици во Република Македонија бројот на избирачите може да отстапува најмногу од минус 5% до плус 5% во однос на просечниот број на избирачи во изборната единица.
- (8) Изборот на членови на советите се врши на подрачјето на општината, односно градот Скопје според пропорционалниот модел.
- (9) Изборот за градоначалник се врши на подрачјето на општината, односно градот Скопје според мнозинскиот модел.

Право да избира и да биде избран

Член 6

- (1) Право да избира има секој државјанин на Република Македонија кој наполнил 18 години живот и има деловна способност и е со постојано живеалиште во изборната единица, општината, односно градот Скопје каде што се врши изборот.
- (2) Државјаните на Република Македонија кои на денот на изборите се на привремена работа или престој во странство, а се запишани во Избирачкиот список врз основа на евиденцијата од надлежниот орган и пријава за гласање, гласаат за избор на претседател на Републиката и за избор на пратеници во Собранието на Република Македонија во дипломатско-конзуларните претставништва на Република Македонија во странство односно конзуларни канцеларии, во согласност со одредбите на овој законик.

Член 8-а

(1) Од денот на донесувањето на одлуката за распишување на избори до завршување на изборот на претседател на Република Македонија, пратеници во Собранието на Република Македонија и изборот на Владата на Република Македонија согласно со резултатите од изборите, како и од денот на донесувањето на одлуката за распишување на избори па до завршување на изборите за избор на градоначалник или членови на советот, односно до конституирањето на советот на општините и градот Скопје не може:

Алинејата 1 е укината, види: Одлука на Уставниот суд на РМ, У.бр.35/2017 (“Службен весник на РМ“ бр.57/17).

- да се започне изградба со средства од Буџетот или од јавни фондови или со средства на јавни

претпријатија и други правни лица што располагаат со државен капитал на нови објекти во инфраструктурата како патишта, водоводи, далноводи, канализација, спортски игралишта и други објекти или објекти за општествени дејности училишта, градинки и други објекти, освен ако за таа намена претходно се обезбедени средства од Буџетот, односно се работи за реализација на програма донесена врз основа на закон во тековната година и

- да се вршат исплаќања на плати, пензии, социјална помош или други исплати и материјални надоместоци од буџетски средства или од средства на јавните фондови кои не се редовни месечни исплати, односно сите едногодишни трансфери и исплати или еднократни трансфери од буџетски средства или од средства на јавни фондови ниту да се отуѓува државен капитал ниту да се потпишуваат колективни договори.

- да се започне постапка за вработување на нови лица или постапка за престанок на работен однос во државни и јавни институции, а започнатите постапки се ставаат во мирување, освен во случаи на итни и неодложни работи.

(2) Во периодот од 20 дена пред започнувањето на изборна кампања па до завршувањето на изборот на претседател на Република Македонија, пратеници во Собранието на Република Македонија и изборот на Владата на Република Македонија согласно со резултатите од изборите и до завршувањето на изборите за избор на градоначалник или членови на советот, односно до конституирањето на советот на општините и градот Скопје не може:

Алинејата 1 е укината, види: Одлука на Уставниот суд на РМ, У.бр.35/2017 (“Службен весник на РМ“ бр.57/17).

- да се одржуваат јавни настани по повод започнувањето на изградба или пуштање во употреба на објекти со средства од Буџетот или од јавни фондови, или со средства на јавни претпријатија или други правни лица што располагаат со државен капитал во инфраструктурата како патишта, водоводи, далноводи, канализација, спортски игралишта и други објекти или објекти за општествени дејности училишта, градинки и други објекти. Под забрана за одржување на јавни настани не се подразбира особено давање на јавна изјава на носител на јавна функција или кандидат за носител на јавна функција на митинг, интервју на медиум, дебата на медиум или одговор на новинарско прашање.

(3) Од денот на донесувањето на одлуката за распишување на избори до завршувањето на изборот на претседател на Република Македонија, пратеници во Собранието на Република Македонија и изборот на Владата на Република Македонија согласно со резултатите од изборите, како и од денот на донесувањето на одлуката за распишување на избори па до завршување на изборите за избор на градоначалник или членови на советот, односно до конституирањето на советот на општините и градот Скопје, Министерството за финансии е должно сите буџетски исплати, освен редовните плати, пензии и комунални трошоци, да ги објавува јавно на интернет страница во посебна база забудетски трошоци во изборен период.

(4) Министерството за финансии две недели по распишување на изборите поднесува предизборен финансиски извештај во кој ќе биде опфатен преглед на сите планирани и реализирани приходи и расходи од Буџетот по ставки во периодот од почетокот на фискалната година до денот на поднесувањето на извештајот кој се објавува на веб страницата на Министерството за финансии.

Член 8-б

(3) За потребите на изборната кампања, забрането е користење на канцелариски простор, канцелариска опрема и службени возила на државните органи, освен лицата на кои се однесуваат посебните прописи за заштита на личноста.

(4) Во рок од десет дена од денот на донесувањето на одлуката за распишување на избори за претседател на Република Северна Македонија, пратеници во Собранието на Република Северна Македонија, градоначалник или членови на советот, јавните фондови, јавните претпријатија и сите други правни лица што располагаат со државен капитал, се должни до Државната комисија за спречување на корупцијата да достават податоци за бројот, видот, регистарската таблица и возната состојба на моторните возила со кои располагаат.

(5) Податоците се доставуваат во електронска форма на образец кој на предлогна Државната комисија за спречување на корупцијата го пропишува Државната изборна комисија.

(6) Државната комисија за спречување на корупцијата, на својата веб-страница го објавува регистарот на службени моторни возила на јавните фондови, јавните претпријатија и сите други правни лица што располагаат со државен капитал.

(7) Доколку правните лица од ставот (2) на овој член не достават податоци за бројот, видот, регистарската таблица и возната состојба на моторните возила со кои располагаат во предвидениот рок, Државната комисија за спречување на корупцијата покренува прекршочна постапка во рок од

15 дена од истек на рокот за доставување на податоците.

(8) Забрането е вршење и обид за вршење притисок и заплашување на гласачи или членови на нивните семејства или ним блиски лица.

2. Член на избран орган

Член 18

(1) Член на избран орган не може да биде:

- лице кое не ги исполнува посебните услови утврдени со овој закон,
- лице осудено за казниво дело поврзано со изборите и
- лице кое претходно учествувало во спроведување на изборите и во чија работа како член на избран орган се утврдени неправилности поради кои е поништено гласањето.

(2) Во општинската изборна комисија, односно Изборната комисија на градот Скопје и избирачкиот одбор, членови не можат да бидат и:

- избрани или именувани функционери од Владата, односно Собранието и лица вработени во државната администрација на Народниот правобранител, Министерството за правда, Министерството за одбрана, Министерството за внатрешни работи, Секретаријатот за законодавство, Државниот завод за статистика, Дирекцијата за заштита и спасување, Центарот за управување со кризи, стручната служба во Управниот суд, стручната служба на Државната изборна комисија, стручната служба на Државната комисија за спречување на корупцијата и вработените во Стручната служба на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги.

(3) Лицето избрано за член на изборниот орган може да не прифати да ја извршува таа должност само поради здравствени или семејни причини, при што за неприфаќањето на членот одлучува органот кој го избира, врз основа на приложена соодветна документација.

(4) Извршувањето на работите и работните задачи на вработените во органите на државната власт на денот на изборите, а заради остварување на нивното избирачко право, се организира во смени.

Член 19

(1) Претседателот и членовите на изборните органи својата функција ја извршуваат непристрасно, совесно и одговорно во согласност со надлежностите утврдени со овој законик.

(2) Претседателот и членовите на изборните органи и изборната администрација, имаат право на надоместок што се утврдува со акт на Државната изборна комисија.

Престанок на функцијата во Државната изборна комисија пред истекот на мандатот

Член 28

(1) Функцијата на претседателот, потпретседателот и член на Државната изборна комисија им престанува пред истекот на мандатот:

- ако престане еден од условите утврдени во членот 27 став (1) на овој законик,
- во случајот предвиден во членот 27 став (5) од овој законик,
- по сила на закон,
- на нивно лично барање,
- поради нестручно и несовесно вршење на функцијата,
- поради исполнување услови за старосна пензија утврдени со закон,
- поради смрт и
- ако е осуден со правосилна судска одлука на казна затвор од над шест месеци.

(2) Државната изборна комисија со двотретинско мнозинство гласови од вкупниот број членови може да даде предлог до Комисијата за прашања на изборите и именувањата на Собранието, за разрешување на нејзин член поради нестручно и несовесно вршење на функцијата.

8.2. Стручна служба на Државната изборна комисија

Член 30

(1) Со стручната служба раководи генералниот секретар на Државната изборна комисија.

(2) Генералниот секретар го избира Државната изборна комисија со мнозинство гласови за време од пет години.

(3) Во случај на промена на составот на Државната изборна комисија согласно со членот 27 став (5) од овој законик, во рок од 30 дена од усогласување на составот на Државната изборна комисија се врши избор на нов генерален секретар за преостанатиот временски период од ставот (2) на овој член.

(4) За генерален секретар може да биде избрано лице кое:

- е државјанин на Република Северна Македонија со постојано место на живеење во Република Северна Македонија,
-има завршено високо образование во областа на менаџмент, јавна администрација и други општествени науки,
-не е член на орган на политичка партија,
-има стручно познавање и искуство во областа на менаџмент во јавниот сектор,
-е од редот на административните службеници од категорија Б, односно од редот на раководните вработени согласно со Законот за административни службеници.

- (5) Генералниот секретар не влегува во составот на Државната изборна комисија и нема право на глас.
- (6) Генералниот секретар својата работа ја врши професионално.
- (7) Генералниот секретар за својата работа одговара пред претседателот, потпретседателот и членовите на Државната изборна комисија.
- (8) За вршење на стручно-административните и организационо-технички работи на Државната изборна комисија, се формира стручна служба на Државната изборна комисија.
- (9) Генералниот секретар и вработените во стручната служба на Државната изборна комисија имаат статус на државни службеници.

Член 30-а

- (1) Државната изборна комисија формира Центар за континуирана едукација за избори (во натамошниот текст: ЦКЕИ) како посебна организациска единица во службата на Државната изборна комисија. Службен весник на Република Северна Македонија Редакциски пречистени текстови
- (2) ЦКЕИ обезбедува континуирана обука за изборната администрација, гласачите, учесниците во изборниот процес, овластените претставници на подносителите на листи, медиумите, набљудувачите на изборите и сите заинтересирани кои на каков било начин имаат учество во изборите.
- (3) ЦКЕИ изработува истражувања и анализи за потребите и по барање на Државната изборна комисија.
- (4) Со ЦКЕИ раководи државен советник на ниво Б1, кој е одговорен пред Државната изборна комисија и пред генералниот секретар на ДИК.
- (5) Државниот советник кој раководи со ЦКЕИ, покрај надлежностите предвидени во актот за систематизација:
 1. обезбедува целокупна политика и насока на работење на ЦКЕИ во рамките на надлежностите на ДИК и одредбите од овој законик;
 2. обезбедува изготвување на стратешките и годишните оперативни плановина ЦКЕИ;
 3. го организира, насочува и координира спроведувањето на работните планови на ЦКЕИ во координација со Државната изборна комисија и
 4. врши и други работи.

8.3 Надлежности на Државната изборна комисија

Член 31

- (1) Државната изборна комисија се грижи за законитоста во подготовката и спроведување на изборите во согласност со овој законик и врши надзор над работата на изборните органи.
- (2) Државната изборна комисија:
 - 1) бара податоци од надлежните органи за вработените во државната, општинската и администрацијата на градот Скопје, како и за јавната администрација и го именува составот на општинските изборни комисији и Изборната комисија на градот Скопје;
 - 2) дава упатства, појаснувања и препораки за примената на одредбите на овој законик и други закони кои се однесуваат на прашањата поврзани со изборите;
 - 3) го разрешува секој член на изборен орган во случај на против законско работење;
 - 4) ја контролира законитоста во работата на изборните органи и презема мерки кога е констатирана повреда на законитоста во подготовките, постапката на кандидирањето, спроведувањето и утврдувањето на резултатите на изборите, како и во спроведување на упатствата и препораките дадени од неа;

- 4-а) Бара податоци од надлежните институции заради проверка дали кандидатите ги исполнуваат условите утврдени со Уставот и со овој законик;
- 5) ги потврдува и објавува листите на кандидати за избор на претседател и за избор на пратеници и со ждрепка го утврдува нивниот редослед;
- 5-а) со ждрепка го утврдува редоследот на единствената листа на кандидати за членови на совет, односно градоначалник;
- 6) донесува програма и востановува стандарди за задолжителна континуирана едукација на сите изборни органи и ја координира истата;
- 7) врши задолжителна едукација на членовите на општинските изборни комисии односно Изборната комисија на градот Скопје пред секои избори и им издава уверенија на начин и во рокови пропишани со програмата;
- 8) го пропишува образецот на уверенијата за посетување на обуката на членовите на изборните органи;
- 9) определува единствени стандарди за изборниот материјал, се грижи за негово обезбедување и го пропишува видот на средството со кој се обележуваат и проверуваат лицата кои гласале (УВ ламби, спреј и графитно перниче);
- 10) пропишува обрасци за спроведување на изборите и обрасци за собирање на потписи од избирачи и пратеници за предлагање на кандидати и ги објавува во “Службен весник на Република Македонија”;
- 11) го определува начинот на ракување и чување на изборниот материјал;
- 12) ги утврдува квалитетот, формата, големината, бојата и сериските броеви на гласачките ливчиња;
- 13) го организира печатењето на гласачките ливчиња и листите на кандидати и набавка на системот за идентификација на избирачот;
- 14) го предава, прима и чува изборниот материјал од и на општинските изборни комисии односно Изборната комисија на градот Скопје;
- 14-а) го чува изборниот материјал од изборите за претседател на Републиката, за пратеници во Собранието на Република Македонија и референдум на државно ниво;
- 15) ја информира и едуцира јавноста за начинот на гласање и за остварување на избирачкото право;
- 16) донесува кодекс за правилата за набљудување на изборите на домашни и странски набљудувачи во согласност со меѓународните стандарди и им обезбедува исправи за идентификација;
- 17) врши контрола на гласачките места на денот на спроведувањето на изборите каде што се пријавени неправилности при гласањето;
- 18) ги потврдува со решение усвоените листи на кандидати или ги отфрла доколку не се составени согласно со одредбите на овој законик;
- 19) донесува правилник со кој се утврдуваат критериумите за начинот и постапката за изборот и разрешување на претседателот, неговиот заменик, членовите и нивните заменици во изборните органи;
- 19-а) Дава податоци за одзивот на гласачите за време на гласањето, во временски интервал не подолг од два часа;
- 20) ги сумира и утврдува резултатите од гласањето за листите на кандидати на ниво на изборна единица;
- 21) ги објавува првичните резултати од спроведените избори за претседател на Републиката, за пратеници, за советници и за градоначалник врз основа на податоците од записниците од изборните органи;
- 22) ги објавува конечните резултати од спроведените избори;
- 23) издава уверенија на кандидатот избран за претседател на Републиката и кандидатите избрани за пратеници;
- 24) донесува правилник и упатство за надоместок на членовите на изборните органи и изборната администрација, врз основа на бројот на избирачи, видот, сложеноста, како и обемот на работите и времетраењето за нивното извршување;
- 25) до Собранието поднесува извештај за спроведените избори во рок од 45 дена од денот на објавувањето на конечните резултати од изборите на ниво на општина, градот Скопје, односно изборна единица каде што се врши изборот и финансиски преглед и го објавува на својата интернет страница;

- 26) врши распределба на надоместокот на трошоците на избраните кандидати по доставениот финансиски извештај и го објавува на својата интернет страница;
- 27) го донесува актот за организација и систематизација на стручната служба на Државната изборна комисија во рамките на која се организира и систематизира правна служба и формира помошни тела;
- 28) ги објавува во дневниот печат описите на избирачките места;
 - 28-а) воспоставува електронски систем за управување со предмети и приговори;
 - 28-б) единствено е надлежна за водење на Избирачкиот список;
 - 28-в) обезбедува електронски пристап до Избирачкиот список согласно со овој законик и на начин пропишан со прописите донесени врз основа на овој законик;
 - 28-г) државната изборна комисија го објавува Избирачкиот список на својата веб страница со следниве податоци име, презиме и адреса на избирачите. Секој граѓанин има право да поднесе барање до Државната изборна комисија да не биде објавена неговата адреса во Избирачкиот список од безбедносни причини;
 - 28-д) еднаш месечно Државната изборна комисија го ажурира Избирачкиот список врз основа на известувања за промени на податоци на граѓаните. На секои шест месеци Државната изборна комисија јавно ги повикува граѓаните да извршат увид во своите податоци и доколку сметаат дека е потребно, да побараат измена на истите;
 - 28-ѓ) секој член на Државната изборна комисија, заради утврдување на недоследности во податоците на Избирачкиот список и проверка на неговата веродостојност, има право да побара од Државната изборна комисија да ја овласти правната служба да изврши увид во евиденцијата на Министерството за внатрешни работи за издавање на биометриски исправи, како и во базите на податоци и евиденции на граѓани на други државни органи и институции, во постапка утврдена со законски, односно подзаконски акт и во рок од пет работни дена да добие писмено известување од истата за извршените проверки;
 - 28-е) Државната изборна комисија усвојува Правилник за методологија за водење и ажурирање на Избирачкиот список заснована на проверки и статистички анализи, вкрстени проверки на различни бази на податоци и евиденции, неограничени теренски проверки и други соодветни признати методи на проверка. Државната изборна комисија го усвојува правилникот од точка 28-е по претходна согласност на четирите најголеми политички партии во Собранието на Република Македонија;
 - 28-ж) Државната изборна комисија усвојува Правилник за методологија за целосен пристап, вршење промени и бришење на податоци во Избирачкиот список, како и постапка за спроведување теренски проверки заради ажурирање на истиот. Државната изборна комисија го усвојува правилникот од точка 28-ж по претходна согласност на четирите најголеми политички партии во Собранието на Република Македонија;
- 29) врши евиденција на избирачкото право и се грижи за заштитата на личните податоци на граѓаните содржани во Избирачкиот список;
- 30) врши проверка на интегритетот на базата на податоци на Избирачкиот список;
- 31) го потпишува Избирачкиот список, односно изводите од Избирачкиот список на кои се гласа најдоцна 15 дена пред денот на одржувањето на изборите;
- 32) остварува контакти со меѓународните асоцијации и организации кои имаат овластување да ги набљудуваат изборите, односно референдум на државно ниво, за прашања во врска со Избирачкиот список;
- 33) доставува податоци на јавните гласила за бројот на избирачите запишани во потпишаниот Избирачки список, односно изводите;
- 34) донесува Деловник со кој го уредува начинот на работата и одлучувањето на членовите на Државната изборна комисија;
 - 34-а) Државната изборна комисија работи на седници ако на истите присуствуваат мнозинство од вкупниот број на членови;
 - 34-б) Државната изборна комисија донесува одлуки со мнозинство гласови од вкупниот број на членови на комисијата. При одлучувањето членовите на Државната изборна комисија ќе се изјаснат со „за“ или „против“. Не е дозволено изјаснување со „воздржан“ и во случај на такво изјаснување, таквиот глас ќе се смета како изјаснување „против“;

- 34-в) одлука на Државната изборна комисија се смета за донесена доколку за истата гласале мнозинството од вкупниот број на членови на комисијата, освен во случајот определен во точките 34 – г и 34 – ѓ на овој член;
- 34-г) во случај кога предлог–одлуката се однесува на интереси на немнозинска заедница, пред ставање на предлог–одлуката на гласање, кој било член на Државната изборна комисија кој припаѓа на немнозинската заедница има право да побара Државната изборна комисија да одлучува по таквата предлог–одлука со консензус;
- 34-д) во случајот предвиден со точка 34 – г на овој член, предлог–одлуката ќе биде доставена на повторно разгледување до правната служба и од истата ќе биде побарана стручно мислење и препорака;
- 34-ѓ) членот на Државната изборна комисија од точка 34 – г на овој член и членот односно членовите на Државната изборна комисија кои што имаат спротивставено мислење ќе се советуваат со правната служба во рок од еден работен ден од поднесувањето на барањето од точка 34 – г на овој член. Овие членови на Државната изборна комисија, во рок од два работни дена, ќе предложат дополнета и образложена одлука. За да се смета за донесена, поднесената предлог–одлука мора да биде изгласана со консензус од страна на Државната изборна комисија;
- 34-е) доколку во рок од два работни дена, во смисла на точката 34 – ѓ), не биде постигнат консензус по однос на предлог–одлуката и не биде донесена одлука со консензус од страна на Државната изборна комисија, се смета дека одлуката не е донесена и против истата е дозволена тужба пред Управниот суд;
- 34-ж) против одлуката на Управниот суд, само во случај на точките 34 – г), 34 – ѓ) и 34 – е) е дозволена право на жалба пред Вишиот управен суд. Вишиот управен суд по поднесената жалба одлучува во роковите утврдени со овој Законик во рамките на кои одлучува Управниот суд;
- 34-з) на начинот и постапката на одлучување предвидени во точката 34-ѓ) на овој член не се применуваат роковите предвидени во членовите од 147 до 149 од овој Законик.
- 34-с) Членот на Државната изборна комисија што гласал против одлуката од точка 34-а) или што смета дека таа треба да се заснова на други правни и фактички основи, може да го издвои своето мислење и писмено да го образложи. Издвоеното мислење е прилог на одлуката на Државната изборна комисија;
- 35) одлучува по приговори врз основа на увид во изборниот материјал и други докази;
- 36) во соработка со Министерството за внатрешни работи донесува правилник за начинот на постапување на полицијата за време на спроведување на изборите;
- 37) донесува упатство за решавање по приговори и жалби;
- 38) го следи започнувањето и завршувањето на изборната кампања и презема мерки предвидени со овој законик;
- 39) го пропишува образецот за пријава за гласање во ДКП, односно конзуларните канцеларии;
- 40) ги избира и формира избирачките одбори за гласање во ДКП, односно конзуларните канцеларии и избирачки одбор за гласање на членовите на избирачките одбори во ДКП, односно конзуларните канцеларии;
- 40-а) донесува Упатство за организирање на гласањето на членовите на избирачките одбори во ДКП, односно конзуларните канцеларии;
- 41) го предава и го прима изборниот материјал на и од избирачките одбори за гласање во ДКП, односно конзуларните канцеларии, преку Министерството за надворешни работи;
- 42) ги сумира и утврдува резултатите од гласањето за листата на кандидат за избор на тројца пратеници од изборната единица која ги опфаќа Европа, Африка, Северна и Јужна Америка, Австралија и Азија;
- 43) пополнува и доставува статистички податоци за потребите на Државниот завод за статистика на Република Македонија и
- 43-а) јавно ги објавува ценовниците на радиодифузерите и печатените медиуми на својата интернет страница.
- 43-б) за своите седници води записници и усвоените записници ги објавува на својата веб страница во рок од 48 часа од денот на усвојувањето;
- 44) врши и други работи утврдени со овој законик.
- (3) Седниците на Државната изборна комисија се јавни.

- (4) Државната изборна комисија покренува иницијатива за дисциплинска постапка, поднесува барање за поведување прекршочна постапка, или поднесува кривична пријава до надлежниот орган, при постоење на основи на сомнение дека е сторена повреда на одредбите на овој Законик.

Член 42

- (1) Државната изборна комисија врши запишување, дополнување и бришење во Избирачкиот список по службена должност врз основа на податоци од матичните книги, евиденцијата за живеалиште и за државјанството на Република Македонија, други службени евиденции и со непосредно проверување.
- (2) Државната изборна комисија врши запишување, дополнување и бришење во Избирачкиот список и по барање на граѓани, а врз основа на усвоениот Правилник за методологија за целосен пристап, вршење промени и бришење на податоци во Избирачкиот список.
- (3) Државната изборна комисија врши бришење во Избирачкиот список на починато лице или лице кое по било кој основ го загубило избирачкото право по барање на политичка партија со доставување на податоци за починатото лице или кое по било кој основ го загубило избирачкото право, врз основа на претходна проверка во податоците од матичните книги, евиденцијата на живеалиште и за државјанство на Република Македонија, други службени евиденции и со непосредно проверување, согласно со усвоениот Правилник за методологија за целосен пристап, вршење промени и бришење на податоци во Избирачкиот список.
- (4) Запишувањето на државјаните на Република Македонија кои се на привремена работа или престој во странство се врши и врз основа на доставена пријава во ДКП, односно конзуларните канцеларии.

Член 44

- (1) Органот надлежен за извршување на санкциите, најдоцна 30 дена пред денот определен за избори, односно референдум на државно ниво доставува податоци за лицата кои се во притвор или се наоѓаат на издржување казна затвор врз основа на евиденцијата што ја води овој орган до Државната изборна комисија.
- (2) Министерството за труд и социјална политика, најдоцна 30 дена пред денот определен за избори, односно референдум на државно ниво, врз основа на сопствена евиденција и врз основа на доставените податоци од одговорните лица во установите за вонсемејно згрижување, до Државната изборна комисија доставуваат податоци за лицата кои се пријавиле за гласање во установи за вонсемејно згрижување.
- (3) Податоците од ставовите (1) и (2) се доставуваат во електронска форма и задолжително го содржат единствениот матичен број на граѓанинот (ЕМБГ).
- (4) Органот надлежен за извршување на санкциите по распишување на изборите ги повикува и им овозможува на лицата кои се во притвор или се наоѓаат на извршување казна затвор да ги обноват своите лични документи.

3. Содржина на Избирачкиот список и отпечатените изводи

Член 45

- (1) Избирачкиот список ги содржи следниве податоци: единствен матичен број на граѓаните (ЕМБГ), презиме, име на еден од родителите и име, пол, лична фотографија (во формат како на лична карта или патна исправа), отпечатоци од прсти, адреса на живеење (општина, населено место, улица, куќен број, влез и стан), датум на запишување и бришење и датум и вид на дополнување на податоците.
- (2) Отпечатените изводи од Избирачкиот список и посебните изводи од Избирачкиот список, се водат по азбучен ред на презимето на граѓанинот и ги содржат следниве рубрики, односно податоци: реден број, презиме, име, пол, датум на раѓање, лична фотографија (во формат како на лична карта или патна исправа) и адреса на живеење (населено место, улица, куќен број, влез и стан), потпис или отпечаток за избирачот и отпечатоци од прсти и посебен бар код за идентификација со отпечаток од прст.
- (3) Електронските списоци се во форма и начин на кој може да се превземат претходно во техничката опрема која врши утврдување на идентитетот на гласачот преку отпечаток од прст (во натамошниот текст: како техничка опрема) и содржи:

- презиме, име, документ за идентификација на гласачот,
- редниот број на гласачот во избирачкиот список,
- реден број на гласачот во електронскиот извод од избирачкиот список од избирачкото место каде што гласа,
- датум на раѓање на избирачот,
- адреса на живеење,
- број на лична карта и патна исправа доколку гласачот има само еден од овие документи стои само бројот од тој документ,
- фотографијата достапна во дигиталната база на податоци,
- отпечатоци од прсти.

(4) Граѓаните кои за време на изборите се наоѓаат на привремена работа или престој во странство, а доставиле пријава за гласање во ДКП, односно конзуларните канцеларии не се запишуваат во изводите од Избирачкиот список на кои се гласа во Република Македонија.

(5) Граѓаните кои за време на изборите се наоѓаат на привремена работа или престој во странство, а кои не доставиле пријава за гласање во ДКП, односно конзуларните канцеларии се запишуваат во посебни изводи на Избирачкиот список за гласање во Република Македонија.

4. Печатење на посебните изводи од Избирачкиот список

Член 46

За спроведување на гласањето во ДКП, односно конзуларните канцеларии, во казнено-поправните установи, установи за вонсемејна грижа и во Државната изборна комисија се изготвуваат посебни изводи од Избирачкиот список и тоа:

- за гласање на граѓаните кои за време на изборите се наоѓаат на привремена работа или престој во странство, а врз основа на пријава за гласање,
- за гласање на граѓаните кои за време на изборите се наоѓаат во притвор или издржување казна затвор,
- за гласање на граѓаните кои за време на изборите се згрижени во установи за вонсемејна грижа, а врз основа на пријава за гласање,
- за гласање на членовите на избирачките одбори за гласање во ДКП, односно конзуларните канцеларии.

Член 49-а

- (1) Во рок од три дена од денот на завршување на јавниот увид Државната изборна комисија Избирачкиот список го доставува до политичките партии кои доставиле барање до Државната изборна комисија до денот на завршување на јавниот увид. Барањето за доставување на Избирачкиот список политичките партии го доставуваат до Државната изборна комисија по електронски пат.
- (2) Политичките партии во рок од пет дена од денот на приемот на избирачкиот список до Државната изборна комисија доставуваат барање за запишување, дополнување или бришење на податоци.
- (3) Државната изборна комисија по поднесеното барање одлучува со решение во рок од три дена од денот на приемот на барањето, согласно со Правилникот за методологија за целосен пристап, вршење промени и бришење на податоци во Избирачкиот список.
- (4) Против решението од ставот (3) на овој член може да се поднесе тужба до Управниот суд во рок од 24 часа од приемот на решението.
- (5) Управниот суд е должен да одлучи во рок од 24 часа од денот на приемот на тужбата.

9. Заштита на податоците во Избирачкиот список

Член 55

(1) Личните податоци содржани во Избирачкиот список се заштитени во согласност со закон и не смеат да се употребуваат за ни една друга цел, освен за остварување на избирачкото право на граѓаните во согласност со овој законик.

- (2) На регистрираните политички партии и на независните кандидати, при учество на избори, Државната изборна комисија по претходно писмено барање им дава во печатена форма или електронски облик на ЦД-ром податоци од потпишаниот или претходно подготвен извод од Избирачкиот список за секое избирачко место во кои се содржани податоците од членот 45 став (2) на овој законик во рок од десет дена и изводите од Избирачкиот список за гласање во ДКП, односно конзуларните канцеларии.
- (3) Подносителите на барањето ги сносат реалните трошоци за изработка на податоците од Избирачкиот список во печатена или електронска форма.
- (4) Регистрираните политички партии, коалициите и независните кандидати, односно овластените претставници и нивните заменици на подносителите на листа на кандидати не можат да ги користат избирачките списоци на денот на изборите за евидентирање на лицата кои гласале.

VI. ИЗБОРНА КАМПАЊА

1. Учесници во изборната кампања

Член 69-а

- (1) За изборна кампања се смета јавно собирање и други јавни настани организирани од страна на учесникот во изборната кампања, јавно истакнување на плакати, видео презентации на јавни места, изборно медиумско и интернет претставување, дистрибуирање на печатени материјали и јавно претставување на потврдените кандидати од надлежните изборни органи и нивните програми.
- (2) Изборната кампања започнува 20 дена пред денот на изборите и во првиот и вториот круг на гласање не смее да трае 24 часа пред денот на изборите и на денот на изборите.
- (3) Подносител на листа, односно кандидат може да поднесе приговор за непочитување на одредбите од ставовите (1) и (2) на овој член.
- (4) Државната изборна комисија е должна да ги испита наводите, да постапи по поднесениот приговор и да ја образложи својата одлука во рок од 72 часа од денот на поднесувањето на приговорот.
- (5) Против одлуката на Државната изборна комисија од ставот 1 на овој член подносителот на приговорот има право на тужба до Управниот суд во рок од 48 часа од приемот на одлуката.
- (6) Управниот суд е должен да донесе одлука во рок од 72 часа по приемот на тужбата.

Член 74-а

- (1) Во случај на поднесен приговор за непочитување на одредбите за финансирање на изборната кампања од овој законик, Државната комисија за спречување на корупција е должна да ги испита наводите и да одлучи по поднесениот приговор во рок од пет дена по поднесување на приговорот.
- (2) Државната комисија за спречување на корупција приговорот од ставот (1) на овој член го доставува до лицето против кое е поднесен, во рок од 24 часа од приемот на приговорот.
- (3) Против одлуката на Државната комисија за спречување на корупција од ставот (1) на овој член, дозволена е тужба до Управниот суд во рок од 24 часа од приемот на одлуката.
- (4) Управниот суд е должен да донесе одлука во рок од 48 часа по приемот на тужбата.

2. Медиумско претставување

Член 75

- (1) Радиодифузерите, односно Јавниот радиодифузен сервис, трговските радиодифузни друштва и електронските медиуми (интернет порталите) што одлучиле да го покриваат изборниот процес, се должни тоа да го прават на правичен, на избалансиран и на непристрасен начин во својата вкупна програма. Јавниот радиодифузен сервис и националните радиодифузери се должни тоа да го прават на пристапен и достапен формат и јазик како и на знаковен јазик.
- (2) Радиодифузерите, без оглед на јазикот на кој го емитуваат својот програмски сервис, се должни за време на изборната кампања на учесниците во кампањата да им овозможат подеднакви услови за пристапно сите облици на изборно медиумско претставување - вести, посебни информативни

програми (интервјуа, дебати, ТВ/радио соочувања, актуелно информативни програми, актуелно информативни програми со документаристички пристап и тематски специјализирани информативни програми), бесплатно политичко претставување и платено политичко рекламирање.

- (3) Радиодифузерите, без оглед на јазикот на кој го емитуваат својот програмски сервис, се должни за платеното политичко рекламирање во текот на изборната кампања на учесниците во кампањата да им овозможат подеднакви услови за пристап до сите облици на изборно медиумско претставување, сметано на секои 12 часа емитувана програма, вклучувајќи го и бесплатното политичко претставување на учесниците во изборната кампања.
- (4) Програмите наменети за малолетната публика не смеат да се користат за изборно медиумско претставување.
- (5) Радиодифузерите, печатените медиуми и електронските медиуми (интернет порталите), како и нивните поврзани лица не смеат на било каков начин да финансираат или да даваат донации на политичките партии и на независните кандидати. Како поврзани лица се сметаат лицата дефинирани во членот 36 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги.

Член 75-г

- (1) Радиодифузерите се должни да го снимаат излезниот сигнал на својата програма од денот на распишувањето на изборите до нивното завршување, а снимките од целокупната програма да ги чуваат најмалку 30 дена по завршувањето на изборите.
- (2) На барање од Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, радиодифузерите се должни најдоцна во рок од 48 часа од добивањето на барањето на Агенцијата да и достават снимки од бараната емитувана програма, како и други податоци поврзани со медиумското известување за изборниот процес.

Член 75-д

- (1) Од денот на распишување на изборите па се до почетокот на изборната кампања, радиодифузерите, печатените медиуми и електронските медиуми (портали) не смеат да емитуваат, односно да објавуваат платено политичко рекламирање, освен огласи и соопштенија за собирање потписи за поддршка на кандидатура на група избирачи.
- (2) Огласите и соопштенијата за собирање потписи за поддршка на кандидатура на група избирачи, трговските радиодифузни друштва треба да ги емитуваат само во означени рекламни блокови во рамките на дозволеното време за рекламирање на еден реален час емитувана програма во времетраење од вкупно шест минути, од кои за еден учесник во изборната кампања можат да одвојат најмногу две минути, при што нарачателот треба да биде јасно означен.
- (3) Огласите и соопштенијата од ставот (2) на овој член треба да содржат само основни податоци за кого се собираат потписи, на кои места граѓаните можат да го дадат својот потпис и во кој временски период од денот. Тие не смеат да содржат дополнителни податоци за кандидатите.
- (4) Од денот на распишувањето на изборите се до нивното завршување, радиодифузерите и печатените медиуми и електронските медиуми (интернет порталите) не смеат да емитуваат, односно да објавуваат реклами финансирани од Буџетот на Република Македонија, од буџетите на општините и на градот Скопје и на сите други лица на кои со закон им е доверено вршење на јавни овластувања освен рекламните кои се финансираат од буџетот на Република Македонија согласно со овој закон.
- (5) Од денот на распишување на изборите се до денот на завршување на гласањето, радиодифузерите, печатените медиуми и електронските медиуми (интернет порталите) чии финансиски средства за платено политичко рекламирање се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија, задолжително емитуваат, односно објавуваат без надоместок информативни и едукативни кампањи на ДИК за граѓаните поврзани со изборниот процес користејќи пристапен и достапен формат и јазик како и на знаковен јазик во траење од 30 секунди на секои три часа.

Член 75-ѓ

- (1) За време на изборната кампања и во првиот и во вториот круг на гласање, радиодифузерите кои ги покриваат изборите можат да емитуваат вкупно девет минути и триесет секунди дополнително време за рекламирање на реален час емитувана програма исклучиво наменети за платено политичко рекламирање, од кои за двете најголеми политички партии од позицијата кои на последните избори за пратеници во Собранието на Република Македонија освоиле најмногу гласови можат да одвојат најмногу четири минути кои се распределуваат по претходен писмен договор, за двете најголеми политички партии во опозиција кои на последните избори за пратеници во Собранието на Република Македонија освоиле најмногу гласови можат да одвојат најмногу четири минути кои се распределуваат по претходен писмен договор, за политичките партии во Собранието на Република Македонија кои на последните избори за пратеници не освоиле доволно пратеници да формираат пратеничка група можат да одвојат една минута која се распределува по претходен писмен договор и за политичките партии кои не се застапени во Собранието на Република Македонија или кандидати можат да одвојат триесет секунди кои се распределуваат по претходен писмен договор.
- (2) При распределба на дополнителното време за рекламирање во еден реален час емитувана програма за платено политичко рекламирање, а кога постои интерес за спојување на блоковите на една политичка партија или кандидат во два последователни реални часа, медиумот е должен да обезбеди гаранција дека спојувањето на блокови во два последователни часа два пати по ред нема биде од иста политичка партија или ист кандидат и ќе обезбеди гаранција за најизменична застапеност на политичките партии од власт и опозиција.
- (3) Радиодифузерите, печатените медиуми и електронските медиуми (интернет порталите) се должни во рок од пет дена од денот на распишувањето на изборите да утврдат ценовници за платено политичко рекламирање на учесниците во изборниот процес.
- (4) Во периодот од утврдување на ценовниците до започнување на изборната кампања, радиодифузерите, печатените медиуми и електронските медиуми (интернет порталите) се должни најмалку двапати јавно да ги објават ценовниците од ставот (2) на овој член на своите програми, односно во своите изданија или интернет страници.
- (5) Печатените медиуми и електронските медиуми (интернет порталите) се должни ценовниците од ставот (2) на овој член да ги достават до Државната изборна комисија, Државниот завод за ревизија и Државната комисија за спречување на корупцијата во рок од пет дена од денот на распишувањето на изборите, а радиодифузерите да ги достават до Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, Државната изборна комисија, Државниот завод за ревизија и Државната комисија за спречување на корупцијата во рок од пет дена од денот на распишувањето на изборите.
- (6) Радиодифузерите, печатените медиуми и електронските медиуми (интернет порталите), доколку обезбедуваат платено политичко рекламирање за учесниците во изборната кампања, се должни во рок од три дена од денот на распишување на изборите, да се регистрираат во Државната изборна комисија. Радиодифузерите, печатените медиуми и електронските медиуми (интернет порталите) што нема да се регистрираат во Државната изборна комисија, нема да имаат право да користат финансиски средства за платено политичко рекламирање, обезбедени од Буџетот на Република Македонија.
- (7) Регистарот на радиодифузери, печатени медиуми и електронски медиуми (интернет портали) се води врз основа на поднесено барање за упис до Државната изборна комисија, со прилог тековна состојба издадена од Централен регистар на Република Македонија, не постара од 30 дена.
- (8) Ценовниците не смеат да се менуваат до конечно завршување на изборниот процес.
- (9) Радиодифузерите и печатените медиуми се должни ценовниците за секој медиум одделно за платено политичко рекламирање да ги применуваат и за време на изборната кампања и притоа просечната цена (аритметичка средина) по секунда за едно деноноќие добиена според различните ценовно-рекламни временски периоди и тоа: Период 1 - од 00:00 до 08:00 часот, Период 2 - од 08:00 до 16:00 часот и Период 3 – од 16:00 до 24:00 часот кај радиодифузерите за платено политичко рекламирање, како и цената за закуп на рекламен простор во печатениот

медиум да не ја надминува вкупната просечна цена на рекламирање на секој радиодифузер одделно пресметана во последните пет изминати изборни циклуси одржани на ниво на цела територија на државата, а за електронските медиуми (интернет порталите) цената за закуп на рекламен простор на интернет порталот за платено политичко рекламирање да не ја надминува просечната цена за рекламирање пресметана, за последните пет изминати изборни циклуси.

- (10) За Радиодифузерите, печатените медиуми и електронските медиуми (интернет порталите) кои не учествувале на сите изминати пет изборни циклуси цената за платено политичко рекламирање не може да ја надминува просечната цена на рекламирање пресметана во последните пет изминати изборни циклуси.
- (11) Државната изборна комисија е должна да ги потврди и објави на нејзината веб- страница доставените ценовници со просечно пресметаните цени утврдени од радиодифузерите и печатените медиуми, како и да ги објави ценовниците со цените утврдени од електронските медиуми (интернет порталите), согласно со ставовите (3) и (9) на овој член, во рок од десет дена од истекот на рокот за доставување на ценовниците утврден во ставот (3) на овој член. Доколку Државната изборна комисија утврди неправилности во ценовниците од радиодифузерите и печатените медиуми го известува соодветниот медиум да изврши корекција на ценовникот во рок од 72 часа од приемот на известувањето. Радиодифузерите и печатените медиуми кои што нема да постапат по известувањето за корекција на ценовниците во наведениот рок го губат правото да бидат регистрирани за платено политичко рекламирање.
- (12) Рекламниот простор на електронските медиуми (интернет портали) и печатените медиуми наменет за платено политичко рекламирање, се распределува по следниве критериуми:
- најмногу 45% од рекламниот простор може да се даде на двете најголеми политички партии од позицијата кои на последните избори за пратеници во Собранието на Република Македонија освоиле најмногу гласови,
 - најмногу 45% од рекламниот простор може да се даде на двете најголеми политички партии во опозиција кои на последните избори за пратеници во Собранието на Република Македонија освоиле најмногу гласови,
 - најмногу 7% од рекламниот простор може да се даде на политичките партии во Собранието на Република Македонија кои на последните избори за пратеници не освоиле доволно пратеници да формираат пратеничка група и
 - најмногу 3% од рекламниот простор може да се даде на политичките партии кои не се застапени во Собранието на Република Македонија или кандидати.
- (13) Радиодифузерите и печатените медиуми и електронските медиуми (интернет порталите) во Република Македонија се должни на сите учесници на изборниот процес да им обезбедат рамномерен пристап за платено политичко рекламирање.
- (14) Учесникот во изборната кампања нарачател на платено политичко рекламирање кај радиодифузерите и печатените медиуми и електронските медиуми (интернет порталите) е должен да достави медиа план за платено политичко рекламирање.
- (15) Учесникот во изборната кампања не може да нарача платено политичко рекламирање од радиодифузерите, печатените медиуми и електронски медиуми (интернет портали) кои не се регистрирани во Регистарот на радиодифузери, печатени медиуми и електронски медиуми (интернет портали) и да ги исплати од средства на трансакциската сметка за изборна кампања.

Член 76

- (1) Платеното политичко рекламирање мора да биде соодветно и видливо означено како „платено политичко рекламирање“ и јасно одвоено од другите содржини на медиумите.
- (2) Во сите облици на платеното политичко рекламирање нарачателот на рекламирањето мора да биде јасно означен.
- (3) Не е дозволено учество на малолетници во платено политичко рекламирање.
- (4) Радиодифузерите не смеат да емитуваат платено политичко рекламирање во вести, посебни информативни програми, образовни и програми за деца и во преноси од верски, спортски, културни, забавни и други настани.

- (5) Јавниот радиодифузен сервис не смее да емитува платено политичко рекламирање.
- (6) Со цел за гласачите објективно да се информираат за текот на изборната кампања и заради заштита на новинарската професија од какво било политичко влијание за време на изборното медиумско претставување, посебните информативни програми не смеат да се користат како облик на платено политичко рекламирање.
- (7) Кампањите на Државната изборна комисија за едукација на гласачите за остварување на избирачкото право и за фер и демократски избори не се сметаат за платено политичко рекламирање. Од денот на распишување на изборите се до денот на завршување на гласањето, радиодифузерите, печатените медиуми и електронските медиуми (интернет порталите) чии финансиски средства за платено политичко рекламирање се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија, задолжително емитуваат односно објавуваат без надоместок информативни и едукативни кампањи на ДИК за граѓаните поврзани со изборниот процес користејќи пристапен и достапен формат и јазик како и на знаковен јазик во траење од 30 секунди на секои три часа. Тие треба да бидат издвоени од другиот дел од програмата како бесплатно емитување и нивниот нарачател да биде јасно означен.
- (8) Радиодифузерите не смеат да емитуваат бесплатно политичко претставување во своите програми од денот на распишување на изборите до нивното завршување.

Член 76-а

- (1) Јавниот радиодифузен сервис е должен, без надоместок, во соработка со Државната изборна комисија, да ги информира граѓаните за начинот и техниката на гласање и да емитува други информации поврзани со изборниот процес како и да обезбеди непристрасно информирање.
- (2) За време на изборната кампања Јавниот радиодифузен сервис е должен да обезбеди рамноправен пристап во информативната програма при што 30% од времето емитува за дневните настани од земјата и светот, 30% од времето за активностите на политичките партии на власт, 30% од времето за активностите на политичките партии во опозиција и 10% од времето за активностите на политичките партии кои не се претставени во Собранието на Република Македонија и за независните кандидати.
- (3) Времето за информирање за активностите на кампањата на политичките партии ќе биде распределено согласно со принципите на избалансирано известување.
- (4) Јавниот радио дифузен сервис е должен да обезбеди редовно информирање едукација за изборниот процес на пристапен и достапен јазик и формат како и на знаковен јазик.
- (5) За време на изборната кампања и во првиот и во вториот круг на гласање, Јавниот радиодифузен сервис е должен да емитува бесплатно политичко претставување на учесниците во изборниот процес во согласност со принципите за избалансирано покривање на изборите утврдени во членот 75-а од овој Законик.
- (6) Датумот и редоследот за емитување на бесплатно политичко претставување на учесниците во изборната кампања се утврдува со ждрепка.
- (7) Бесплатното политичко претставување на телевизиските програмски сервиси на Јавниот радиодифузен сервис треба да се емитува во периодот од 16,00 до 23,00 часот.
- (8) Програмскиот сервис наменет за емитување на активностите на Собранието на Република Македонија во времетраење од по три часа ќе обезбеди бесплатно политичко претставување на кампањите на политичките партии застапени во Собранието на Република Македонија, како и еден час за бесплатно политичко претставување на кампањите на подносителите на листи кои не се застапени во Собранието на Република Македонија. Во однос на користењето на трите часа односно на едниот час, учесниците во кампањата можат да одлучат да достават снимен материјал од активности за спроведување на изборна кампања или своето време може да го искористат и за директно обраќање од студио.
- (9) Бесплатното политичко претставување мора да биде соодветно и видливо означено како „бесплатно политичко претставување“ во текот на целото времетраење на емитувањето.
- (10) Јавниот радиодифузен сервис во рок од 60 дена од денот на донесувањето на овој Законик донесува Правила за рамномерно политичко медиумско претставување, во консултација со учесниците во изборниот процес и Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги и истите ги објавува на својата веб страница.

- (11) Од денот на распишување на изборите до изборниот молк Јавниот радиодифузен сервис е должен да организира дебатни емисии, односно соочувања на најголемите политички партии од власта и опозицијата, како и на останатите учесници во изборниот процес.
- (12) Од денот на распишување на изборите до нивно завршување, во известувањето за редовните активности на државните органи, органите на општините и на градот Скопје, на државните институции и организации, како и за активностите на правни и на други лица на кои со закон им е доверено вршење јавни овластувања во програмите на радиодифузерите не смее да биде во функција на изборно медиумско претставување на ниту еден политички субјект.

Член 76-в

- (1) Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги е должна да го следи изборното медиумско претставување и програмскиот сервис на радиодифузерите, во Република Македонија од денот на распишувањето на изборите до завршувањето на гласањето на денот на одржувањето на изборите.
- (2) Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги е должна од денот на распишување на изборите да доставува седмични извештаи до Државната изборна комисија, а за време на изборната кампања дневни извештаи и истите ги објавува на веб страницата на Агенцијата.
- (3) Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги е должна во рок од 48 часа по утврдувањето на прекршувања на одредбите од овој законик, против радиодифузерот што ги повредил одредбите, да покрене прекршочна постапка пред надлежен суд.
- (4) Надлежниот суд е должен по барање за прекршочна постапка од ставот (4) на овој член да одлучи во рок од 48 часа од денот на приемот на барањето.
- (5) Против одлуката на надлежниот суд може да се изјави жалба во рок од 24 часа од приемот на одлуката.
- (6) Второстепениот суд е должен по жалбата да одлучи во рок од 48 часа од денот на приемот на жалбата.
- (7) Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, доколку утврди прекршување на одредбите за избалансирано покривање на изборите од страна на Јавниот радиодифузен сервис, ќе поднесе предлог за покренување на постапка за разрешување на директорот на Јавниот радиодифузен сервис.
- (8) Учесниците во изборната кампања и радиодифузерите, електронските медиуми (интернет порталите) и печатените медиуми склучуваат договор за платено политичко рекламирање.
- (9) Договорот содржи јасни податоци за периодот на рекламирање, цена на рекламирањето и вредност на договорот.
- (10) Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги е должна да воспостави целосен мониторинг над радиодифузерите учесници во изборната кампања.

Член 76-д

- (1) За исполнување на законските обврски на радиодифузерите, печатените медиуми и електронски медиуми (портали) во делот на објавувањето на платено политичко рекламирање, финансиски средства се обезбедуваат од средствата на Буџетот на Република Македонија.
- (2) Овие средства се наменети исклучиво за финансирање на радиодифузерите, печатените медиуми и електронски медиуми (портали) во делот на објавувањето на платено политичко рекламирање на учесниците во изборниот процес.
- (3) Државната изборна комисија ги исплаќа трошоците за објавеното платено политичко рекламирање врз основа на доставена фактура од страна на радиодифузерите, печатените медиуми и електронските медиуми (интернет портали) во рок од 30 дена од објавување на конечните резултати. Прилог на доставената фактура е Договорот, медиа план од Учесникот во изборната кампања и Извештај за реализирани услуги изготвен од радиодифузерите, печатените медиуми и електронските медиуми (интернет портали).
- (4) Медиа планот и Извештајот за реализирани услуги се поднесуваат на обрасци пропишани, донесени и објавени од Државната изборна комисија.
- (5) Финансиските средства за платено политичко рекламирање обезбедени од Буџетот на Република Северна Македонија во текот на изборниот процес, не смеат да ја надминат сумата од 2 (две) евра во

денарска противвредност без пресметан ДДВ, по запишан избирач од вкупно запишани избирачи на територијата на Република Северна Македонија, а за локални избори дополнително по 1 (едно) евро во денарска противвредност без пресметан ДДВ по запишан избирач на територијата на општината и Градот Скопје каде се одржува втор круг на гласање и за претседателски избори доколку има втор круг дополнително по 1 (едно) евро во денарска противвредност без пресметан ДДВ по запишан избирач од вкупно запишани избирачи на територијата на Република Северна Македонија. Овие средства се распределуваат по претходен писмен договор на следниов начин:

- најмногу 45% од средствата може да искористат двете најголеми политички партии од позицијата кои на последните избори за пратеници во Собранието на Република Македонија освоиле најмногу гласови,
- најмногу 45% од средствата може да искористат двете најголеми политички партии во опозиција кои на последните избори за пратеници во Собранието на Република Македонија освоиле најмногу гласови,
- најмногу 7% од средствата може да искористат политичките партии во Собранието на Република Македонија кои на последните избори за пратеници не освоиле доволно пратеници да формираат пратеничка група и
- најмногу 3% од средствата може да искористат политичките партии кои не се застапени во Собранието на Република Македонија или кандидати.

(6) Сумата која може да се исплати на еден електронски медиум (интернет портал) и печатени медиуми од еден учесник во изборниот процес, не може да биде поголема од 15,000 (петнаесет) илјади евра во денарска противвредност без вклучен ДДВ.

(7) Вкупната сума која еден учесник може да ја потроши за медиумско претставување на сите електронски медиуми (интернет портали) и печатени медиуми, не може да опфаќа повеќе од 25% од распределените финансиските средства за платено политичко рекламирање согласно со ставот (5) на овој член.

(8) Пред исплатата на трошоците за објавеното платено политичко рекламирање, согласно со ставот 3 на овој член, Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги е должна да достави Извештај за платено политичко рекламирање на радиодифузерите до Државната изборна комисија на 20 ден од настапувањето на предизборниот молк за прв круг и втор круг доколку се одржува.

(9) Радиодифузерите се должни Извештајот за реализирани услуги да го достават до Агенција за аудио и аудиовизуелни услуги во рок од пет дена од настапување на предизборниот молк за прв круг и втор круг доколку се одржува. Извештајот за реализирани услуги на радиодифузерите треба да биде потврден од Агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги во рок од пет дена од денот на доставување на извештајот од страна на радиодифузерите. Радиодифузерите, се должни да го достават потврдениот извештај до учесникот во изборната кампања, а потоа целосната документација до Државната изборна комисија во рок од пет дена од денот на потврдување на Извештајот.

(10) Печатените медиуми и електронските медиуми (интернет порталите), Извештајот за реализирани услуги во прилог на фактурата кој треба да содржи и примерок од објави во печатениот медиум и електронскиот медиум (интернет портал) се должни да го достават до учесникот во изборната кампања, а потоа целосната документација до Државната изборна комисија во рок од пет дена од настапување на предизборниот молк за првиот изборен круг и вториот изборен круг доколку се одржува.

(11) Извештајот за реализирани услуги треба да содржи:

- примерок од секоја објава со јасно видлив и читлив датум за секој ден од периодот за кој е закупен рекламниот простор во печатениот медиум,
- примерок (принт скрин) од секој објавен банер со јасно видлив и читлив датум, за секој ден од периодот за кој е закупен рекламниот простор на електронскиот медиум (интернет портал) кој нуди закуп на фиксен банер,
- примерок (принт скрин) од секој објавен банер со јасно видлив и читлив датум, како и писмени изјави за реализирани импресии за секој ден од периодот за кој е закупен рекламниот простор на електронскиот медиум (интернет портал) кој нуди закуп на рекламен простор врз основа на импресии.

Рекламни паноа и билборди

Член 78-а

- (1) Дозволено е политичко рекламирање на рекламните паноа и билборди.

- (2) Максималниот број на рекламни паноа и билборди од ставот (1) на овој член кои може да се користат за политичко рекламирање изнесува 50% од вкупниот број на територијата на определена општина, градот Скопје, односно на територијата на кое определено правно лице стопанисува со истите.
- (3) Општините во Република Македонија, градот Скопје и правните лица кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди се должни во рок од пет дена од денот на распишување на изборите јавно да ги објават локациите и цените за закуп на рекламните паноа и билборди. Цената не смее да се менува за време на изборниот процес и истата не смее да биде поголема од просечната цена за закуп пресметана во последните пет изминати изборни циклуси.
- (4) Политичките партии имаат право на закуп за политичко рекламирање на рекламните паноа и билборди на транспарентен и недискриминаторски начин согласно со следните критериуми:
- 40% од вкупниот број се достапни на двете најголеми политички партии од позицијата кои на последните избори за пратеници во Собранието на Република Македонија освоиле најмногу гласови;
 - 40% од вкупниот број се достапни на двете најголеми политички партии во опозиција кои на последните избори за пратеници во Собранието на Република Македонија освоиле најмногу гласови;
 - 10% од вкупниот број се достапни на парламентарните партии кои немаат пратенички групи во Собранието на Република Македонија и
 - 10% од вкупниот број се достапни на вонпарламентарните партии и независни кандидати во Република Македонија.
- (5) Општините во Република Македонија, градот Скопје и правните лица кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди се должни локациите кои се нудат за политичко рекламирање да ги распоредат согласно со критериумите од ставот (4) на овој член по пат на ждрепка.
- (6) Ждрепката од ставот (5) на овој член ја спроведува Државната изборна комисија на Република Македонија.
- (7) Доколку некоја политичка партија, коалиција или независен кандидат не го искористи вкупниот процент за закуп на рекламни паноа и билборди или извлечените локации, останатите политички партии и независни кандидати имаат право на закуп на истите.
- (8) Правните лица кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди се должни да поднесат извештај за доделените локации за секој учесник во изборната кампања, средствата кои се побаруваат од секој учесник како и средствата кои се наплатени.
- (9) Извештајот од ставот (8) на овој член се поднесува најдоцна 15 дена по денот на завршување на изборната кампања.
- (10) Извештајот од ставот (8) на овој член се поднесува до Државната изборна комисија, Државниот завод за ревизија и до Државната комисија за спречување на корупцијата, кои се должни да го објават на своите интернет страници.
- (11) Извештајот од ставот (8) на овој член се поднесува на образец пропишан од министерот за финансии.

Член 82

- (1) Предизборните собири не смеат да се одржуваат во воени објекти, верски објекти, болници, домови за стари лица, училишта, детски градинки и други јавни институции.
- (2) По исклучок, на учесниците во изборната кампања може да им биде дозволено да одржуваат предизборни собири во просториите на училишта, или културни центри, доколку во општината нема друг објект за да се одржи собирот.
- (3) Дозволата за одржување предизборни собири ја дава одговорното лице на установата под еднакви услови за сите учесници во изборната кампања.
- (4) За потребите на изборната кампања не е дозволено да се користат просториите, опремата или другиот имот што е наменет за работа на државните органи и органите на општината и градот Скопје.
- (5) По исклучок, можат да се користат просториите на органите од ставот (4) на овој член, доколку во местото не постојат никакви други соодветни простории за потребите на изборната кампања.

- (6) Дозволата ја дава одговорното лице на органот под еднакви услови за сите учесници во изборната кампања.

7. Финансирање на изборите

Член 83

- (1) Изборната кампања не смее да се финансира од:

- средства од буџетите на општините и градот Скопје, освен ако со овој закон не е поинаку определено,
- средства од јавни претпријатија и јавни установи,
- средства од здружение на граѓани, верски заедници, религиозни групи и фондации,
- средства од странски влади, меѓународни институции, органи и организации на странски држави и други странски лица,
- средства од претпријатија со мешовит капитал каде што е доминантен странскиот капитал,
- средства од неидентификувани извори.

- (2) Изборната кампања може да се финансира од:

- средства од редовната сметка на политичката партија,²
- членарина на политичката партија,
- донации на политичка партија,
- физички лица во висина од 3.000 евра во денарска противвредност,
- правни лица во висина од 30.000 евра во денарска противвредност,
- кредити на политичката партија наменети за изборна кампања.

- (3) Изборната кампања може да се финансира од донации од физички и правни лица во вид на пари, ствари и услуги чија вредност не смее да го надмине износот утврден со ставот (2) алинеи 2 и 3 на овој член.

- (4) Ако висината на донацијата е поголема од износот утврден во ставот (2) алинеи 2 и 3 од овој член учесникот во изборната кампања е должен во рок од пет дена од денот на добивањето на донацијата, разликата меѓу дозволената и донираната вредност да ја префрли во Буџетот на Република Македонија.

- (5) Ако не може да се утврди потеклото на донацијата учесникот во изборната кампања е должен во рок од пет дена од денот на добивањето на донацијата донираната вредност да ја префрли во Буџетот на Република Македонија.

Член 84-б

- (1) Учесникот во изборната кампања е должен во рок од 20 дена од денот на настапување на предизборниот молк за првиот круг и вториот круг на гласање доколку се одржува, да поднесе извештај со спецификација на трошоците за приходите и расходите на трансакциската сметка за изборна кампања од денот на нејзиното отворање до завршувањето на првиот изборен круг.
- (2) Учесникот во изборната кампања е должен на 11 ден од денот на изборната кампања, да поднесе Извештај со образец за примените донации на трансакциската сметка од членот 71 став (1) за финансирање на изборната кампања.
- (3) Учесникот во изборната кампања е должен еден ден по завршување на изборната кампања да достави Извештај со образец за примените донации на трансакциската сметка од член 71 став (1) за финансирање на изборната кампања.
- (4) Учесникот во изборната кампања е должен еден ден пред одржување на вториот круг на гласање, да достави Извештај со образец за примените донации на трансакциската сметка од член 71, став(1) за финансирање на изборната кампања.
- (5) Извештаите од ставовите (1) и (2) на овој член се поднесуваат на образец пропишан од министерот за финансии во кој се содржани податоците за име односно назив на донаторот, вид и вредност на донации, датум на добивање на донации и расходите за секоја донација и приходи и расходи за време на изборната кампања, како и податоци за донации примени од трето лице.

- (6) Составен дел на образецот од ставот (4) на овој член е Упатството за начинот на пополнување на образецот на извештајот.
- (7) Извештаите се поднесуваат до Државната изборна комисија, Државниот завод за ревизија и до Државната комисија за спречување на корупцијата, кои се должни да ги објават на своите веб страници.
- (8) Финансиските извештаи на учесникот во изборната кампања е должен да ги изготви според одредбите на Законот за сметководството за непрофитни организации.

8. Финансиски извештај

Член 85

- (11) Учесникот во изборната кампања е должен веднаш, а најдоцна во рок од 30 дена од денот на затворање на трансакциска сметка од членот 71 ставови (10) и да поднесе вкупен финансиски извештај со спецификација за трошоците за приходите и расходите во изборната кампања (во натамошниот текст: финансиски извештај за изборната кампања).
- (2) Финансискиот извештај за изборната кампања се поднесува на образецот од членот 84-б став (4) на овој законик.
- (3) Финансискиот извештај се поднесува до Државната изборна комисија, Државниот завод за ревизија, Државната комисија за спречување на корупцијата и Собранието на Република Македонија, а за локалните избори и до советот на општината и Советот на градот Скопје.
- (4) Финансискиот извештај од ставот (3) на овој член Државната изборна комисија, Државниот завод за ревизија и Државната комисија за спречување на корупцијата јавно ги објавуваат на своите веб страници.
- (5) Учесникот во изборната кампања на група избирачи, вишокот од собраните средства ќе го подари во добротворни цели.
- (6) Државниот завод за ревизија во рок од 60 дена од денот на поднесувањето на извештајот од ставот (1) на овој член е должен да спроведе ревизија. Ревизијата се спроведува од денот на отварањето на трансакционата сметка за изборната кампања до завршувањето на трансакциите на таа сметка.
- (7) Државниот завод за ревизија доколку утврди неправилности во финансискиот извештај на учесникот во изборната кампања, кои се спротивни на одредбите на овој законик поднесува барање за поведување на прекршочна постапка или пријава до надлежниот јавен обвинител во рок од 30 дена од денот на утврдувањето на неправилностите.
- (8) Државниот завод за ревизија има право при спроведување на ревизијата на финансискиот извештај на учесникот во изборната кампања да побара дополнителни објаснувања и податоци со цел целосно утврдување на евентуални неправилности во истиот.
- (9) Државната изборна комисија, Државниот завод за ревизија и Државната комисија за спречување на корупцијата склучуваат Меморандум за соработка во врска со спроведувањето на одредбите за финансирањето на изборната кампања за размена на информации за утврдени неправилности во врска со доставените финансиски извештаи и мерките преземени од нивна страна спрема субјектот кој е предмет на надзор.

Член 85-а

- (1) Радиодифузерите и печатените медиуми и електронските медиуми (електронските портали) во Република Македонија се должни да поднесат извештај за рекламниот простор искористен од секој од учесниците во изборната кампања и средствата кои се платени или се побаруваат по таа основа.
- (2) Извештајот од ставот (1) на овој член се поднесува најдоцна 15 дена по денот на завршување на изборната кампања.
- (3) Извештајот од ставот (1) на овој член се поднесува до Министерството за финансии, Државната изборна комисија, Државниот завод за ревизија и до Државната комисија за спречување на корупцијата, кои се должни да го објават на своите интернет страници.
- (4) Извештајот од ставот (1) на овој член се поднесува на образец пропишан од министерот за финансии.

VII. СПРОВЕДУВАЊЕ НА ИЗБОРИТЕ

1. Средства за спроведување на изборите

Член 88

- (1) Средствата за спроведување на изборите се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија и со нив располага Државната изборна комисија.
- (2) Од средствата наменети за изборите две третини служат за покривање на трошоците поврзани со изборните дејствија на органите за спроведување на изборите.
- (3) Една третина од средствата за спроведување на изборите служи за покривање на дел од трошоците што ги направиле учесниците во изборната кампањата чии кандидати се избрани.
- (4) За спроведување на локалните избори средства се обезбедуваат од буџетот на општината и градот Скопје и со нив располага општинската изборна комисија, односно Изборната комисија на градот Скопје, а средства за изборниот материјал се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија и со нив располага Државната изборна комисија.
- (5) По исклучок од ставот (4) на овој член во случај на неможност за обезбедување на средствата за спроведување на локалните избори поради блокирана жиро-сметка од страна на општината и градот Скопје, средствата за спроведување на локалните избори се обезбедуваат од Буџетот Република Македонија и со нив располага општинската изборна комисија, односно Изборната комисија на градот Скопје.

Член 110

Избирачот гласањето го врши на тој начин што го заокружува редниот број пред подносителот на листата, односно редниот број пред кандидатот за којшто се определил да гласа и гласачкото ливче преклопено го става во кутијата за гласање.

Гласање во установи за вонсемејна грижа

Член 111-а

- (1) Избирачите кои на денот на гласањето се згрижени во посебни установи за вонсемејна грижа, имаат право да гласаат во установата каде што се каде што се згрижени, по претходна пријава до одговорното лице на установата каде се згрижени.
- (2) Одговорните лица во установите за вонсемејно згрижување, најдоцна до завршувањето на јавниот увид, ќе достават известување до Министерството за труд и социјална политика со податоци за избирачите кои сакаат да гласаат во установата.
- (3) Даденото известување од ставот 2 на овој член се однесува и на првиот и на вториот круг на гласање.
- (4) За избирачите од ставот (1) на овој член изборите ги спроведува избирачкиот одбор од најблиското избирачко место или посебен избирачки одбор согласно со овој законик и упатството на Државната изборна комисија, еден ден пред денот определен за гласање, а за гласањето се известуваат и претставниците на подносителите на листите заради нивно присуство на гласањето.
- (5) Избирачкиот одбор за избирачите од ставот 1 на овој член ќе им се овозможи да гласаат во установата во која се згрижени еден ден пред одржувањето на изборите на начин кој се обезбедува тајноста на гласањето.
- (6) Избирачкиот одбор за гласањето од ставот 4 на овој член обезбедува посебна кутија за гласање која се носи празна во установата каде што е згрижен избирачот.
- (7) За гласањето од ставот 4 на овој член избирачкиот одбор составува посебни записници.
- (8) Записниците и изборниот материјал по завршувањето на гласањето се доставуваат до соодветните општински изборни комисии

1. Постапка за заштита на избирачкото право на подносителите на листите

Член 148

- (1) Секој подносител на листа на кандидати во постапката за гласање, сумирање и утврдување на резултатите од гласањето за претседател на Републиката и за избор на пратеници може да поднесе приговор до Државната изборна комисија.
- (2) Приговорот на постапката за гласање се поднесува во рок од 48 часа по завршувањето на гласањето, а приговорот на постапката за сумирање и утврдување на резултатите се поднесува во рок од 48 часа од објавување на првичните резултати.
- (3) Државната изборна комисија е должна да ги утврди фактите и околностите што се од значење за одлучување по приговорот доколку тоа може да го направи по потреба и преку изведување докази како што се: исправи, сведочења на сведоци, изјави на странките, вештачење, увид во гласачкиот материјал и други докази. Државната изборна комисија е должна во рок од 72 часа по приемот на приговорот да донесе одлука.
- (4) Одлуката од ставот (3) на овој член се доставува во електронско сандаче за прием на писмена и одлуката се смета за доставена во рок од пет часа од доставувањето во електронското сандаче.
- (5) Против одлуката на Државната изборна комисија, подносителот на приговорот по кој одлучувал, Државната изборна комисија може да поднесе тужба до Управниот суд во рок од 24 часа од приемот на решението.
- (6) Тужбата до Управниот суд подносителот ја заснова на основот и врз наводите истакнати во приговорот по кој е донесена првостепената одлука

Член 149-а

- (1) Секој избирач на кого му е повредено лично избирачкото право во секоја фаза од изборниот процес, може да поднесе приговор до Државната изборна комисија, непосредно или преку општинската изборна комисија во рок од 48 часа.
- (2) Секој избирач на кого му е повредено лично избирачкото право во странство во секоја фаза на изборниот процес, може да поднесе приговор до Државната изборна комисија во рок од 48 часа од денот на повредата, по електронска или брза пошта, а времето на поднесување на приговорот се смета од времето на предавањето на пратката.
- (3) Првостепениот орган е должен во рок од 4 часа по приемот на приговорот да донесе одлука.
- (4) Против одлуката на Државната изборна комисија може да се поднесе тужба до Управниот суд, во рок од 48 часа по приемот на решението.

3. Одлучување на Управниот суд

Член 150

- (1) Управниот суд по тужбите од членовите 148, 149 и 149 –а на овој Законик расправа и одлучува во совет од петмина судии избрани по пат на ждрепка, на јавна седница за која ја информира јавноста и овластените претставници по чии тужби се одлучува.
- (2) Управниот суд е должен да донесе одлука Зроковите предвидени со овој закон по приемот на тужбата. По завршувањето на јавната расправа управниот суд е должен во рок од два часа јавно да ја соопшти изреката на одлуката. Судот е должен да ја објави одлуката на својата веб страница во рок од 24 часа од моментот на објавувањето на изреката. Објавените одлуки ќе го содржат и начинот на гласање на секој судија поединечно.
- (3) Управниот суд може да ја потврди или преиначи одлуката.
- (4) Одлуките по приговор и тужба со самото донесување се објавуваат на интернет страницата на Управниот суд, Државната изборна комисија, градската изборна комисија и општинската изборна комисија и на друг соодветен начин.

IX. ПОНИШТУВАЊЕ И ПОВТОРУВАЊЕ НА ГЛАСАЊЕТО

Член 151

- (1) Државната изборна комисија по службена должност, или по поднесен приговор, со решение го поништува гласањето на гласачкото место во следниве случаи, ако:
 - избирачкиот одбор не го спроведува гласањето на начин утврден со овој законик, а неправилностите влијаеле на постапката за гласање или постапката за сумирање и утврдување на резултатите,

- е нарушена тајноста на гласањето,
- гласањето било прекинато подолго од 3 часа,
- полицијата не одговорила на барањето за интервенција од страна на избирачкиот одбор, а за тоа имало потреба и влијаело врз спроведувањето на гласањето на избирачкото место,
- бројот на гласачките ливчиња во гласачката кутија е поголем од бројот на избирачите што гласале,
- бројот на отпечатоците од прсти од гласачите кои гласале не се совпаѓа со бројот на гласачки ливчиња во гласачката кутија и
- некое лице или лица гласале за други лица.

(2) Државната изборна комисија во случаите од ставот (1) алинеи 1, 2, 5, 6 и 7 на овој член, при одлучување по приговори ако фактите на кои се упатува во нив се внесени во записникот, е должна да изврши увид во целокупниот изборен материјал.

(3) Државната изборна комисија со решение ќе го повтори гласањето на гласачките места во случаите од ставот (1) на овој член каде што гласањето е поништено само ако вкупниот број на запишани избирачи на тие избирачки места на ниво на изборна единица, град, односно општина влијае врз вкупните резултати.

(4) Против решението од ставовите (1) и (2) на овој член може, во рок од 24 часа од приемот на решението, да се поднесе тужба до Управниот суд преку Државната изборна комисија.

(5) Одлуката на Државната изборна комисија со која е поништено гласање на гласачко место се објавува на интернет страната на Државната изборна комисија и веднаш се доставува до секој подносител на листа на изборите.

(6) Против одлуката на Државната изборна комисија со која е поништено гласање на гласачко место, тужба до Управниот суд може да поднесе секој подносител на листа кој има правен интерес во рок од 24 од приемот на решението.

(7) Управниот суд е должен да постапи по тужбата во рок од 48 часа по нејзиниот прием.

(8) Гласањето на гласачкото место кое е поништено ќе се повтори по 14 дена од денот на гласањето.

Член 165

(1) Бројот на избирачите кои гласаат на избирачкото место се определува на начин со кој се овозможува гласањето да се одвива непречено во времето определено за гласање.

(2) Бројот на избирачи кои гласаат на избирачкото место не може да биде поголем од 1.000 избирачи.

(3) Избирачко место не може да се определува за населено место во кое живеат помалку од десет избирачи и во ДКП, односно конзуларните канцеларии каде има пријавено помалку од десет избирачи за гласање.

Член 166

(1) Избирачкото место по правило не смее да биде оддалечено повеќе од 3 км од најоддалечената адреса во градските населби и повеќе од 5 км во селските населби.

(2) Правилото утврдено во ставот (1) на овој член не се применува за избирачките места во ДКП, односно конзуларните канцеларии.

Член 175

(1) Во Република Македонија се утврдуваат седум изборни единици:

ИЗБОРНА ЕДИНИЦА 1

Општина КАРПОШ Избирачки места од 2592 до 2653

Општина КАРПОШ Избирачки места од 2593/1 до 2593/1

Општина КАРПОШ Избирачки места од 2597/1 до 2597/1

Општина КАРПОШ Избирачки места од 2601/1 до 2601/1

Општина КАРПОШ Избирачки места од 2614/1 до 2614/1

Општина КАРПОШ Избирачки места од 2617/1 до 2618/1

Општина КАРПОШ Избирачки места од 2626/1 до 2626/1

Општина КАРПОШ Избирачки места од 2644/1 до 2644/1

Општина КАРПОШ Избирачки места од 2649/1 до 2649/1

Општина КАРПОШ Избирачки места од 2651/1 до 2653/1

Општина КИСЕЛА ВОДА Избирачки места од 2425 до 2427
Општина КИСЕЛА ВОДА Избирачки места од 2425/1 до 2426/1
Општина КИСЕЛА ВОДА Избирачки места од 2654 до 2672
Општина КИСЕЛА ВОДА Избирачки места од 2667/1 до 2667/1
Општина КИСЕЛА ВОДА Избирачки места од 2669/1 до 2669/1
Општина КИСЕЛА ВОДА Избирачки места од 2671/1 до 2671/1
Општина КИСЕЛА ВОДА Избирачки места од 2739 до 2751
Општина КИСЕЛА ВОДА Избирачки места од 2748/1 до 2748/1
Општина КИСЕЛА ВОДА Избирачки места од 2751/1 до 2751/1
Општина КИСЕЛА ВОДА Избирачки места од 2761 до 2771
Општина КИСЕЛА ВОДА Избирачки места од 2762/1 до 2762/1
Општина КИСЕЛА ВОДА Избирачки места од 2774 до 2795
Општина КИСЕЛА ВОДА Избирачки места од 2781/1 2782/1
Општина КИСЕЛА ВОДА Избирачки места од 2784/1 2784/1
Општина КИСЕЛА ВОДА Избирачки места од 2789/1 2789/1
Општина КИСЕЛА ВОДА Избирачки места од 2793/1 2793/1
Општина КИСЕЛА ВОДА Избирачки места од 2795/1 2795/1
Општина ЦЕНТАР Избирачки места од 2796 до 2818
Општина ЦЕНТАР Избирачки места од 2796/1 до 2797/1
Општина ЦЕНТАР Избирачки места од 2805/1 до 2806/1
Општина ЦЕНТАР Избирачки места од 2822 до 2822
Општина ЦЕНТАР Избирачки места од 2828 до 2828
Општина ЦЕНТАР Избирачки места од 2830 до 2868
Општина ЦЕНТАР Избирачки места од 2842/1 до 2844/1
Општина ЦЕНТАР Избирачки места од 2847/1 до 2847/1
Општина ЦЕНТАР Избирачки места од 2861/1 до 2861/1
Општина ЦЕНТАР Избирачки места од 2867/1 до 2867/1
Општина ЦЕНТАР Избирачки места од 2870 до 2871
Општина ЦЕНТАР Избирачки места од 2870/1 до 2871/1
Општина ЧАИР Избирачки места од 2819 до 2821
Општина ЧАИР Избирачки места од 2819/1 до 2819/1
Општина ЧАИР Избирачки места од 2823 до 2827
Општина ЧАИР Избирачки места од 2826/1 до 2826/1
Општина ЧАИР Избирачки места од 2829 до 2829
Општина ЧАИР Избирачки места од 2829/1 до 2829/1
Општина ЧАИР Избирачки места од 2869 до 2869
Општина ЧАИР Избирачки места од 2869/1 до 2869/1
Општина ЧАИР Избирачки места од 2872 до 2898
Општина ЧАИР Избирачки места од 2873/1 до 2874/1
Општина ЧАИР Избирачки места од 2876/1 до 2877/1
Општина ЧАИР Избирачки места од 2884/1 до 2884/1
Општина ЧАИР Избирачки места од 2886/1 до 2889/1
Општина ЧАИР Избирачки места од 2893/1 до 2893/1
Општина АЕРОДРОМ Избирачки места од 2673 до 2738
Општина АЕРОДРОМ Избирачки места од 2679/1 до 2680/1
Општина АЕРОДРОМ Избирачки места од 2682/1 до 2684/1
Општина АЕРОДРОМ Избирачки места од 2714/1 до 2717/1
Општина АЕРОДРОМ Избирачки места од 2719/1 до 2721/1
Општина АЕРОДРОМ Избирачки места од 2730/1 до 2730/1
Општина АЕРОДРОМ Избирачки места од 2732/1 до 2733/1
Општина АЕРОДРОМ Избирачки места од 2752 до 2760
Општина АЕРОДРОМ Избирачки места од 2772 до 2773
Општина АЕРОДРОМ Избирачки места од 2772/1 до 2772/1

Општина САРАЈ Избирачки места од 2428 до 2461
Општина САРАЈ Избирачки места од 2428/1 до 2428/1
Општина САРАЈ Избирачки места од 2430/1 до 2431/1

Општина САРАЈ Избирачки места од 2433/1 до 2435/1
Општина САРАЈ Избирачки места од 2438/1 до 2438/1
Општина САРАЈ Избирачки места од 2447/1 до 2447/1
Општина САРАЈ Избирачки места од 2451/1 до 2452/1
Општина САРАЈ Избирачки места од 2458/1 до 2458/1
Општина САРАЈ Избирачки места од 2460/1 до 2460/1
Општина МАКЕДОНСКИ БРОД Избирачки места од 0224 до 0274
Општина МАКЕДОНСКИ БРОД Избирачки места од 0247/1 до 0248/1
Општина СОПИШТЕ Избирачки места од 2412 до 2424
Општина СОПИШТЕ Избирачки места од 2423/1 до 2423/1
Општина СТУДЕНИЧАНИ Избирачки места од 2341 до 2361
Општина СТУДЕНИЧАНИ Избирачки места од 2341/1 до 2341/1
Општина СТУДЕНИЧАНИ Избирачки места од 2345/1 до 2351/1
Општина СТУДЕНИЧАНИ Избирачки места од 2353/1 до 2353/1
Општина СТУДЕНИЧАНИ Избирачки места од 2359/1 до 2359/1

ИЗБОРНА ЕДИНИЦА 2

Општина ГАЗИ БАБА Избирачки места од 2332 до 2332
Општина ГАЗИ БАБА Избирачки места од 2476 до 2552
Општина ГАЗИ БАБА Избирачки места од 2476/1 до 2476/1
Општина ГАЗИ БАБА Избирачки места од 2493/1 до 2493/1
Општина ГАЗИ БАБА Избирачки места од 2499/1 до 2499/1
Општина ГАЗИ БАБА Избирачки места од 2503/1 до 2503/1
Општина ГАЗИ БАБА Избирачки места од 2507/1 до 2507/1
Општина ГАЗИ БАБА Избирачки места од 2509/1 до 2511/1
Општина ГАЗИ БАБА Избирачки места од 2514/1 до 2515/1
Општина ГАЗИ БАБА Избирачки места од 2531/1 до 2531/1
Општина ГАЗИ БАБА Избирачки места од 2538/1 до 2540/1
Општина ЃОРЧЕ ПЕТРОВ Избирачки места од 2553 до 2591
Општина ЃОРЧЕ ПЕТРОВ Избирачки места од 2553/1 до 2554/1
Општина ЃОРЧЕ ПЕТРОВ Избирачки места од 2560/1 до 2560/1
Општина ЃОРЧЕ ПЕТРОВ Избирачки места од 2571/1 до 2572/1
Општина ЃОРЧЕ ПЕТРОВ Избирачки места од 2574/1 до 2574/1
Општина ЃОРЧЕ ПЕТРОВ Избирачки места од 2576/1 до 2576/1
Општина ЃОРЧЕ ПЕТРОВ Избирачки места од 2579/1 до 2582/1
Општина ЃОРЧЕ ПЕТРОВ Избирачки места од 2587/1 до 2588/1
Општина ЃОРЧЕ ПЕТРОВ Избирачки места од 2590/1 до 2590/1
Општина ЧАИР Избирачки места од 2899 до 2903
Општина ЧАИР Избирачки места од 2900/1 до 2900/1
Општина ЧАИР Избирачки места од 2916 до 2917
Општина ЧАИР Избирачки места од 2916/1 до 2917/1
Општина ЧАИР Избирачки места од 2922 до 2922
Општина ЧАИР Избирачки места од 2922/1 до 2922/1
Општина ЧАИР Избирачки места од 2924 до 2928
Општина ЧАИР Избирачки места од 2934 до 2945
Општина ЧАИР Избирачки места од 2934/1 до 2937/1
Општина ЧАИР Избирачки места од 2939/1 до 2939/1
Општина ЧАИР Избирачки места од 2941/1 до 2941/1
Општина ШУТО ОРИЗАРИ Избирачки места од 2955 до 2973

Општина ШУТО ОРИЗАРИ Избирачки места од 2955/1 до 2967/1
Општина ШУТО ОРИЗАРИ Избирачки места од 2969/1 до 2972/1
Општина БУТЕЛ Избирачки места од 2904 до 2915
Општина БУТЕЛ Избирачки места од 2904/1 до 2905/1
Општина БУТЕЛ Избирачки места од 2907/1 до 2907/1
Општина БУТЕЛ Избирачки места од 2909/1 до 2909/1
Општина БУТЕЛ Избирачки места од 2911/1 до 2911/1
Општина БУТЕЛ Избирачки места од 2914/1 до 2915/1
Општина БУТЕЛ Избирачки места од 2918 до 2921
Општина БУТЕЛ Избирачки места од 2918/1 до 2921/1
Општина БУТЕЛ Избирачки места од 2923 до 2923
Општина БУТЕЛ Избирачки места од 2929 до 2933
Општина БУТЕЛ Избирачки места од 2946 до 2954
Општина БУТЕЛ Избирачки места од 2948/1 до 2948/1
Општина БУТЕЛ Избирачки места од 2950/1 до 2951/1
Општина АРАЧИНОВО Избирачки места од 2333 до 2340
Општина АРАЧИНОВО Избирачки места од 2333/1 до 2337/1
Општина КУМАНОВО Избирачки места од 0995 до 1104
Општина КУМАНОВО Избирачки места од 0995/1 до 0995/1
Општина КУМАНОВО Избирачки места од 1000/1 до 1001/1
Општина КУМАНОВО Избирачки места од 1006/1 до 1006/1
Општина КУМАНОВО Избирачки места од 1008/1 до 1011/1
Општина КУМАНОВО Избирачки места од 1013/1 до 1014/1
Општина КУМАНОВО Избирачки места од 1017/1 до 1017/1
Општина КУМАНОВО Избирачки места од 1020/1 до 1020/1
Општина КУМАНОВО Избирачки места од 1026/1 до 1026/1
Општина КУМАНОВО Избирачки места од 1040/1 до 1042/1
Општина КУМАНОВО Избирачки места од 1047/1 до 1051/1
Општина КУМАНОВО Избирачки места од 1055/1 до 1055/1
Општина КУМАНОВО Избирачки места од 1057/1 до 1061/1
Општина КУМАНОВО Избирачки места од 1064/1 до 1064/1
Општина КУМАНОВО Избирачки места од 1078/1 до 1080/1
Општина КУМАНОВО Избирачки места од 1086/1 до 1087/1
Општина КУМАНОВО Избирачки места од 1091/1 до 1091/1
Општина КУМАНОВО Избирачки места од 1097/1 до 1098/1
Општина КУМАНОВО Избирачки места од 1101/1 до 1103/1
Општина ЛИПКОВО Избирачки места од 1105 до 1130
Општина ЛИПКОВО Избирачки места од 1111/1 до 1113/1
Општина ЛИПКОВО Избирачки места од 1119/1 до 1121/1
Општина ЛИПКОВО Избирачки места од 1125/1 до 1125/1
Општина ЛИПКОВО Избирачки места од 1128/1 до 1130/1
Општина СТАРО НАГОРИЧАНЕ Избирачки места од 1156 до 1186
Општина ЧУЧЕР – САНДЕВО Избирачки места од 2462 до 2475

ИЗБОРНА ЕДИНИЦА 3

Општина БЕРОВО Избирачки места од 0001 до 0016
Општина ВЕЛЕС Избирачки места од 2135 до 2203
Општина ВЕЛЕС Избирачки места од 2138/1 до 2138/1
Општина ВЕЛЕС Избирачки места од 2143/1 до 2144/1
Општина ВЕЛЕС Избирачки места од 2146/1 до 2146/1
Општина ВЕЛЕС Избирачки места од 2153/1 до 2153/1
Општина ВЕЛЕС Избирачки места од 2159/1 до 2159/1
Општина ВЕЛЕС Избирачки места од 2170/1 до 2170/1
Општина ВЕЛЕС Избирачки места од 2172/1 до 2173/1

Општина ВЕЛЕС Избирачки места од 2201/1 до 2201/1
Општина ВЕЛЕС Избирачки места од 2207 до 2210
Општина ВЕЛЕС Избирачки места од 2210/1 до 2210/1
Општина ВИНИЦА Избирачки места од 0303 до 0332
Општина ВИНИЦА Избирачки места од 0310/1 до 0311/1
Општина ВИНИЦА Избирачки места од 0315/1 до 0315/1
Општина ГРАДСКО Избирачки места од 2217 до 2226
Општина ГРАДСКО Избирачки места од 2219/1 до 2219/1
Општина ДЕЛЧЕВО Избирачки места од 0572 до 0604
Општина ДЕЛЧЕВО Избирачки места од 0577/1 до 0577/1
Општина ДЕЛЧЕВО Избирачки места од 0582/1 до 0583/1
Општина ЗЕЛЕНИКОВО Избирачки места од 2362 до 2376
Општина ЗРНОВЦИ Избирачки места од 0888 до 0891
Општина ИЛИНДЕН Избирачки места од 2393 до 2411
Општина ИЛИНДЕН Избирачки места од 2393/1 до 2397/1
Општина ИЛИНДЕН Избирачки места од 2399/1 до 2399/1
Општина КАРБИНЦИ Избирачки места од 2316 до 2331
Општина КОЧАНИ Избирачки места од 0830 до 0874
Општина КОЧАНИ Избирачки места од 0834/1 до 0834/1
Општина КОЧАНИ Избирачки места од 0836/1 до 0838/1
Општина КОЧАНИ Избирачки места од 0857/1 до 0857/1
Општина КОЧАНИ Избирачки места од 0860/1 до 0861/1
Општина КОЧАНИ Избирачки места од 0892 до 0902
Општина КРАТОВО Избирачки места од 0903 до 0937
Општина КРАТОВО Избирачки места од 0931/1 до 0932/1
Општина КРИВА ПАЛАНКА Избирачки места од 0938 до 0981
Општина КРИВА ПАЛАНКА Избирачки места од 0945/1 до 0947/1
Општина КУМАНОВО Избирачки места од 1131 до 1141
Општина КУМАНОВО Избирачки места од 1144 до 1150
Општина ЛОЗОВО Избирачки места од 1704 до 1712
Општина МАКЕДОНСКА КАМЕНИЦА Избирачки места од 0605 до 0618
Општина МАКЕДОНСКА КАМЕНИЦА Избирачки места од 0610/1 до 0612/1
Општина ПЕТРОВЕЦ Избирачки места од 2377 до 2392
Општина ПЕТРОВЕЦ Избирачки места од 2377/1 до 2378/1
Општина ПЕТРОВЕЦ Избирачки места од 2382/1 до 2382/1
Општина ПЕХЧЕВО Избирачки места од 0017 до 0025
Општина ПРОБИШТИП Избирачки места од 1530 до 1573
Општина ПРОБИШТИП Избирачки места од 1539/1 до 1539/1
Општина ПРОБИШТИП Избирачки места од 1566/1 до 1566/1
Општина РАНКОВЦЕ Избирачки места од 0982 до 0994
Општина СВЕТИ НИКОЛЕ Избирачки места од 1671 до 1703
Општина СВЕТИ НИКОЛЕ Избирачки места од 1675/1 до 1675/1
Општина СВЕТИ НИКОЛЕ Избирачки места од 1684/1 до 1684/1
Општина СТАРО НАГОРИЧАНЕ Избирачки места од 1142 до 1143
Општина СТАРО НАГОРИЧАНЕ Избирачки места од 1151 до 1155
Општина ЧАШКА Избирачки места од 2204 до 2206
Општина ЧАШКА Избирачки места од 2205/1 до 2205/1
Општина ЧАШКА Избирачки места од 2211 до 2216
Општина ЧАШКА Избирачки места од 2227 до 2246
Општина ЧАШКА Избирачки места од 2234/1 до 2234/1
Општина ЧЕШИНОВО – ОБЛЕШЕВО Избирачки места од 0875 до 0887
Општина ШТИП Избирачки места од 2247 до 2315
Општина ШТИП Избирачки места од 2247/1 до 2250/1

Општина ШТИП Избирачки места од 2255/1 до 2255/1
Општина ШТИП Избирачки места од 2268/1 до 2271/1
Општина ШТИП Избирачки места од 2280/1 до 2280/1
Општина ШТИП Избирачки места од 2294/1 до 2294/1
ИЗБОРНА ЕДИНИЦА 4
Општина БИТОЛА Избирачки места од 0194 до 0204
Општина БОГДАНЦИ Избирачки места од 0368 до 0377
Општина БОГДАНЦИ Избирачки места од 0371/1 до 0371/1
Општина БОГДАНЦИ Избирачки места од 0376/1 до 0376/1
Општина БОСИЛОВО Избирачки места од 1811 до 1826
Општина БОСИЛОВО Избирачки места од 1824/1 до 1824/1
Општина БОСИЛОВО Избирачки места од 1842 до 1843
Општина ВАЛАНДОВО Избирачки места од 0280 до 0302
Општина ВАЛАНДОВО Избирачки места од 0284/1 до 0284/1
Општина ВАСИЛЕВО Избирачки места од 1794 до 1810
Општина ВАСИЛЕВО Избирачки места од 1800/1 до 1800/1
Општина ВАСИЛЕВО Избирачки места од 1804/1 до 1804/1
Општина ГЕВГЕЛИЈА Избирачки места од 0333 до 0367
Општина ГЕВГЕЛИЈА Избирачки места од 0349/1 до 0350/1
Општина ДЕМИР КАПИЈА Избирачки места од 1238 до 1248
Општина КАВАДАРЦИ Избирачки места од 0659 до 0712
Општина КАВАДАРЦИ Избирачки места од 0660/1 до 0660/1
Општина КАВАДАРЦИ Избирачки места од 0668/1 до 0668/1
Општина КАВАДАРЦИ Избирачки места од 0672/1 до 0674/1
Општина КАВАДАРЦИ Избирачки места од 0684/1 до 0684/1
Општина КОНЧЕ Избирачки места од 1608 до 1617
Општина КРИВОГАШТАНИ Избирачки места од 1508 до 1519
Општина МОГИЛА Избирачки места од 0181 до 0193
Општина МОГИЛА Избирачки места од 0214 до 0223
Општина НЕГОТИНО Избирачки места од 1213 до 1237
Општина НЕГОТИНО Избирачки места од 1216/1 до 1216/1
Општина НЕГОТИНО Избирачки места од 1221/1 до 1221/1
Општина НЕГОТИНО Избирачки места од 1223/1 до 1223/1
Општина НОВАЦИ Избирачки места од 0158 до 0180
Општина НОВАЦИ Избирачки места од 0161/1 до 0161/1
Општина НОВО СЕЛО Избирачки места од 1774 до 1792
Општина НОВО СЕЛО Избирачки места од 1791/1 до 1791/1
Општина ПРИЛЕП Избирачки места од 1350 до 1457
Општина ПРИЛЕП Избирачки места од 1367/1 до 1367/1
Општина ПРИЛЕП Избирачки места од 1374/1 до 1375/1
Општина ПРИЛЕП Избирачки места од 1380/1 до 1380/1
Општина ПРИЛЕП Избирачки места од 1385/1 до 1385/1
Општина ПРИЛЕП Избирачки места од 1387/1 до 1387/1
Општина ПРИЛЕП Избирачки места од 1392/1 до 1392/1
Општина ПРИЛЕП Избирачки места од 1400/1 до 1400/1
Општина ПРИЛЕП Избирачки места од 1402/1 до 1402/1
Општина ПРИЛЕП Избирачки места од 1456/1 до 1456/1
Општина ПРИЛЕП Избирачки места од 1494 до 1507
Општина ПРИЛЕП Избирачки места од 1520 до 1529
Општина РАДОВИШ Избирачки места од 1574 до 1607
Општина РАДОВИШ Избирачки места од 1578/1 до 1583/1
Општина РАДОВИШ Избирачки места од 1618 до 1623
Општина РОСОМАН Избирачки места од 0713 до 0722

Општина ДОЈРАН Избирачки места од 0378 до 0385
Општина СТРУМИЦА Избирачки места од 1713 до 1773
Општина СТРУМИЦА Избирачки места од 1720/1 до 1720/1
Општина СТРУМИЦА Избирачки места од 1727/1 до 1728/1
Општина СТРУМИЦА Избирачки места од 1730/1 до 1731/1
Општина СТРУМИЦА Избирачки места од 1763/1 до 1763/1
Општина СТРУМИЦА Избирачки места од 1793 до 1793
Општина СТРУМИЦА Избирачки места од 1827 до 1841
ИЗБОРНА ЕДИНИЦА 5
Општина ДЕБАР Избирачки места од 0477 0477
Општина ДЕБАР Избирачки места од 0477/1 0477/1
Општина ДЕБАР Избирачки места од 0543 до 0548
Општина ДЕБАР Избирачки места од 0544/1 до 0544/1
Општина ДЕБАР Избирачки места од 0547/1 до 0547/1
Општина ДЕБАР Избирачки места од 0555 до 0556
Општина ДЕБАР Избирачки места од 0549 до 0554
Општина ДЕБАР Избирачки места од 0534 до 0542
Општина ЦЕНТАР ЖУПА Избирачки места од 0557 до 0571
Општина ЦЕНТАР ЖУПА Избирачки места од 0562/1 до 0562/1
Општина ДЕБАРЦА Избирачки места од 1314 до 1334
Општина ДЕБАРЦА Избирачки места од 1343 до 1349
Општина БИТОЛА Избирачки места од 0026 до 0157
Општина БИТОЛА Избирачки места од 0038/1 до 0040/1
Општина БИТОЛА Избирачки места од 0066/1 до 0066/1
Општина БИТОЛА Избирачки места од 0076/1 до 0076/1
Општина БИТОЛА Избирачки места од 0089/1 до 0089/1
Општина БИТОЛА Избирачки места од 0093/1 до 0094/1
Општина БИТОЛА Избирачки места од 0102/1 до 0102/1
Општина БИТОЛА Избирачки места од 0106/1 до 0106/1
Општина БИТОЛА Избирачки места од 0119/1 до 0125/1
Општина БИТОЛА Избирачки места од 0150/1 до 0150/1
Општина БИТОЛА Избирачки места од 0205 до 0213
Општина ВЕВЧАНИ Избирачки места од 1921 до 1923
Општина ДЕМИР ХИСАР Избирачки места од 0619 до 0658
Општина ДЕМИР ХИСАР Избирачки места од 0623/1 до 0623/1
Општина ДОЛНЕНИ Избирачки места од 1209 до 1211
Општина ДОЛНЕНИ Избирачки места од 1458 до 1493
Општина ДОЛНЕНИ Избирачки места од 1470/1 до 1470/1
Општина КИЧЕВО Избирачки места од 0723 до 0757
Општина КИЧЕВО Избирачки места од 0726/1 до 0726/1
Општина КИЧЕВО Избирачки места од 0733/1 до 0733/1
Општина КИЧЕВО Избирачки места од 0736/1 до 0739/1
Општина КИЧЕВО Избирачки места од 0745/1 до 0745/1
Општина КИЧЕВО Избирачки места од 0751/1 до 0752/1
Општина КИЧЕВО Избирачки места од 0758 до 0781
Општина КИЧЕВО Избирачки места од 0802 до 0813
Општина КРИВОГАШТАНИ Избирачки места од 1212 до 1212
Општина КРУШЕВО Избирачки места од 1187 до 1208
Општина КРУШЕВО Избирачки места од 1187/1 до 1187/1
Општина МАВРОВО И
РОСТУША Избирачки места од 0463 до 0476
Општина МАВРОВО И РОСТУША Избирачки места од 0464/1 до 0465/1
Општина МАВРОВО И РОСТУША Избирачки места од 0470/1 до 0470/1

Општина МАВРОВО И РОСТУША Избирачки места од 0473/1 до 0474/1

Општина МАВРОВО И РОСТУША Избирачки места од 0478 до 0479

Општина МАВРОВО И РОСТУША Избирачки места од 0481 до 0498

Општина ОХРИД Избирачки места од 1249 до 1313

Општина ОХРИД Избирачки места од 1253/1 до 1255/1

Општина ОХРИД Избирачки места од 1258/1 до 1259/1

Општина ОХРИД Избирачки места од 1263/1 до 1264/1

Општина ОХРИД Избирачки места од 1268/1 до 1268/1

Општина ОХРИД Избирачки места од 1278/1 до 1278/1

Општина ОХРИД Избирачки места од 1281/1 до 1283/1

Општина ОХРИД Избирачки места од 1298/1 до 1298/1

Општина ОХРИД Избирачки места од 1308/1 до 1310/1

Општина ОХРИД Избирачки места од 1335 до 1342

Општина ПЛАСНИЦА Избирачки места од 0275 до 0279

Општина ПЛАСНИЦА Избирачки места од 0276/1 до 0279/1

Општина РЕСЕН Избирачки места од 1624 до 1670

Општина РЕСЕН Избирачки места од 1631/1 до 1631/1

Општина РЕСЕН Избирачки места од 1638/1 до 1638/1

Општина РЕСЕН Избирачки места од 1640/1 до 1640/1

Општина СТРУГА Избирачки места од 1844 до 1920

Општина СТРУГА Избирачки места од 1846/1 до 1846/1

Општина СТРУГА Избирачки места од 1848/1 до 1848/1

Општина СТРУГА Избирачки места од 1853/1 до 1853/1

Општина СТРУГА Избирачки места од 1858/1 до 1859/1

Општина СТРУГА Избирачки места од 1863/1 до 1863/1

Општина СТРУГА Избирачки места од 1872/1 до 1873/1

Општина СТРУГА Избирачки места од 1875/1 до 1876/1

Општина СТРУГА Избирачки места од 1883/1 до 1884/1

Општина СТРУГА Избирачки места од 1895/1 до 1896/1

Општина СТРУГА Избирачки места од 1899/1 до 1899/1

Општина СТРУГА Избирачки места од 1905/1 до 1907/1

Општина СТРУГА Избирачки места од 1909/1 до 1910/1

Општина СТРУГА Избирачки места од 1916/1 до 1918/1

Општина СТРУГА Избирачки места од 2976 до 2976

ИЗБОРНА ЕДИНИЦА 6

Општина БОГОВИЊЕ Избирачки места од 2050 до 2079

Општина БОГОВИЊЕ Избирачки места од 2050/1 до 2050/1

Општина БОГОВИЊЕ Избирачки места од 2062/1 до 2062/1

Општина БОГОВИЊЕ Избирачки места од 2065/1 до 2065/1

Општина БОГОВИЊЕ Избирачки места од 2069/1 до 2071/1

Општина БОГОВИЊЕ Избирачки места од 2073/1 до 2074/1

Општина БРВЕНИЦА Избирачки места од 2032 до 2049

Општина БРВЕНИЦА Избирачки места од 2036/1 до 2040/1

Општина БРВЕНИЦА Избирачки места од 2049/1 до 2049/1

Општина ВРАПЧИШТЕ Избирачки места од 0436 до 0462

Општина ВРАПЧИШТЕ Избирачки места од 0436/1 до 0439/1

Општина ВРАПЧИШТЕ Избирачки места од 0444/1 до 0445/1

Општина ВРАПЧИШТЕ Избирачки места од 0447/1 до 0447/1

Општина ВРАПЧИШТЕ Избирачки места од 0455/1 до 0458/1

Општина ВРАПЧИШТЕ Избирачки места од 0461/1 до 0461/1

Општина ГОСТИВАР Избирачки места од 0386 до 0435

Општина ГОСТИВАР Избирачки места од 0387/1 до 0388/1

Општина ГОСТИВАР Избирачки места од 0396/1 до 0398/1

Општина ГОСТИВАР Избирачки места од 0403/1 до 0403/1
Општина ГОСТИВАР Избирачки места од 0406/1 до 0407/1
Општина ГОСТИВАР Избирачки места од 0413/1 до 0413/1
Општина ГОСТИВАР Избирачки места од 0419/1 до 0419/1
Општина ГОСТИВАР Избирачки места од 0422/1 до 0422/1
Општина ГОСТИВАР Избирачки места од 0424/1 до 0427/1
Општина ГОСТИВАР Избирачки места од 0435/1 до 0435/1
Општина ГОСТИВАР Избирачки места од 0480 до 0480
Општина ГОСТИВАР Избирачки места од 0499 до 0533
Општина ГОСТИВАР Избирачки места од 0499/1 до 0501/1
Општина ГОСТИВАР Избирачки места од 0504/1 до 0508/1
Општина ГОСТИВАР Избирачки места од 0510/1 до 0511/1
Општина ГОСТИВАР Избирачки места од 0518/1 до 0519/1
Општина ГОСТИВАР Избирачки места од 0521/1 до 0521/1
Општина ГОСТИВАР Избирачки места од 0527/1 до 0528/1
Општина ГОСТИВАР Избирачки места од 0531/1 до 0531/1
Општина ГОСТИВАР Избирачки места од 0782 до 0782
Општина ГОСТИВАР Избирачки места од 2974 до 2975
Општина ЖЕЛИНО Избирачки места од 2089 до 2114
Општина ЖЕЛИНО Избирачки места од 2090/1 до 2091/1
Општина ЖЕЛИНО Избирачки места од 2106/1 до 2110/1
Општина ЖЕЛИНО Избирачки места од 2113/1 до 2114/1
Општина ЈЕГУНОВЦЕ Избирачки места од 2115 до 2134
Општина ЈЕГУНОВЦЕ Избирачки места од 2132/1 до 2132/1
Општина КИЧЕВО Избирачки места од 0783 до 0801
Општина КИЧЕВО Избирачки места од 0783/1 до 0783/1
Општина КИЧЕВО Избирачки места од 0793/1 до 0793/1
Општина КИЧЕВО Избирачки места од 0814 до 0829
Општина КИЧЕВО Избирачки места од 0816/1 до 0817/1
Општина КИЧЕВО Избирачки места од 0828/1 до 0828/1
Општина ТЕАРЦЕ Избирачки места од 2007 до 2031
Општина ТЕАРЦЕ Избирачки места од 2021/1 до 2022/1
Општина ТЕАРЦЕ Избирачки места од 2029/1 до 2031/1
Општина ТЕТОВО Избирачки места од 1924 до 2006
Општина ТЕТОВО Избирачки места од 1927/1 до 1932/1
Општина ТЕТОВО Избирачки места од 1939/1 до 1939/1
Општина ТЕТОВО Избирачки места од 1941/1 до 1942/1
Општина ТЕТОВО Избирачки места од 1954/1 до 1954/1
Општина ТЕТОВО Избирачки места од 1958/1 до 1958/1
Општина ТЕТОВО Избирачки места од 1968/1 до 1968/1
Општина ТЕТОВО Избирачки места од 1971/1 до 1973/1
Општина ТЕТОВО Избирачки места од 1981/1 до 1981/1
Општина ТЕТОВО Избирачки места од 1989/1 до 1994/1
Општина ТЕТОВО Избирачки места од 1997/1 до 1997/1
Општина ТЕТОВО Избирачки места од 2000/1 до 2000/1
Општина ТЕТОВО Избирачки места од 2004/1 до 2004/1
Општина ТЕТОВО Избирачки места од 2080 до 2088

(2) За спроведувањето на гласањето за избор на тројца пратеници се утврдува една изборна единица и тоа:

- Изборна единица број 7 за гласање на државјаните на Република Македонија кои се на привремена работа или престој во Европа, Азија, Северна и Јужна Америка, Австралија и Африка, со избирачките места, односно ДКП, односно конзуларните канцеларии во тие земји.

- (1) Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на член на Влада, заменик министер и функционер кој раководи со орган ако постапи спротивно на членот 8-а од овој Законик.
- (2) Глоба во износ од 1.000 до 3.000 евра во денарска противвредност за прекршок ќе се изрече на лицето кое учествува во изборната кампања со својата службена униформа (член 9).
- (3) Глоба во износ од 1.000 до 3.000 евра во денарска противвредност за прекршок ќе се изрече на член на изборен орган кој работи спротивно на одредбите на овој законик (член 19 став (1)).

Член 180

- (1) Глоба во износ од 8.000 евра во денарска противвредност ќе и се изрече на регистрирана политичка партија, коалиција односно независен кандидат доколку не се придржуваат до членот 72 од овој Законик.
- (2) Глоба во износ од 30% од одмерената глоба за политичката партија, коалицијата односно независниот кандидат ќе му се изрече на овластеното лице на политичката партија, коалицијата односно независниот кандидат за прекршокот од ставот (1) на овој член.

Член 181

- (1) Глоба во износ од 2.250 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на радиодифузерот, ако:
 - известува за редовните активности на државните органи, органите на општините и на градот Скопје и на правните лица на кои им е доверено вршење на јавни овластувања, спротивно на членот 75-б од овој закон,
 - уредници, новинари, водители на програма и презентери ангажирани во подготвување на програми на радиодифузерите, учествуваат во предизборни активности на учесници во изборна кампања спротивно на членот 75-в од овој законик,
 - не го снима излезниот сигнал на својата програма од денот на распишувањето на изборите до нивното завршување и не ги чува снимките од својата програма (член 75- г став (1)),
 - не достави снимки и други податоци поврзани со медиумското покривање на изборите спротивно на членот 75-г став (2) од овој законик,
 - огласите и соопштенијата за независните кандидати се емитуваат спротивно на членот 75-д став (2) од овој законик,
 - не обезбеди рамноправен пристап во информативната програма согласно со членот 76-а ставови (2) и (3) од овој законик,
 - јавниот радиодифузен сервис не ги информира граѓаните или лицата со оштетен слух за изборниот процес (член 76-а ставови (1) и (4)) и
 - јавниот радиодифузен сервис емитува бесплатно политичко претставување на учесниците во изборниот процес и постапува спротивно на членот 76-а ставови (5), (6), (7), (8), (9), (10), (11) и (12) од овој Законик.
- (2) Глоба во износ од 30% од одмерената глоба на радиодифузерот ќе му се изрече и на одговорното лице на радиодифузерот за прекршокот од ставот (1) на овој член.

Член 181-а

- (1) Глоба во износ од 4.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на радиодифузерот, печатените медиуми и електронските медиуми (интернет порталите), ако:
 - не обезбеди покривање на изборите на правичен, избалансиран и на непристрасен начин (член 75 став (1)),
 - не овозможи подеднакви услови за пристап до програмите на сите учесници во изборна кампања (член 75 став (2)),
 - програмите наменети за малолетната публика се користат за изборно медиумско претставување (член 75 став (4)) и

- ако на било каков начин финансираат или даваат донации на политичките партии (член 75 став (5));
 - постапат спротивно на членот 75-ѓ од овој законик.
- (2) Глоба во износ од 800 до 1.200 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на службеното лице кое што одобрило користење средства од Буџетот на Република Македонија или буџетите на општините и градот Скопје за платено рекламирање за време за изборна кампања.
- (3) Глоба во износ од 30% од одмерената глоба на радиодифузерот, печатените медиуми и електронските медиуми (интернет порталите) ќе му се изрече и на одговорното лице на радиодифузерот, печатените медиуми и електронските медиуми (интернет порталите) за прекршокот од ставот (1) на овој член.

Член 182

- (1) Глоба во износ од 4.000 евра во денарска противвредност ќе им се изрече за прекршок на радиодифузерот, печатениот медиум и електронскиот медиум (интернет портал), ако:
- емитуваат, односно објавуваат платено политичко рекламирање спротивно на членот 75-д став (1) од овој законик,
 - огласите и соопштенијата за независните кандидати содржат податоци спротивно на членот 75-д став (3) од овој законик,
 - емитуваат, односно објавуваат огласи и реклами спротивно на членот 75-д став (6) од овој законик,
 - не утврдат ценовник за платено политичко рекламирање на учесниците во изборниот процес (член 75-ѓ став (2)),
 - не го објават и/или не го достават ценовникот (член 75-ѓ ставови (3) и (4)),
 - го изменат ценовникот во текот на изборната кампања (член 75-ѓ став (5)),
 - постојните ценовници за платено политичко рекламирање не ги применуваат и за време на изборната кампања и притоа цената по секунда за платено политичко рекламирање ако ја надминува просечната цена на рекламирање пресметана во последните три месеци пред денот на распишување на изборите (член 75-ѓ став (6)),
 - не обезбедат рамноправен пристап согласно со членот 75-ѓ став (7) од овој законик и
 - го прекршат изборниот молк (член 76-б).
- (2) Глоба во износ од 30% од одмерената глоба на радиодифузерот, печатениот медиум и електронскиот медиум (интернет портал), ќе му се изрече и на одговорното лице на радиодифузерот, печатениот медиум и електронскиот медиум (интернет портал), за прекршокот од ставот (1) на овој член.

Член 183

- (1) Глоба во износ од 4.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на радиодифузерот, ако:
- го објави изборното пропагандно известување без наведување дека се работи за платено политичко рекламирање и ако не го одвои од другите содржини на медиумите (член 76 став (1)),
 - јасно не го означи нарачателот на платеното политичко рекламирање (член 76 став (2)),

- го објави изборното пропагандно известување со учество на малолетници во платено политичко рекламирање (член 76 став (3)) и
 - емитува платено политичко рекламирање во вести, информативни, образовни и програми за деца, во преноси од верски, спортски, културни и други настани (член 76 став (4)).
 - емитува бесплатно политичко претставување во своите програми од денот на распишување на изборите до нивното завршување (член 76, став 8).
- (2) Глоба во износ од 30% од одмерената глоба на радиодифузерот ќе му се изрече и на одговорното лице на радиодифузерот за прекршокот од ставот (1) на овој член.

Член 184

- (1) Глоба во износ од 1.000 до 3.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече на градоначалникот на општината, односно градот Скопје ако не утврди места за лепење на плакати без надоместок и не изврши нивно обележување за секој подносител на листи одделно (член 78).
- (2) Глоба во износ од 1.000 до 3.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на градоначалникот на општините во Република Македонија и градот Скопје, доколку постапат спротивно на членот 78-а ставови (4) и (5) од овој Законик.
- (3) Глоба во износ од 10.000 евра во денарска противвредност, ќе им се изрече на правните лица кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди доколку извештајот од член 78-а став 12 не го достават до надлежните институции и во рокови определени во ставовите 13 и 14 од членот 78-а.
- (4) Глоба во износ од 30% од одмерената глоба на правното лице ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице од ставот (3) на овој член.

Член 189-а

- (1) Глоба во износ од 4.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на радиодифузерот или печатениот медиум кој нема да поднесе извештај за рекламниот простор искористен од секој учесник во изборната кампања и средствата кои се платени или се побаруваат по таа основа, најдоцна 15 дена по денот на завршувањето на изборната кампања (член 85-а).
- (2) Глоба во износ од 500 до 1.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на одговорниот уредник за дејствијата од ставот (1) на овој член.

Член 190

- (1) Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на Главниот државен ревизор, доколку постапи спротивно на одредбите на членот 74-а ставови (1) и (2) од овој Законик.
- (2) Глоба во износ од 450 до 1.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на лице кое при гласањето користи мобилен телефон или апарат за сликање на гласачкото ливче.
- (3) Глоба во износ од 300 до 750 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на лицето од членот 106 на овој законик, ако во времето и местото на гласањето носи ознака или симбол на политичка партија или кандидат и ако за време на гласањето не носи бец.